

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ PREZENČNÉ ŠTÚDIUM

2014 - 2016

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Michaela Mindoková

**Možnosti rozvoja cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách -
Poprad a okolie**

Praha 2016

Vedúci diplomovej práce: Doc. Ing. Ľubomír Kmeco, PhD.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER FULL-TIME STUDIES

2014 -2016

DIPLOMA THESIS

Michaela Mindoková

**Possibilities for development of tourism management
in the High Tatras - Poprad and surrounding areas**

Prague 2016

Diploma Thesis Work Supervisor: Doc. Ing. Ľubomír Kmeco, PhD.

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z nich som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitých zdrojov.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa 24.2.2016

.....

Pod'akovanie

Chcem sa pod'akovať vedúcemu práce Doc. Ing. Lubomírovi Kmecovi, PhD. za cenné rady, odbornú pomoc a konzultácie, ktoré mi poskytol pri vypracovaní diplomovej práce.

Anotácia

Cieľom diplomovej práce je na základe analýzy cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách - Poprade a okolí navrhnúť možnosti jeho ďalšieho rozvoja v tomto regióne. V tejto práci je navrhnuté riešenie rozvoja cestovného ruchu a budúca vízia pre vymedzenú oblasť, ktorá definuje možnosti k zlepšeniu súčasného stavu regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, návštevníckej atraktivity prostredia a miesta pre trávenie voľného času. Z výsledkov analýzy a dotazníkového prieskumu, ktorý skúmal pohľad verejnosti na cestovný ruch a spokojnosť so službami cestovného ruchu v oblasti Vysoké Tatry – Poprad a okolie sme navrhli opatrenia pre zlepšenie podmienok rozvoja cestovného ruchu, ktorý súvisí so zvýšením kvality poskytovaných služieb, propagáciou miesta, vznikom nových príležitostí.

Kľúčové slová

Cestovný ruch, dopyt, Poprad, primárna ponuka, región, sekundárna ponuka, Vysoké Tatry.

Annotation

The aim of the thesis is to suggest possibilities for the further development of tourism management in High Tatras - Poprad and the surroundings based on the current analysis of tourism in this area. The thesis suggests concrete solutions of the tourism development and the future vision of the particular area which would improve the current state of the region of the High Tatras - Poprad in terms of tourism opportunities, attractiveness of the nature and places for a visit. Based on the analysis and the questionnaire which reviewed the opinions of random people and their satisfaction with the current situation of tourism opportunities in this area, we have designed concrete suggestions for the tourism development that include improvement of the quality of services, promotion of the places and development of the new opportunities for tourists.

Keywords

Demand, High Tatras, Poprad, primary offer, region, secondary offer, tourism management.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČASŤ.....	11
1 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÉHO RUCHU.....	11
1.1 Druhy cestovného ruchu.....	17
1.2 Formy cestovného ruchu.....	19
2 PONUKA CESTOVNÉHO RUCHU.....	22
2.1 Primárna ponuka.....	23
2.2 Sekundárna ponuka.....	24
3 REGIÓN CESTOVNÉHO RUCHU.....	26
3.1 Vplyv cestovného ruchu na regionálny rozvoj.....	27
3.2 Príjmy a multiplikačný efekt.....	28
3.3 Tvorba hodnoty a HDP.....	29
3.4 Zamestnanosť.....	30
4 DOPYT PO CESTOVNOM RUCHU.....	32
PRAKTICKÁ ČASŤ.....	34
5 CHARAKTERISTIKA REGIÓNU VYSOKÉ TATRY – POPRAD A OKOLIE.....	34
6 PONUKA CESTOVNÉHO RUCHU V SKÚMANOM REGIÓNE.....	41
6.1 Primárna ponuka.....	41
6.1.1 Prírodné Podmienky.....	41
6.1.2 Kultúrne podmienky.....	44
6.1.3 Organizované podujatia.....	46
6.2 Sekundárna ponuka.....	47
6.2.1 Supraštruktúra cestovného ruchu.....	48
6.2.2 Infraštruktúra cestovného ruchu.....	51
6.2.3 Všeobecná infraštruktúra cestovného ruchu.....	52
7 DOPYT PO CESTOVNOM RUCHU.....	58
7.1 Sekundárny výskum.....	58
7.2 Primárny výskum.....	62
7.3 Vplyv cestovného ruchu na Vysoké Tatry – Poprad a okolie.....	78

ZHRNUTIE	80
8 NÁVRHY NA MOŽNOSTI ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU.....	85
8.1 Návrhy na odstránenie nedostatkov zistených dotazníkovým prieskumom	85
8.2 Návrhy v oblasti marketingu.....	87
8.3 Návrhy v oblasti spolupráce.....	89
8.4 Ostatné návrhy	90
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV.....	95
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	103
ZOZNAM PRÍLOH.....	105

ÚVOD

Vysoké Tatry – Poprad a okolie je oblasť s dobrým geografickým postavením na Slovensku v srdci Európy. Má veľmi priaznivé predpoklady na rozvoj cestovného ruchu, pretože je bohatá na prírodný a kultúrno-historický potenciál. Ponúka obrovské možnosti nielen na poznávanie, ale aj na regeneráciu fyzických a duševných síl človeka. Cestovný ruch uspokojuje potreby a požiadavky ľudí v tejto oblasti a zároveň je dôležitou súčasťou rozvoja miest Poprad a Vysoké Tatry. Správnym a rozumným využitím prírodného a kultúrneho potenciálu pre cestovný ruch sa zabezpečí jeho rozvoj, trvalá udržateľnosť podnikania v tejto oblasti a podporí zamestnanosť. Problematika rozvoja regiónov je mimoriadne dôležitá oblasť a venuje sa im veľká pozornosť. Preto rozvoj cestovného ruchu patrí medzi prioritu tohto vybraného regiónu.

Predmetom tejto diplomovej práce je charakteristika cestovného ruchu a analýza existujúceho stavu cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí, vrátane primárnej a sekundárnej ponuky cestovného ruchu. Hlavným cieľom tejto práce je na základe analýzy cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí navrhnúť možnosti jeho ďalšieho rozvoja v tomto regióne. S uvedeným cieľom súvisia aj stanovené hypotézy:

1. Väčšina návštevníkov prichádza do regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie za účelom strávenia víkendu a výletu.
2. Návštevníci regiónu Vysoké – Tatry – Poprad a okolie preferujú zimnú sezónu pri návšteve.
3. Návštevníci regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie sú spokojní so službami cestovného ruchu.

Túto tému si vyberáme preto, že cestovný ruch je stále dôležitejší, pretože nie len domáci obyvatelia cestujú viac, ale aj samotné Vysoké Tatry sa stávajú stále zaujímavejšou destináciou aj pre zahraničného návštevníka a môžu konkurovať alpským oblastiam. Taktiež samostatná téma Vysoké Tatry spolu s mestom Popradom nebola spracovaná v žiadnej diplomovej práci, preto bolo vhodné spracovať mesto Poprad ako kultúrne, hospodárske a administratívne centrum pod Tatrami spolu s oblasťou Vysoké Tatry ako jeden región.

Pri spracovaní diplomovej práce používame rôzne metódy výskumu. Pri charakteristike cestovného ruchu používame metódu syntézy, indukcie, dedukcie. V analytickej časti oblasti Vysoké Tatry – Poprad a okolie a pri hodnotení cestovného ruchu v nej využívame metódu analýzy a SWOT analýzu. Pri skúmaní dopytu po cestovnom ruchu používame metódu dotazníkového prieskumu, ktorý využívame pri spracovaní záverov a návrhov nových možností rozvoja cestovného ruchu v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie.

Táto práca je rozčlenená na teoretickú časť a praktickú časť a obsahuje osem kapitol. Prvé štyri časti sú teoretickými východiskami diplomovej práce. V teórii vychádzame z charakteristiky cestovného ruchu a jeho rozvoja v regióne. Spracúvame typológiu cestovného ruchu, formy a druhy cestovného ruchu, ponuku a dopyt po cestovnom ruchu, vplyv cestovného ruchu na regionálny rozvoj, príjmy, HDP, zamestnanosť. Zameriavame sa taktiež na potenciál cestovného ruchu v regióne. V praktickej časti charakterizujeme a analyzujeme cestovný ruch vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí. Obsahom je dopyt po cestovnom ruchu, v rámci ktorého robíme sekundárny výskum z analýzy a primárny výskum, kde hodnotíme cestovný ruch v regióne na základe dotazníka pohľad verejnosti na cestovný ruch a spokojnosť so službami a SWOT analýza, ktorá približuje silné a slabé stránky cestovného ruchu v tejto oblasti. V rámci posledných dvoch kapitol zhŕňame aj výsledky analýz a hodnotíme cestovný ruch v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie, navrhujeme nové možnosti na podporu rozvoja cestovného ruchu a prezentujeme budúcu možnú víziu regiónu.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÉHO RUCHU

Už v počiatkoch našej civilizácie sa vytvárali zárodky cestovného ruchu a cestovania. Na prvopočiatku boli len výpravy po súši a po vode, avšak v rámci historického vývoja dochádzalo postupne k vylepšovaniu technických prostriedkov, pomocou nich sa cestovanie rozšírilo do vzdušného priestoru a neskôr tiež do vesmíru. K cestovaniu viedli obyvatel'ov hlavne ekonomické, obchodné, vojensko-politické, náboženské, poznávacie, športové či prestížne dôvody, dá sa povedať, že mnohé z dôvodov platia aj dodnes. Medzi najvýznamnejšie postavy cestovania cestovného ruchu je možné zaradiť napr. Marca Pola, Kryštofa Kolumba a tiež Thomasa Cooka, ktorý v prvej polovici 19. st. založil cestovnú kanceláriu, ktorá aj v dnešnej dobe stále funguje.¹

Cestovný ruch nejde jednoducho opísať definíciou, ktorá by poňala všetko, čoho sa cestovný ruch týka. Jednou z prvých snáh, ktorá mala veľký význam pre vedeckú činnosť, bola definícia Hunzikera Krapfa, ktorý popísal cestovný ruch ako významný spoločenský jav, ktorý dal základ pre popis ďalších javov súvisiacich s cestovným ruchom. Medzinárodné združenie vedeckých pracovníkov cestovného ruchu (AIEST) volalo po zmene tejto definície, a to hlavne s ohľadom na to, že sa v mestách masívne rozvíjal kongresový a služobný cestovný ruch. To malo za následok, že sa do definície zakomponovali rôzne ďalšie vzťahy, čiže sa už jedná o súhrn vzťahov a javov. Chýbal, ale naďalej podstatný geografický prvok, ktorý bol zavedený až neskôr, keďže hlavným zmyslom cestovného ruchu a hlavne cestovania je zmena miesta. Za cestovanie v rámci cestovného ruchu sa však nepovažuje regionálne cestovanie za prácou či nákupmi. Pre účely cestovného ruchu sa cudzím miestom myslí také miesto, kde sa osoba nachádza, avšak ktoré nie je jej trvalým pobytom či miestom zamestnania danej osoby. Cestovný ruch je možné teda všeobecne s ohľadom na hore uvedené definovať podľa švajčiarskeho profesora C. Kaspara ako „*souhrn vztahů a jevů, které vyplývají*

¹ FORET, M. a V. FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001, s. 13.

*z cestování a pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavní ani trvalým místem bydlení a zaměstnání.*² Ide teda o zámernú zmenu prostredia, ktorá človeku zaručí uspokojovanie jeho potrieb, najmä odpočinok, kľud, pohyb, poznávanie, kultúrne a estetické zážitky, zmeny miesta a taktiež seberealizáciu a mnoho ďalších potrieb, ktoré z nejakého dôvodu nie sú a ani nemôžu byť dostatočne uspokojené v mieste bydliska človeka. Dôležitým dodatkom v tejto definícii ďalej je, že týmto pobytom v cudzom prostredí sa nesleduje usídlenie a nie je s týmto cestovaním spojená žiadna zárobková činnosť.

Vvššie uvedená definícia vymedzuje cestovný ruch všeobecne, preto je potrebné, aby bola v konkrétnych prípadoch upresnená s ohľadom na danú problematiku. Rozoznávame napr. ekonomické poňatie cestovného ruchu, sociologické poňatie, geografické aspekty ap.

S ohľadom na hore uvedené je v rôznych odborných literatúrach, najmä ekonomických, cestovný ruch definovaný ako „*forma uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, a to mimo každodenní životní prostředí a obvykle ve volném čase, jako i potřeb společnosti mimo každodenní životní prostředí*“.³ Tento ekonomický pohľad sa berie ako hlavné hľadisko cestovného ruchu, pretože aby sa niekto mohol zúčastniť cestovného ruchu, je potrebné zabezpečiť veľa ekonomických činností – do miest cestovného ruchu sa totiž obyvatelia musia nejako dostať, musia byť zabezpečené vhodné podmienky pre pobyt a musí sa zaistiť výhodné využitie voľného času atď. Ekologické poňatie vymedzuje skôr vzájomný vzťah medzi životným prostredím vrátane jeho ochrany a cestovným ruchom, geografické poňatie sa zaoberá formou väzby cestovného ruchu na geografické prostredie, čiže hlavne dôležitosťou tohto prostredia a tiež vzťahom medzi bydliskom a miestom, kde sa cestovný ruch realizuje. V praxi sa často stretávame aj s delením na hľadisko sociálne, či psychologické, ktoré sa venuje hlavne človeku a vzťahu tohto človeka k danému miestu, jeho potrebám, jeho motívom účasti na cestovnom ruchu a tiež rieši vzájomné medziľudské vzťahy medzi turistom/návštevníkom a miestnymi obyvateľmi.

² VYSTOUPIL, J. a M. ŠAUER. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 28 - 29.

³ INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007, s. 7.

Ak zhrnieme všetko vyššie uvedené, dostaneme základné princípy, ktoré musí cestovný ruch spĺňať. Sú nimi hlavne:

- 1) dočasná zmena miesta trvalého bydliska a dočasný pobyt mimo neho,
- 2) nezárobkový charakter cesty a pobytu,
- 3) vzťahy medzi ľuďmi, ktoré existujú v rámci cestovného ruchu.⁴

Jednou z výstižnejších definícií cestovného ruchu je definícia podľa M. Gučíka, ktorý cestovný ruch definuje nasledovne: „*Cestovný ruch je súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb súvisiacich s cestovaním a pobytom osôb mimo miesta trvalého bydliska a zvyčajne vo voľnom čase. Ich cieľom je odpočinok, poznávanie, zdravie, rozptýlenie a zábava, kultúrne a športové vyžitie, služobné cesty, t. j. získanie komplexného zážitku.*“⁵ Synonymom pre termín cestovný ruch je medzinárodné slovo turizmus, ktorého pôvod môžeme nájsť v anglickom slove „tourism“ alebo nemeckom „die Tour“. Výraz turistika chápeme v užšom význame a je typický pre aktivity spojené s pohybom a pobytom v prírode.⁶

Cestovný ruch chápeme ako formu uspokojovania potrieb a tieto potreby môžeme uspokojovať voľnými statkami, ktoré predstavujú čistý vzduch, more, slnko ap., taktiež hmotnými statkami, čo sú tovary a nehmotnými statkami a to sú služby. Tieto potreby sa dostávajú do vedomia človeka ako odraz pocitov, že považuje niečo vo svojom živote za potrebné.⁷

Medzi hlavné príčiny vzniku a rozvoja cestovného ruchu radíme túžbu po vzdelaní, po poznávaní nových krajín, potrebu nadväzovania kontaktov, regeneráciu fyzických a duševných síl, či výmenu informácií. Cestovný ruch ako sociálno-ekonomický jav sa rozvíja aj na základe slobody pohybu, existencie voľného času, dostatočnej miery

⁴ INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007, s. 7 - 11.

⁵ GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 11.

⁶ MICHALOVÁ, V., ŠUTEROVÁ, V., NOVACKÁ, L., KONEČNÁ, A., a V. SNIŠČÁK. *Služby a cestovný ruch*. Bratislava: Sprint, 1999. s. 254.

⁷ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 1996, s. 40.

uspokojenia základných životných potrieb, existencie potenciálu cestovného ruchu (výskyt prírodných alebo umelo vytvorených atraktivít) a stupňom technického vývoja.⁸

Na základe existencie voľného času sa cestovný ruch realizuje z veľkej časti. Pod pojmom „voľný čas“ si každý z nás predstaví niečo iné. Spravidla je voľný čas taký čas, ktorý nie je vyplnený prácou. Podľa definície Dumazediera sa jedná o „čas, ktorý človek venuje podľa svojich zájmov činnosťami ako je zábava, rozptýlenie, získanie dobrovoľne zvolených poznatkov a informácií z dôvodu lepšieho zapojení do sociálneho spoločenstva“.⁹ Každý človek má niekedy potrebu sa odreagovať, nepracovať, a preto je cestovný ruch neoddeliteľnou zložkou voľného času, vyplňuje ho.

Hlavné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu členíme na: prírodné, kultúrno-historické, sociálno-ekonomické, materiálno-technické, politické, ekologické, personálne, administratívne a demografické.

Prírodné podmienky sú dané charakterom terénu, klimatickými podmienkami, vodnými tokmi a plochami ako sú moria, rieky, prírodnými zdrojmi, či prírodnými zvláštnosťami. Ak hovoríme o kultúrno-historických podmienkach, k tým radíme architektonické pamiatky, napr. hrady, zámky, kultúrne akcie a rôzne významné historické miesta. K sociálno-ekonomickým podmienkam patrí úroveň ekonomiky štátu, vytvorený HDP, platobná bilancia, dosiahnutie životnej úrovne, výška príjmov obyvateľstva ap. Materiálno-technickými podmienkami rozumieme sieť ubytovacích, dopravných, športových a kultúrnych zariadení, ktoré slúžia cestovnému ruchu napr. aj informačné centrá. O ekologických podmienkach hovoríme v súvislosti s prírodným prostredím, ktoré je priaznivé ako je čistota ovzdušia. Pod personálnymi podmienkami rozumieme úroveň profesionality osôb pracujúcich v cestovnom ruchu. Administratívne podmienky sa týkajú zahraničného cestovného ruchu, hlavne vízových, colných pasových a zmenárenských predpisov, ap. Za demografické podmienky považujeme skutočnosti, ktoré sa týkajú obyvateľstva a to je vzdelanosť, vekové zloženie a ďalšie.¹⁰

⁸VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., HOLEŠINSKÁ, A. a P. METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. Vysokoškolské skriptum. Brno: ESF MU, 2006, s. 35 - 36.

⁹INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007, s. 7 - 11.

¹⁰ČERTÍK, M. et al. *Cestovní ruch - Vývoj, organizace a řízení*. 1. vyd. Praha: OFF, 2000, s. 25 - 27.

Dôležitým medzníkom v rozvoji cestovného ruchu sa stala Medzinárodná konferencia o štatistike cestovného ruchu, ktorá bola usporiadaná v Ottave v roku 1991 Svetovou organizáciou cestovného ruchu (WTO), kde bolo povedané, že cestovný ruch nie je významný len z hľadiska obchodných stykov, ale hrá rolu tiež v ekonomickom, kultúrnom a sociálnom rozvoji jednotlivých kultúr, ale zatiaľ sa odborníkom nedarí ju plne vymedziť a štatisticky sledovať. Na tejto konferencii bola navrhnutá unifikácia základných pojmov súvisiacich s cestovným ruchom a národným aj medzinárodným cestovaním. Vymedzením týchto pojmov sa jednak zjednotila terminológia pojmov a jednak mohli byť komparované štatistické zistenia o cestovnom ruchu.

Pre štatistiky má význam tiež skúmanie cestovného ruchu hneď z niekoľkých hľadísk. Existuje napr. ekonomika cestovného ruchu, rekreológia, sociológia cestovného ruchu, geografia cestovného ruchu atď., kde každá z týchto disciplín skúma definuje cestovný ruch z inej individuálnej stránky a má k výskumu aj svoju metodológiu. Predmetom teórie cestovného ruchu je onen cestovný ruch ako komplexný jav.¹¹

Keďže sme uviedli niektoré z definícií cestovného ruchu a s ním súvisia aj ďalšie pojmy, ktoré je potrebné poznať, popíšeme ešte tie základné pojmy, ktoré sa týkajú typov účastníkov na cestovnom ruchu, a to ako v domácom, tak medzinárodnom meradle.

Stály obyvateľ (rezident) - v medzinárodnom cestovnom ruchu ide o osobu, ktorá v danom štáte žije aspoň jeden rok pred príchodom do iného štátu na dobu kratšiu ako jeden rok a v domácom cestovnom ruchu sa rozumie osoba, ktorá žije na určitom mieste aspoň šesť mesiacov po sebe pred príchodom do iného miesta v rámci štátu na dobu kratšiu než šesť mesiacov;

Návštevník - v medzinárodnom cestovnom ruchu je osoba, ktorá cestuje do iného štátu mimo svoj trvalý pobyt na dobu kratšiu ako jeden rok a v domácom cestovnom ruchu to je osoba s trvalým bydliskom v štáte, ale cestuje v rámci neho na iné miesto na dobu kratšiu než šesť mesiacov;

¹¹VYSTOUPIL, J. a M. ŠAUER. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 30.

Turista - v medzinárodnom cestovnom ruchu sa myslí osoba, ktorá cestuje do iného štátu mimo svoje trvalé bydlisko na dobu kratšiu ako jeden rok ale súvisí s prenocovaním, aspoň jednu noc a v domácom cestovnom ruchu to je osoba cestujúca do iného miesta v rámci svojho štátu, kde prespí aspoň jednu noc ale pobyt netrvá dlhšie ako šesť mesiacov;¹²

Výletník (jednodenný návštevník) - v medzinárodnom cestovnom ruchu hovoríme o osobe cestujúcej do iného štátu mimo svoje trvalé bývanie avšak na dobu kratšiu ako je 24 hodín, v domácom cestovnom ruchu rozumieme osobu, ktorá cestuje v rámci svojho štátu do odlišného miesta mimo svoje bydlisko pod dobu kratšiu než 24 hodín.

Hlavný účel cesty všetkých typov účastníkov cestovného ruchu, ktorí opúšťajú svoj príbytok je trávenie voľného času, obchod a iné účely, ktoré nesúvisia so zárobkovou činnosťou a s odmeňovaním.¹³

Cestujúci vo všeobecnosti je osoba, ktorá je na ceste medzi dvomi alebo viacerými štátmi alebo miestami vo vlastnom štáte.¹⁴

Na cestovnom ruchu sa podieľa aj veľa činiteľov, ktoré ovplyvňujú formu a druh cestovného ruchu ako je poloha navštevovaného miesta, rozdiely v krajinách bydliska a navštevovaného miesta, vzdialenosť miesta a doprava, hustota a sociálna štruktúra obyvateľstva, príjmy a pomery tamojších obyvateľov či politické cítenie. Počas rokov sa ešte rada odborníkov snažila zostaviť najideálnejšiu definíciu cestovného ruchu, ale ako už bolo poznamenané, pre cestovný ruch neexistuje čisto jedna správna definícia, ktorá by obsahovala všetko podstatné.

¹²PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turizmu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 12 - 13.

¹³VYSTOUPIL, J. a M. ŠAUER. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 14.

¹⁴BOROVSKÝ, J. SMOLKOVÁ, E. a I. NIŇAJOVÁ. *Cestovný ruch: trendy a perspektivy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, s. 13.

1.1 DRUHY CESTOVNÉHO RUCHU

Druhov alebo inak povedané typov cestovného ruchu môže byť v závislosti na vybraných kritériách veľké množstvo. Podľa miesta sa jedná o domáci alebo zahraničný, podľa času ide o krátkodobý či dlhodobý, podľa spôsobu organizácie o skupinový alebo naopak individuálny cestovný ruch ap.¹⁵

Cestovný ruch členíme podľa týchto kritérií:

- a) Podľa miesta realizácie, pod ktorým rozumieme štát:
 - Domáci cestovný ruch: je cestovný ruch, pri ktorom nie sú prekročené štátne hranice vlastného štátu účastníkmi;
 - Zahraničný cestovný ruch: je cestovný ruch, ktorý zahŕňa príjazdy a výjazdy mimo svojho štátu.¹⁶ Tento cestovný ruch ďalej sledujeme vo vzťahu k národnému hospodárstvu a delíme ho na aktívny cestovný ruch (aktivity cudzích občanov, ktorí cestujú do iných miest, zdržiavajú sa v tej krajine, ale nemajú tam trvalý pobyt) a pasívny cestovný ruch (aktivity vlastných občanov do zahraničia a ich pobyt v zahraničí). Medzinárodný cestovný ruch je suma všetkých príjazdov vo svete.¹⁷
- a) Podľa spôsobu účasti a formy úhrady nákladov účasti:
 - Komerčný cestovný ruch – cestovný ruch kedy si obyvatelia hradia všetko z vlastných príjmov a slobodne sa rozhodujú o účasti;
 - Sociálny cestovný ruch – cestovný ruch, kedy za obyvateľov sú poskytnuté príspevky zo spoločenských fondov, zahŕňa liečenie, podnikovú rekreáciu a iné.
- b) Podľa spôsobu a organizácie zabezpečenia priebehu cestovného ruchu:
 - Neorganizovaný cestovný ruch, kedy si účastník zariaduje všetko sám a využíva služby cestovnej kancelárie len na úkony ako napr. predaj lodných lístkov;

¹⁵FORET, M. a V. FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001, s. 18.

¹⁶PETRU, Z. a J. HOLUBOVÁ. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1994, s. 24.

¹⁷BOROVSKÝ, J. SMOLKOVÁ, E. a I. NIŇAJOVÁ. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, s. 12 - 13.

- Organizovaný cestovný ruch, je taký, kedy všetko od cesty po pobyt zariaďuje niekto iný, hlavne cestovná kancelária;
 - V rámci organizovaného a neorganizovaného cestovného ruchu rozlišujeme skupinový (ak cestuje kolektív) a individuálny cestovný ruch (ak cestuje jedna osoba, alebo len so svojou rodinou).
- c) Podľa dĺžky trvania cesty:
- Krátkodobý cestovný ruch charakterizovaný prenocovaním najviac dva dni mimo svojho bydliska;
 - Dlhodobý cestovný ruch sa vyznačuje pobytom dlhším než 3 dni no nie dlhší ako 6 mesiacov.¹⁸
- d) Podľa veku účastníkov:
- Cestovný ruch detí – máme na mysli organizované pobyty do 15 rokov podo dozorom dospelých osôb v podobe školských výletov, táborov ap.;
 - Cestovný ruch mládeže – zvyčajne ide o cestovanie osôb vo veku 16 až 24 rokov, ktorí cestujú samostatne a nemajú ešte svoje rodiny;
 - Cestovný ruch s deťmi – cestovanie v rámci svojej rodiny, individuálne;
 - Cestovný ruch v produktívnom veku – zameraný na skupiny v produktívnom veku, ktorá ma dostatok času a prostriedkov a necestuje s deťmi;
 - Cestovný ruch seniorov – cestovanie osôb, ktorí sú na dôchodku.
- e) Cestovný ruch podľa prevažujúceho prostredia:
- Mestský cestovný ruch – má charakter kratších pobytov a cieľom je návšteva zaujímavých miest – historické, kultúrne, gurmánske mestá;
 - Vidiecky cestovný ruch – je realizovaný v ekologicky príjemnom prostredí vidieka;
 - Cestovný ruch v strediskách cestovného ruchu – je viazaný na rezorty športové, prímorské, zábavné a kúpeľné.¹⁹
- f) Cestovný ruch podľa ročného obdobia:
- Letný cestovný ruch;
 - Zimný cestovný ruch;

¹⁸PETRU, Z. a J. HOLUBOVÁ. *Ekonomika cestovného ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1994, s. 25-26.

¹⁹PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 22 - 25.

- Cestovný ruch v hlavnom období, kedy cestuje najviac osôb;
 - Mimosezónny cestovný ruch v období kedy je nižšie množstvo návštevníkov.
- g) Cestovný ruch podľa spôsobu ubytovania:
- Hotelový cestovný ruch – účastníci sú ubytovaní v jednom veľkom komplexe, ktorý poskytuje aj stravovacie služby a podľa kritérií ako sú kvalita služieb, veľkosť a vybavenosť izieb, je roztriedený od jednej až po päť hviezdíčkový hotel;
 - Parahotelový cestovný ruch – ak si osoba vyberie ubytovanie typu chata, apartmán, kemp alebo objekty inej rekreácie.²⁰

Druhy cestovného ruchu zohľadňujú javový priebeh a spôsob realizácie, čo závisí od geografických, ekonomických a ďalších podmienok. Máme na mysli členenie na základe vonkajších faktorov. Je ťažké však jednoznačne priradiť tieto typy cestovného ruchu k jednému druhu.

1.2 FORMY CESTOVNÉHO RUCHU

Formy cestovného ruchu klasifikujeme hlavne podľa motívu a cieľa, aby boli uspokojené potreby účastníkov. Majú špecifický charakter a ich členenie tvorí len obchodné, pracovné alebo propagačné označenie a zameriavajú sa na rozsah a kvalitu služieb, ktoré využívajú cestovné kancelárie pri tvorbe programovej náplne zájazdov, ktoré sú zamerané na určitú formu cestovného ruchu. Medzi primárne motívy patria motívy rekreačné, kultúrno-poznávacie, športovo turistické a kúpeľno-liečebné.²¹ Podľa foriem delíme cestovný ruch na:

1. Rekreačný (relaxačný) cestovný ruch – motívom tejto formy cestovného ruchu je fyzická a psychická regenerácia, ktorý zahŕňa plážový cestovný ruch spojený s odpočinkom, zábavou, pohodlím a taktiež sú to rekreácie pri vode, chatách;

²⁰VYSTOUPIL, J. a M. ŠAUER. *Základy cestovného ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 39 - 41.

²¹PETRU, Z. a J. HOLUBOVÁ. *Ekonomika cestovného ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1994, s. 24.

2. Kultúrno-poznávací cestovný ruch – sa zameriava na poznávanie histórie, kultúry, tradícií, zvykov a spôsobov života. Návštevníkov zaujímajú historické pamiatky, múzea, galérie, divadelné, filmové, hudobné a folklórne festivaly;
3. Športovo turisticky orientovaný cestovný ruch – táto forma obsahuje všetky športové aktivity. Okrem športov ako sú lyžovanie, cykloturistika, vodné športy tu patrí aj lovectvo, adrenalínové športy a extrémne športy (paintball, bungee-jumping, rafting ap). Za špecifickú formu považujeme športové diváctvo.²²
4. Kúpeľno-liečebný cestovný ruch – nazývaný aj zdravotný cestovný ruch zahŕňa zdravotnú prevenciu, rehabilitáciu, liečenie v uzdravujúcich zariadeniach.
5. Cestovný ruch zameraný na prírodu – má podobu návštevy prírodných rezervácií, národných parkov. Súvisí s ním aj ekoturistika (ide o návrat k prírode v podobe zeleného cestovného ruchu).
6. Politický cestovný ruch – predstavuje zjazdy a stretnutia politických strán
7. Profesionálny cestovný ruch – pojednáva o obchodných služobných cestách, účastiach na konferenciách a kongresoch, o motivačných pobytoch, o výstavách a usporiadaných akciách, taktiež tu patria pracovné stretnutia, ktoré sa snažia zlepšiť vzťahy so zamestnancami.²³
8. Náboženský a pútnický cestovný ruch – v tomto type formy sa jedná o náboženské obrady, púte do posvätných miest a cirkevné pamiatky.
9. Nákupný cestovný ruch – jedná sa najmä o zahraničný cestovný ruch, pod ktorým máme na mysli cesty za nákupmi medzi susednými, či vzdialenejšími štátmi.
10. Vzdelávací cestovný ruch – hlavným motívom je osobný rast. Je zameraný na získavanie znalostí a rozvoj človeka, kedy osoby cestujú do zahraničia na rôzne jazykové kurzy a iné kurzy spojené so záujmovými aktivitami alebo s ďalším vzdelaním.
11. Cestovný ruch orientovaný na návštevu príbuzných a známych – súvisí s obnovou a upevňovaním sociálnych vzťahov. V rámci toho cestovného ruchu

²²PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turizmu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 24 - 26.

²³FORET, M. a V. FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001, s. 17 - 18.

existuje tzv. diaspora cestovný ruch – emigranti navštevujú rodinu či známych vo svojej pôvodnej vlasti.²⁴

Špeciálne zaujímavé formy cestovného ruchu, napr.:

- Morský cestovný ruch – plavba po mori na prenajatej alebo súkromnej jachte;
- Virtuálny cestovný ruch – je to cestovanie po svete cez internet, televíziu ap.;
- Gambling cestovný ruch – cestovanie s cieľom hazardných hier v kasíne do miest ako Las Vegas v Amerike, Monte Carlo vo Francúzsku, ap.;
- Permanentný cestovný ruch – cestovatelia sú bohatí a sú nepretržite na dovolenke;
- Vinársky cestovný ruch – je spojený s vínnymi cestami do vinárskych oblastí, vinohradov, viníc;
- Gurmánsky cestovný ruch – je druhom cestovania do lokalít stravovacích podujatí. Cieľmi sú pívne festivaly, potravinárske veľtrhy, súťaže vo varení ap.²⁵

²⁴PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turizmu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 24 - 26.

²⁵BOROVSKÝ, J.; SMOLKOVÁ, E. a I. NIŇAJOVÁ. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, s. 20 - 25.

2 PONUKA CESTOVNÉHO RUCHU

Ponuka cestovného ruchu je súhrn všetkých tovarov a služieb, s ktorými prichádzajú výrobcovia na trh. V rámci tejto definície máme na mysli agregátnu ponuku. O individuálnej ponuke hovoríme, ak je jeden výrobca, o čiastkovej ponuke hovoríme, ak jeden výrobok pochádza od viacerých rôznych výrobcov. Subjekt, ktorý tieto tovary a služby ponúka na trhu je firma. Firma sa snaží maximalizovať zisk a minimalizovať náklady. Ponuka v cestovnom ruchu je súhrn atraktivít cieľových miest a súhrn vybavenosti cieľových miest, ktoré poznáme pod pojmami supraštruktúra a infraštruktúra.²⁶ Má však určité zvláštnosti, ktoré vyplývajú z charakteru potrieb uspokojovaných v cestovnom ruchu (dopyt), z charakteru spotrebných statkov cestovného ruchu (ponuka), z pôsobenia všeobecných podmienok a predpokladov rozvoja cestovného ruchu, čo sa prejavuje tak na strane dopytu a ponuky, ako aj v tendenciách vývoja cestovného ruchu. Trh cestovného ruchu sa odlišuje najmä tým, že časť služieb a tovarov ponúkajú špecializovaní producenti návštevníkom a časť tovarov a služieb uspokojuje potreby všetkých spotrebiteľov, nielen návštevníkov. Nositeľom ponuky je objekt cestovného ruchu, máme na mysli cieľové miesto, podniky a všetky inštitúcie cestovného ruchu. Ponuka je daná primárnou ponukou a od nej odvodenou sekundárnou ponukou. Z časového hľadiska ju delíme na trvalú ponuku, ktorá je viazaná na celý rok a sezónnu ponuku podmienenú striedaním ročných období, ktorú ovplyvňuje najmä primárna ponuka. Je dôležité, aby štát ponúkal produkt, ktorý má význam celoštátne až medzinárodne a mal by sa snažiť získať absolútnu či relatívnu konkurenčnú výhodu. Absolútnu výhodu má ten štát, ktorý má v ponuke nenahraditeľné, ojedinelé produkty – Alpy, pyramídy v Egypte, apod. Relatívnu konkurenčnú výhodu má ten štát, ktorý ponúka porovnateľné produkty, ale v lepšej kvalite a má aj výhodu z hľadiska ceny, dopravy.²⁷

²⁶PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turizmu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 59 - 60.

²⁷GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 49 - 56.

2.1 PRIMÁRNA PONUKA

Primárna ponuka je hlavný predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu a jej nositeľom je cieľové miesto. Má nezastupiteľné miesto v štruktúre produktov cestovného ruchu a vplyv na konkurenčnú výhodu ponuky, územné plánovanie, riadenie výkyvov v sezóne a marketing cieľového miesta.²⁸ Spája sa s prírodnými podmienkami, kultúrno-historickými podmienkami a s organizovanými podujatiami.

Prírodné podmienky zahŕňajú objekty ako napr.:

- Jaskyne, vodopády, doliny;
- Botanické záhrady, lesy, zoo-záhrady;
- Minerálne a termálne pramene;
- Národné parky a všetky chránené územia;
- Prírodné a vodné umelé plochy a toky.

Primárna ponuka, vytvorená činnosťou človeka, inak povedané antropogénna ponuka, zahŕňa kultúrno-historické objekty:

- Hrady, zámky, kaštiele, kostoly, kláštory;
- Sochy, pomníky, pamätné izby;
- Objekty ľudovej architektúry (obydlia);
- Archeologické náleziská;
- Technické pamiatky;
- Divadlá, galérie, kiná, múzeá, skanzeny, ap.

Primárnu ponuku tvoria ešte organizované podujatia. Medzi organizované podujatia radíme folklórne a hudobné festivaly, kongresy, športové udalosti ako sú napr. Majstrovstvá sveta v hokeji, náboženské púte (púť v Levoči), veľtrhy, politické oslavy atď.²⁹

²⁸PATÚŠ, P., M. GÚČIK, et al. *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010. s. 9 - 12.

²⁹GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 51 - 53.

Práve z týchto dôvodov je táto časť ponuky označovaná ako primárna ponuka (cieľová), pretože atraktivity priťahujú návštevníkov do destinácie.

2.2 SEKUNDÁRNA PONUKA

Sekundárna ponuka je prostriedkom na uspokojovanie potrieb v cestovnom ruchu a prostriedkom na využitie primárnej ponuky. Hlavnou úlohou je využiť voľný čas aktívnou formou. Z toho vyplýva, že sekundárne potreby umožňujú realizáciu primárnych, cieľových potrieb.

Obsahuje tri skupiny objektov:

- a) Supraštruktúra– predstavuje súbor ubytovacích a stravovacích zariadení.³⁰

Ubytovacie služby tvoria najväčšiu časť príjmov cestovného ruchu aj keď nie sú priamym motívom cesty. Najčastejšie ich delíme na hotely, penzióny, kempy, chaty, apartmány. Ubytovacie zariadenia sú členené do kategórií a tried podľa kvality, vybavenosti a možnosti využitia služieb. Rozvoj stravovacích služieb súvisí s ubytovacími službami. Zákazníci majú záujem uspokojiť potrebu jedla a pitia, hľadajú rozptýlenie, chcú komunikovať v gastronomických zariadeniach.³¹

- b) Infraštruktúra– súbor ostatných zariadení cestovného ruchu:

- Cestovné kancelárie;
- Turistické informačné kancelárie;
- Kongresové sály, centrá;
- Herne, kasína;
- Zmenárne;
- Hraničné priechody;
- Colnice, colné odbočky.

- c) Všeobecná infraštruktúra:

- Miestna (obchodné centrá, kaderníctvo, predajňa spomienkových darčiekov);

³⁰RYGLOVÁ K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2011 s. 49 -5 7.

³¹GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 171 - 174.

- Doplnková (taxi služba, autoservis, parkovisko);
- Zdravotnícka (nemocnice, lekáreň);
- Polícia a záchranná služba;
- Ostatná (pošta, telekomunikácie, banka);
- Kultúrno – spoločenská (herne, zábavné parky);
- Športovo – rekreačná (akvaparky, zimný štadión, lyžiarsky vleč);
- Dopravná – (autobusová, letecká, železničná doprava).³²

Z toho čo bolo napísané túto časť ponuky označujeme sekundárna ponuka, pretože vybavenosť a služby destinácie poskytujú servis pri uspokojení druhotných potrieb účastníkov cestovného ruchu.

³²GÚČIK, M. *Cestovný ruch. Úvod do štúdia*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010, 171 - 174.

3 REGIÓN CESTOVNÉHO RUCHU

Cestovný ruch sa v regiónoch koncentruje do stredísk cestovného ruchu, v ktorých existuje primárna ponuka, dostatočná infraštruktúra a dopravná dostupnosť. Každé stredisko musí mať vlastnú organizačnú štruktúru zloženú z verejného a súkromného sektora.³³

Región cestovného ruchu môžeme chápať ako územný celok, pre neho je typický určitý druh cestovného ruchu, ktorý jednotlivé prvky danej oblasti spája, ale zároveň aj odlišuje od ostatných regiónov.³⁴

Región je územie, v ktorom sa organizujú ekonomické a sociálne činnosti, ktoré využívajú prvky primárnej a sekundárnej ponuky a ekonomické zdroje na rozvoj cestovného ruchu. Vymedzenie regiónu musí rešpektovať vzhľad krajiny, kultúru a históriu.³⁵

Región je možné zaradiť k niekoľkým typom. Môže byť homogénne (regióny, ktoré majú nejakú zhodu, napr. rovnaké národnostné zloženie, klíma) a heterogénne (regióny, kam ľudia cestujú za prácou, službami). Môžeme regióny aj vymedziť na základe vyčleneného územia, nazývame to regionalizáciou. Prirodzeným spôsobom vymedzujeme región, ktorý rešpektuje kultúrno – historický vývoj. Ďalej na základe kritérií, znakov, ktoré si zvolíme, patria tam historické, geografické znaky, ap. Na základe administratívneho členenia môžeme získať štatistické údaje v danom území.³⁶

³³GÚČIK, M. *Cestovný ruch. Politika a ekonómia*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2011, s. 132.

³⁴Ministerstvo pro místny rozvoj české republiky. *Strategie regionálního rozvoje České republiky*.

³⁵GÚČIK, M. et al. *Manažment regionálneho cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2007. s. 107.

³⁶ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. Vyd. Praha: Linde Praha, 2012, s. 480 - 481.

3.1 VPLYV CESTOVNÉHO RUCHU NA REGIONÁLNY ROZVOJ

Regionálny rozvoj súvisí so zvyšovaním potenciálu regiónu. To vzniká v dôsledku zabezpečenia čo najpriaznivejších podmienok socioekonomických aktivít a prírodných zdrojov. Zvyšovanie a cielené využívanie sa prejavuje lepšou konkurencieschopnosťou súkromného sektoru, životnou úrovňou, životným prostredím a inými javmi. Existujú ukazovatele, ktorými možno hodnotiť potenciál regiónu. Medzi tieto ukazovatele patrí HDP, HDI, mzda, vzdelanostná štruktúra a infraštruktúra.³⁷

Cestovný ruch je mnohostranné odvetvie, ktoré má veľký význam pre národnú a svetovú ekonomiku. Podľa Svetovej organizácie cestovného ruchu (WTO) a Svetovej rady pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC) zamestnáva odvetvie cestovného ruchu najviac ľudí na svete. Predpokladá sa, že do roku 2020 vytvorí cestovný ruch v Európe nové pracovné miesta pre dva až tri milióny ľudí. Jeho význam spočíva v tom, že ovplyvňuje aj iné odvetvia a sektory, ktorými sú napr. doprava, obchod, kultúra, šport, bankovníctvo. Význam cestovného ruchu nespočíva len v pozitívnych dopadoch na hospodárstvo, ale má aj prínosy v podobe zachovania tradícií a kultúry ochrany životného prostredia. Z toho vyplýva aj význam cestovného ruchu pre rozvoj regiónu. Regionálny rozmer cestovného ruchu je zároveň stabilizačný faktor vo vzťahu k miestnemu obyvateľstvu a vo vzťahu k sociálne kultúrnemu zázemiu, ktoré cestovný ruch sprostredkováva pre návštevníkov a turistov a posilňuje tak miestnu identitu z hľadiska hrdosti na regionálnu tradíciu a kultúru.³⁸

Čím má primárna ponuka cestovného ruchu väčší význam, tým bude postavenie cestovného ruchu v hospodárstve daného regiónu ako nástroja jeho rozvoja významnejšie. Vplyv cestovného ruchu na rozvoj regiónu je možné očakávať, len ak je dostatočne rozvinutá sociálna a technická infraštruktúra a zabezpečujúce činnosti v danom regióne. Cestovný ruch v regióne ovplyvňuje tvorbu pracovných príležitostí, zárobkovú situáciu miestnych obyvateľov, aktivuje rozvoj, remesiel, obchodu, stimuluje rozvoj technickej infraštruktúry, zlepšuje starostlivosť o životné prostredie, je zdrojom príjmov, HDP, aj faktor podpory medziregionálnej spolupráce a má vplyv na rozvoj

³⁷WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a J. BLAŽEK. *Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, a.s., 2008, s. 11-12.

³⁸ČERTÍK, M. et al. *Cestovní ruch - Vývoj, organizace a řízení*. 1. vyd. Praha: OFF, 2000, s. 20 - 22.

aktívneho zahraničného cestovného ruchu.³⁹ Cestovný ruch je vizitkou celého štátu, resp. regiónu, mesta. Ak budeme predpokladať, že sa cestovný ruch vhodne rozvíja, môže byť zdrojom príležitostí k oživeniu miest, obcí, regiónov.⁴⁰ Taktiež je cestovný ruch súčasťou politického procesu a ovplyvňuje stupeň jeho rozvoja. Pomocou ekonomickej a spoločenskej sily tlačí na vytvorenie inštitucionálnych podmienok. Je tu snaha o rozvoj regiónov a to najmä hospodársky zaostalých.⁴¹

Ak by sme to zhrnuli, na to, aby boli účinky cestovného ruchu priaznivé v regionálnom rozvoji, je nutné ich vývoj neustále usmerňovať, a to je úlohou orgánov štátu, samosprávy, miestnych regionálnych združení a nie samotných obyvateľov.

3.2 PRÍJMY A MULTIPLIKAČNÝ EFEKT

„Ve většině zemí světa se odvětví cestovního ruchu řadí mezi pět odvětví s největším podílem na vývozu zboží a pro dvě pětiny zemí pak představuje největší zdroj devizových příjmů.“ Cestovný ruch je hnacie odvetvie, pokiaľ má bezprostredný vplyv na hospodársky a sociálny rozvoj regiónu.⁴²

Príjmy od účastníkov cestovného ruchu na uspokojovanie potrieb počas cesty alebo pobytu v danom mieste predstavujú spotrebu. Keď sa tieto príjmy spotrebujú, dostanú sa do ekonomického kolobehu a premieňajú sa na spotrebné tovary, služby a financie. Príjmy tak prejdú viacerými štádiami, hovoríme o multiplikačnom efekte, čiže násobiacom účinku. Tento efekt je možné skúmať na úrovni štátu, regiónu, prostredníctvom podnikov cestovného ruchu. Multiplikačný efekt závisí od sortimentu tovarov, služieb, stabilizuje ich produkciu, ovplyvňuje tvorbu pracovných miest, zárobkov. Veľkosť tohto efektu je často podnet pre rast investícií do cestovného ruchu. Niektoré podniky nakupujú tovary a služby od iných dodávateľov mimo daného regiónu, vtedy hovoríme o odlive financií a dochádza k znižovaniu efektu. Podobné

³⁹GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 100 - 102.

⁴⁰JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha : Grada Publishing, 2009, s. 18.

⁴¹TITTELACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 11 - 14.

⁴²BINEK, J. et al.: *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: MMR ČR, 2008, s. 33.

výdavky v rozvinutých regiónoch majú za následok väčší multiplikačný efekt ako v menej rozvinutých regiónoch.⁴³

Devízové príjmy predstavujú výdavky zahraničných účastníkov cestovného ruchu na území navštíveného štátu. Príjmy z cestovného ruchu sú pre národnú ekonomiku tým významnejšie, čím sa produkuje viac domáceho tovaru a služieb pre návštevníkov zo zahraničia.⁴⁴ Niektoré podniky nakupujú tovary a služby mimo svojho štátu alebo regiónu, vtedy hovoríme o úniku príjmov, ktoré neostávajú v štáte, či regióne. Zvýšenie príjmov cestovného ruchu nie je z hľadiska času tak náročné ako zvýšenie príjmov z výrobných odvetví, preto sa cestovný ruch využíva ako nástroj hospodárskeho rastu.⁴⁵ „Vzájemný kvantifikovateľný vzťah cestovného ruchu a ekonomiky lze vyjádřit řadou ukazatelů. Mezi nejvýznamnější řadíme: podíl služeb na tvorbě HDP, výdaje obyvatelstva za služby spojené s cestovním ruchem, výše devizových příjmů ze zahraničního obchodu, výdaje za zahraniční cestovní ruch a saldo ze zahraničního cestovního ruchu.“⁴⁶

3.3 TVORBA HODNOTY A HDP

Zdrojom tvorby hodnoty nie sú všetky vyprodukované tovary a služby, ale len ich časť, ktorú označujeme pridaná hodnota. Pridaná hodnota v cestovnom ruchu vzniká pri produkcii tovarov, služieb, ktoré sú predmetom spotreby účastníkov cestovného ruchu ako rozdiel medzi tržbami podnikov a ich nákupov tovarov a služieb od iných podnikov. Pridaná hodnota zahŕňa podnikové náklady, ako sú mzdy, platy, úrokové platby. Ak máme určiť HDP (hrubý domáci produkt) regiónu cestovného ruchu ako cieľa, máme na mysli tržby v podniku za predané tovary a služby a od nich odrátame nákupy od iných podnikov, nepriame poplatky, dane. HDP je teda peňažná hodnota tovarov a služieb, ktoré sa v krajine vyrobili za jeden rok. HDP meria celkovú činnosť

⁴³GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 93 - 95.

⁴⁴INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch (základy)*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2009, s. 23.

⁴⁵GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 93 - 95.

⁴⁶HESKOVÁ, M. *Základní problémy cestovního ruchu*, Praha: VŠE, 1999, s. 23.

hospodárstva a predstavuje celkovú produkciu finálnych tovarov a služieb, ktoré sú určené na spotrebu alebo investovanie.⁴⁷

HDP je ekonomický indikátor, ktorý meria vyspelosť štátu, či regiónu.⁴⁸ Tvorba svetového HDP ovplyvňuje rozloženie medzinárodného cestovného ruchu a je sústredená do rozvinutých trhových ekonomík. Významné destinácie cestovného ruchu, ktoré majú práve rozvinuté ekonomiky na trhu vďaka existencii atraktivít primárnej ponuky a vyspelosti infraštruktúry sekundárnej ponuky, sú Francúzsko, Taliansko, Španielsko, USA, Nemecko, Rakúsko, Veľká Británia.⁴⁹ Slovenská republika, ako malý štát, nemá tak rozvinutú ekonomiku, ale potenciál pre rozvoj cestovného ruchu vďaka svojim atraktivitám a infraštruktúre určite má. Podiel cestovného ruchu na HDP je súhrnný dopad cestovného ruchu na ekonomiku štátu, ktorá vyjadruje prírastok hodnôt, ktoré vznikli v oblasti cestovného ruchu.

3.4 ZAMESTNANOSŤ

Cestovný ruch ovplyvňuje priamu a nepriamu zamestnanosť. Vytvára pracovné príležitosti v podnikoch, ktoré priamo uspokojujú dopyt účastníkov cestovného ruchu. Priamu zamestnanosť vytvárajú hotely, ubytovacie zariadenia, cestovné kancelárie, cestovné agentúry, letecké spoločnosti a špecializované predajne.⁵⁰ Nepriamo vytvára cestovný ruch pracovné príležitosti v odvetviach, ktoré zabezpečujú a nadväzujú na rozvoj cestovného ruchu, a to je napr. doprava, obchod, verejné služby a iné. V štátoch, v ktorých je rozvinutý cestovný ruch, pripadá každé desiate miesto na trhu práce cestovnému ruchu.

Medzi činitele tvorby práce radíme veľkosť podnikov a ich náročnosť na kapitál, sezónnosť, nízke zárobky a nízke požiadavky na kvalifikovanosť zamestnancov. V cestovnom ruchu prevažujú malé podniky, z ktorých okrem majiteľa podniku nie sú

⁴⁷GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 95 - 97.

⁴⁸PÁSKOVÁ, M. a J. ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, s. 103.

⁴⁹PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 15-16.

⁵⁰PÁSKOVÁ, M. a J. ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, s. 235.

vytvorené žiadne iné pracovné miesta. Na vytvorenie pracovných miest v hoteloch a reštauráciách je potrebné vynaložiť veľkú sumu peňazí, čo je náročné na kapitál, aj keď je to stále menej ako v poľnohospodárstve alebo v chemickom priemysle. Sezónne nároky ovplyvňujú podniky počas letnej a zimnej sezóny a často dochádza k poklesu kvality služieb a k nízkym požiadavkám na kvalifikáciu budúcich zamestnancov, čo ovplyvňuje aj zárobky, ktoré bývajú nízke. Nevýhodou je aj pracovná doba v cestovnom ruchu, ktorá je dlhšia vo večerných hodinách, pracuje sa tiež cez víkendy, sviatky a často v nevyhovujúcom prostredí.⁵¹

Na cestovný ruch sa pozeráme ako na významného zamestnávateľa s čím súvisí aj zvyšovanie kvality bežného života. Súčasným trendom je umožniť čo najširšej skupine ľudí účasť na cestovnom ruchu a to sa spája so zamestnanosťou či príjmami štátu.⁵²

⁵¹GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 98 - 100.

⁵²TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 11 - 13.

4 DOPYT PO CESTOVNOM RUCHU

Dopyt je súbor prvkov na trhu cestovného ruchu, ktorý ovplyvňuje rad činiteľov. Nositeľom dopytu je subjekt, ktorý sa snaží uspokojiť svoje potreby spojené s cestovaním mimo svoje trvalé bydlisko vo voľnom čase. Dopyt musí byť kúpyschopný, aby bol efektívny a boli uspokojené potreby subjektu. Primárne potreby sú tie, ktoré sú motívom cestovania (more, šport, kultúra). Sekundárne potreby sú prostriedkom na uspokojenie primárnych potrieb. Takými potrebami rozumieme výživu, hygienu, dopravu a je dôležité uspokojiť tieto potreby. Charakteristické črty dopytu po cestovnom ruchu:

- komplexnosť dopytu – dopyt vzniká zvyčajne po tzv. balíku služieb (zázjazd, pobyt),
- periodickosť dopytu – dopyt sa viaže na obdobie sezóny alebo naopak mimosezóny, víkendy,
- pružnosť dopytu – dopyt sa prejavuje v rozsahu i štruktúre, ponuka sa prispôsobuje dynamike dopytu,
- priorita dopytu – cestovný ruch možno rozvíjať len za predpokladu existencie dopytu, vyvolaného primárnou ponukou,
- diferencovanosť dopytu – hľadisko individuálnych a inštitucionálnych zákazníkov, turistov a obchodných cestujúcich.

Správanie sa subjektu cestovného ruchu ovplyvňujú činitele: biologické (potreby), psychologické (motívy), ekonomické (príjmy, ceny), sociálne, či demografické činitele:

- biologické – uspokojujú primárne aj sekundárne potreby,
- psychologické – vychádzajú z motívov, ktoré uspokojí potrebu účastníka cestovného ruchu,
- ekonomické – vyplývajú z dosiahnutého stupňa rozvoja hospodárstva, na ktorý vplýva HDP, príjmy, ceny tovarov a služieb,
- sociálno-kultúrne – sú to dovolenka a voľný čas, ktoré vytvárajú priestor pre regeneráciu síl človeka a zvyšovanie kultúrnej vzdelanosti

- demografické – dopyt ovplyvňuje obyvateľstvo, počet obyvateľstva, jeho pohlavie, veková štruktúra (najdôležitejšia) ap.,
- ekologické – rozhodujúca je kvalita životného prostredia, preto je dôležitá jeho ochrana a tvorba
- technologické – ovplyvňujú technický pokrok v spoločnosti, rozvoj je ovplyvnený dopravnou infraštruktúrou a spojením miest a kontinentov,
- politické – rozvoj cestovného ruchu je ovplyvnený mierovými vzťahmi v zahraničí a hospodárskymi vzťahmi, území štátu aj so zahraničím.

Ak je dopyt väčší ako ponuka, tak rastú ceny a klesá dopyt, tým pádom sa zavádzajú obmedzenia v podobe víz, ap.⁵³ Ak dopyt klesá, klesá aj zisk a to negatívne ovplyvňuje zahraničné investície do cestovného ruchu.⁵⁴

Objem dopytu v cestovnom ruchu závisí na veľkosti príjmu, cene, dopytovaného statku a cene statkov ostatných. Hlavným faktorom však ostáva vplyv preferencií spotrebiteľov.⁵⁵

⁵³GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000, s. 31 - 103.

⁵⁴PATÚŠ, P. a M. GÚČIK, et al. *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010, s. 110 - 111.

⁵⁵PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turizmu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014, s. 38 - 45.

PRAKTICKÁ ČASŤ

5 CHARAKTERISTIKA REGIÓNU VYSOKÉ TATRY – POPRAĎ A OKOLIE

Región Vysoké Tatry leží na území Prešovského kraja a na území okresu Poprad. Vysoké Tatry sa vyznačujú ojedinelou koncentráciou prírodných krás, ktoré nazývame aj „miniatúrne Alpy.“ S rozlohou 341 km štvorcových sú spoločným prírodným a kultúrnym bohatstvom Slovenska a Poľska. Východnou hranicou sú Belianske Tatry a na západe susedia so Západnými Tatrami.⁵⁶ Z geologického hľadiska ide o jadrové pohorie, ktoré je tvorené kryštalinikom a obalovými jednotkami. Na území Vysokých Tatier sa činnosťou ľadovca vytvorili dlhé ľadovcové doliny, sedlá, skalné hrebene, štíty, aj neprístupné skalné steny. Hlavný hrebeň s dĺžkou 26 km sa tiahne od Ľaliového sedla na západe, po Kopské sedlo na východe, takmer vôbec neklesá pod výšku 2000 m.n.m. Z hlavného hrebeňa Vysokých Tatier smerom na juh vybieha päť bočných rázsoch. Sú to rázsochy Kriváňa, Končistej, Gerlachovského štítu, Slavkovského štítu a Lomnického štítu.

Vo Vysokých Tatrách sa nachádza najvyšší vrch pohoria Tatry. Je ním Gerlachovský štít s nadmorskou výškou 2 655 m.n.m. Panoráma Tatier nám ponúka pohľad na viacero tatranských štítov.⁵⁷ Nachádza sa tu taktiež 35 dolín. Na juhu to sú napr. Kôprová dolina, Važecká dolina, Furkotská dolina, Mlynická dolina, Mengusovská dolina, Štôlska dolina, Batizovská dolina, Velická dolina. Na severe to sú Bielovodská dolina a Javorová dolina.⁵⁸ Práve reliéf zohráva významnú úlohu v oblasti turizmu. Výstupy a zdolávanie tatranských štítov patria medzi vyhľadávané aktivity pre začiatočníkov až po skúsených horolezcov. Aj napriek takto

⁵⁶LACIKA J., a D. KOLLÁR. *S batohom po Slovensku: Vysoké Tatry – Severný Spiš*. Bratislava: Dajama, 2001, s. 10 - 12.

⁵⁷WEBLAHKO. SK. *Vysoké Tatry*. [online]. 2015 [cit. 17/10/2015]. Dostupné na: <http://www.vysoketatry.wbl.sk/VYSOKE-TATRY.html#ViIt69Jruko>.

⁵⁸LACIKA J., a D. KOLLÁR. *S batohom po Slovensku: Vysoké Tatry – Severný Spiš*. Bratislava: Dajama, 2001, s. 10 - 12.

členenému reliéfu nájdeme na území Vysokých Tatier mnoho sprístupnených horských chodníkov, cyklotrás, ale aj lyžiarskych, či bežkárskech tratí.

Vysoké Tatry sa vyznačujú chladným a studeným počasím, typické priemerné júlové teploty sú medzi 10 - 12°C, resp. teplotami pod 10°C. Priemerné ročné teploty sú 0 až -4°C (Lomnický štít -3,9°C). Priemerné ročné úhrny zrážok sú 1 500 - 2 200 mm. Typická je aj nestálosť počasia a vysoká veternosť. Vetry niekedy dosahujú silu víchrice a tým spôsobujú rozsiahle škody.⁵⁹

Vo Vysokých Tatrách v oblasti cestovného ruchu zohrávajú aj vodné plochy významnú úlohu. Tatranské potoky majú vysokohorský vodný režim. Medzi známe horské toky patria Mlynica, Studený potok, Velický potok. Vo Vysokých Tatrách aj plesá a vodopády. Tatranské plesá vznikli ľadovcovou činnosťou. Najväčšie a najhlbšie pleso je v Tatrách – Veľké Hincovo pleso. Ďalším významným je napríklad Popradské pleso, Štrbské pleso. Najmä Štrbské pleso sa nachádza neďaleko stanice Poprad-Tatry a je vyhľadávanou vodnou plochou. Vďaka vodným zdrojom nachádzajúcich sa na tomto území sa môžu rozvíjať rekreačné oblasti. Najpríťažlivejšími pre turistov sú hlavne tatranské plesá, ale aj vodopády. Hlavne v ich okolí sa rozvíja cestovný ruch. Pri vodopádoch sa sústreďujú skôr horské chaty. V Tatrách nájdeme aj mnoho prameňov s minerálnym a termálnym charakterom. Tieto pramene nájdeme v Starom Smokovci.⁶⁰

Vo Vysokotatranskom regióne sa nachádzajú sídla označované pod spoločným názvom mesto Vysoké Tatry. K najvýznamnejším strediskám tohto regiónu patria známe vysokohorské strediská Štrbské Pleso, Nový a Starý Smokovec a Tatranská Lomnica. Tieto sídla majú najlepšiu polohu a vysokú úroveň ubytovacích služieb. Nižšie sa nachádzajú známe podtatranské obce ako Štrba, Stará a Nová Lesná, Veľká Lomnica, kde sa môžu turisti aj lacnejšie ubytovať. K väčším centráм cestovného ruchu radíme mesto Poprad a jeho okolie, čím sa zaoberá aj táto diplomová práca.⁶¹

⁵⁹WEBLAHKO. *Vysoké Tatry*. [online]. 2015 [cit. 17/10/2015]. Dostupné na: http://www.vysoketatry.wbl.sk/VYSOKE-TATRY.html#_ViIt69Jruko.

⁶⁰LACIKA J., a D. KOLLÁR. *S batohom po Slovensku: Vysoké Tatry – Severný Spiš*. Bratislava: DAJAMA, 2001, s. 10 - 17.

⁶¹MOJE SLOVENSKO. *Vysoké Tatry región*. [online]. 2015 [cit. 17/10/2015]. Dostupné na: <http://www.mojeslovensko.sk/vysoke-tatry-region>.

Vstupná brána do Vysokých Tatier je mesto Poprad, ktoré sa nachádza pod Vysokými Tatrami. Poprad je tretie najväčšie mesto na východnom Slovensku a zároveň desiate najväčšie mesto na Slovensku. Leží vo vysoko položenej kotline, cez neho preteká rieka Poprad. Na sever od Popradu sa rozkladajú Vysoké Tatry a Belianske Tatry, na východe Levočské vrchy, na juhu pahorkatina Kozích chrbtov a na západ sa rozprestiera pahorkatina štrbského rozvodia.

Mesto Poprad je hospodárske a kultúrno spoločenské centrum podtatranskej oblasti. Súčasťou Popradu sú mestské časti Spišská Sobota, Stráže, Veľká a Matejovce. Má významné postavenie ako stredisko cestovného ruchu v celej podtatranskej oblasti.⁶² Aby mesto Poprad mohlo zastávať dôležitú funkciu a vystupovať ako stredisko cestovného ruchu regiónu Vysokých Tatier, je stále potrebné doriešiť úlohy, ktoré by prispeli k zlepšeniu podmienok pre rozvoj cestovného ruchu v tejto oblasti.

Meno mesta Poprad bolo známe už od roku 1209, a to podľa rieky Poprad. V 13. storočí sa tu usadzovali nemeckí kolonisti, o čom svedčí aj jeho prvý názov Saský Poprad, neskôr sa nazývalo Deutschendorf až do 17. storočia. V 17. storočí sa začalo mesto zveľaďovať hospodársky, zvyšoval sa počet slovenského obyvateľstva a tak sa začal používať názov mesta Poprad.⁶³ 690 rokov bol len jedným z miest a ďalšími menšími mestečkami boli jeho dnešné časti – Matejovce, táto časť Popradu je najstaršia, z roku 1251, časť Spišská Sobota ako najvýznamnejšie mestečko, časť Stráže pod Tatrami a najnovšia časť z roku 1880 je Kvetnica. V roku 1923 sa z mesta stala veľká obec Poprad. Po roku 1945 sa stal Poprad dôležitým hospodárskym, administratívnym a turistickým centrom. Od prvého januára 1991 na základe zákona č. 369/1990 Zb. sa mesto konštituovalo ako samosprávny územný celok.

V súčasnosti mesto Poprad stále plní funkciu hospodárskeho, administratívneho kultúrneho a spoločenského centra podtatranskej oblasti. Má okolo 53 000 obyvateľov a ako sme už spomenuli, je to desiate najväčšie mesto na Slovensku. Leží vo vysoko položenej kotline, cez ktorú preteká rieka Poprad. Na sever od Popradu sa rozprestierajú Vysoké Tatry. To, že sa nachádza v blízkosti Tatier mu vytvára nádherný výhľad na

⁶²ŠIMKO, V. a A. KUCHAR. *Poprad – mesto pod Tatrami*. Košice: Východoslovenské tlačiarne, 1981, s. 8 - 9.

⁶³ŠIMKO, V. a A. KUCHAR. *Poprad – mesto pod Tatrami*. Košice: Východoslovenské tlačiarne, 1981, s. 36 - 68.

najmenšie európske veľhory. Vplyvom regiónu Vysokých Tatier patrí Poprad medzi chladné oblasti. Socio - ekonomický a geografický význam mesta vyplýva z jeho výhodnej dopravnej polohy na hlavnom železničnom ťahu Košice-Bratislava s prepojením na Českú republiku a na Ukrajinu. Letecké spojenie medzinárodného významu zabezpečuje letisko Poprad-Tatry, ktoré patrí medzi najvyššie položené letiská v Európe, a to 718 m.n.m. Jeho významná strategická poloha mu umožňuje rozvoj a orientáciu na cestovný ruch. Mesto bohaté na históriu prešlo obrovským rozmachom a to mu dáva podmienky na hodnotný kultúrny a spoločenský život.⁶⁴

Ako sme už spomínali, Poprad ako mesto tvoria ešte jeho ďalšie časti Veľká, Matejovce, Spišská Sobota, Stráže pod Tatrami a Kvetnica.

Veľká - prvá písomná zmienka je už z roku 1862, ale najväčší kultúrny a spoločenský rozmach toho mesta bol v 19. storočí. Pre podporu cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách a Veľkej bolo založené v roku 1882 veľčianske Tatranské múzeum, okrem toho sa tu nachádza pamätná izba, galéria a malá múzejná expozícia zakladateľa Tatranského múzea. V súčasnej dobe je to dynamicky sa rozvíjajúca časť Popradu, kde sa nachádzajú menšie firmy, reštaurácie, obchody, tlačiareň, ap. Z historických pamiatok si môžu návštevníci pozrieť rímskokatolícky Kostol sv. Jána Evanjelistu z 13. storočia, evanjelický Kostol Svätej Trojice z roku 1817 a pamätník venovaný komunistickým obetiam z roku 2002;

Matejovce - pochádzajú z roku 1251 pod názvom villa Mathei. V 19. storočí tu vznikla Scholtzova továreň, ktorá vyrábala kovové náradie pre domácnosti a poľnohospodárstvo. Firma Scholtzova továreň prechádzala rôznymi zmenami a v roku 1990 vznikol Tatramat Matejovce a Whirlpool. Dnes plnia Matejovce funkciu priemyselnej oblasti, kde sa nachádza priemyselný park, Elektrotechnická škola, ap. Spojenie priemyslu s kultúrou môžeme vidieť v rímskokatolíckom Kostole sv. Štefana zo 14. storočia.

Spišská Sobota - je známa z roku 1256. V roku 1950 bola uznaná za pamiatkovú rezerváciu. V 17. storočí to bolo významné obchodné, remeselné a hospodárske

⁶⁴POPRAD. *Základné informácie*. [online]. 2013 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>.

centrum. V 19. storočí sa tu udomácnil aj priemysel, neskôr v roku 1923 bola centrom mestskej a okresnej správy. Taktiež Spišská Sobota sa stala centrom zdravotníckej starostlivosti, vznikla tu aj stanica prvej pomoci Červeného kríža. V dnešnej dobe je to historicko – turistické centrum, najvýznamnejšie v rámci mesta Poprad, kde sa nachádza Kostol sv. Juraja z 13. storočia s gotickým oltárom a interiérom vyrobeným Majstrom Pavlom z Levoče. Krásne meštianske domy poskytujú ubytovacie a stravovacie služby;

Stráže pod Tatrami - kultúrno – spoločenské centrum, ktoré pochádza z roku 1276, vznikli ako osada, ktorá strážila uhorské hranice. Významný je tu divadelný zbor Ozvena alebo hasičský zbor, ktorý vznikol z roku 1863. Návštevníci si môžu pozrieť Kostol sv. Jána Krstiteľa, ktorý vznikol v 14. storočí a na námestí budovu radnice, ktorá bola zrenovovaná v roku 1996.⁶⁵

Kvetnica - ide o rekreačnú, liečebnú, oddychovú oblasť, ktorá sa začala budovať v roku 1880. Má výborné klimatické podmienky, kde sa liečila tuberkulóza a respiračné choroby do roku 2008. Je známa náleziskom minerálov, najmä achátov ako umeleckých diel prírody, nachádza sa tu kaplnka Sv. Heleny, poľovnícky zverník s chovom zveri muflónov a diviakov.⁶⁶ Významný pre turistov z hľadiska prírodných podmienok sa tu nachádza náučný chodník, ktorý prezentuje vegetačné stupne lesov v Poprade na území Mestských lesov Poprad, historického miesta Zámčisko (tzv. Popradský hrad) a prírodnej rezervácie Hranovnická dubina. Trasa náučného chodníka má deväť zastávok, je 13,6 km dlhá a jej prejde trvá približne tri hodiny a štyridsaťpäť minút, začína v Lesoparku Kvetnica a prechádza miestami Zámčisko, Horáreň, Hranovnická dubina, Vysová, Zverník Kvetnica, Pod Krížová.⁶⁷

Symbolmi mesta Poprad sú: erb mesta, vlajka mesta, pečať mesta. Dôležitý je najmä erb mesta Poprad, ktorý je tvorený erbovým štítom s modrým podkladom, na ktorom sú strieborné tatranské štíty a pod nimi dva skrížené červené šípy. Tento erbový štít zozadu pridržiava sv. Egídius, odetý v červenom plášti so zlatou berlou v jednej

⁶⁵POPRAD. *Časti mesta*. [online], 2013[cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/casti-mesta.phtml?id5=19977>.

⁶⁶POPRAD. *Časti mesta*. [online], 2013[cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/casti-mesta.phtml?id5=19977>.

⁶⁷LESY POPRAD. *Náučný chodník Kvetnica*. [online]. 2011 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: http://www.l.esypoprad.sk/index.php?clanok=3&id_clanok=25.

ruke a zlatým šípom v druhej ruke. Erbový štít sa môže používať aj samostatne. Aj ostatné časti mesta majú svoje vlastné erby.⁶⁸

Školstvo v Poprade zahŕňa 13 základných škôl, 3 gymnáziá, 4 stredné odborné školy, 4 stredné odborné učilišťa, jazyková škola, 3 základné umelecké školy a 1 špeciálna škola. Okrem základných, stredných a ďalších iných škôl sú tu sústredené detašované pracoviská Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Katolíckej univerzity v Ružomberku, Prešovskej univerzity, Univerzity tretieho veku UMB Banská Bystrica, City Univerzity.⁶⁹ V Poprade nie je samostatná univerzita.

Ak pôjdeme do blízkeho okolia mesta Poprad, len tri kilometre od mesta Poprad sa nachádza obec Gánovce. Obec je známa predovšetkým vďaka svojim významným archeologickým a paleontologickým nálezom, ktoré je možné vidieť na vlastné oči. V Gánovciach sa našiel travertínový odliatok lebky neandertálc a zvieracie pozostatky z doby ľadovej. Okrem tejto obce sa v okolí Popradu nachádzajú aj ďalšie dôležité obce a mestá, ktoré hrajú veľkú rolu pre cestovný ruch Popradu, či už Dolný Smokovec, Tatranská Lomnica, Veľký Slavkov, Stará Lesná, Tatranská Štrba, ap.⁷⁰

Mesto Poprad so svojimi všetkými časťami Spišská Sobota, Veľká, Stráže pod Tatrami, Matejovce, Kvetnica je dynamicky sa rozvíjajúce administratívne, hospodárske, kultúrne a spoločenské centrum podtatranského regiónu s výhodnou polohou pod Vysokými Tatrami, ktorá mu dáva možnosť orientovať sa na cestovný ruch. Mesto je historicky významné, prilákať turistov mu umožňuje taktiež príroda, či organizované podujatia, ktoré sa konajú v Poprade alebo v jeho okolí a vo Vysokých Tatrách. Podmienky pre rozvoj cestovného ruchu sú výborné práve nimi sa zaoberáme v ponuke cestovného ruchu Popradu v tejto diplomovej práci.

Mesto Poprad prešlo viacerými transformáciami postupne, hlavne za posledné roky, kedy sa zrekonštruovali námestia, budovy, chodníky, verejné komunikácie,

⁶⁸Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2003 o používaní symbolov mesta Poprad. [online]. 2003 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/vzn_3_2003_o_pouzivani_symbolov_mesta_poprad.pdf.

⁶⁹NAŠE OBCE. *Mesto Poprad - Základné informácie o meste*. In: Naše Obce. Sk. [online]. 2013 [cit. 18/11/2015]. Dostupné na: <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/1539-poprad>.

⁷⁰VYSOKÉ TATRY. *Vysoké Tatry - Průvodce oblastí*. [online]. [cit. 18/11/2015]. Dostupné na: <http://www.slovenske.cz/vysoke-tatry/pruvodce.html>.

osvetlenia, kruhové križovatky, viacúčelová športová hala, cyklistické chodníky, ap. V Poprade sa neustále skvalitňuje cestovný ruch, obchod, služby, stavajú sa nové byty, rozvíja sa školstvo, najmä vysoké školstvo, vznikajú nákupné centrá, kde sa vytvárajú nové pracovné miesta a taktiež sú to miesta, ktoré lákajú turistov pre nakupovanie, oddych či zábavu. Cestovný ruch v meste sa rozvíja aj vďaka vodnému areálu AquaCity, ktorý sa využíva po celý rok a poskytuje viaceré služby.⁷¹

⁷¹SLOVAK HOLIDAY. *Poprad*. [online]. 2007 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.slovensko-privat.sk/ubytovanie-poprad/>.

6 PONUKA CESTOVNÉHO RUCHU V SKÚMANOM REGIÓNE

6.1 PRIMÁRNA PONUKA

6.1.1 PRÍRODNÉ PODMIENKY

Mesto Poprad má neobyčajné prírodné bohatstvo. Prírodná atraktivita územia Poprad je ovplyvnená viacerými činiteľmi:

- Obklopený scenériou pohoria alpského typu - Vysoké Tatry;
- Výrazné vegetačné stupne lesov, o čom svedčí aj náučný chodník v Kvetnici;⁷²
- Lesy vo Vysokých Tatrách;
- Rieka Poprad v Poprade, Dunajec pri Poľsku;
- Blízko Poľskej hranice, možnosť z Tatier prejsť na poľskú hranicu pohoria;
- Plesá, jazerá v Tatrách;
- Živočíšne endemity žijúce v Tatrách – svišť tatranský, kamzík tatranský;
- Minimálny zásah človeka v Tatrách, dané morfológiou územia;
- Zvýšená ochrana prírodného prostredia;
- Zákonom chránené územia vo Vysokých Tatrách, ktoré lákajú turistov.⁷³

Klíma tiež ovplyvňuje mesto Poprad. Poprad patrí do mierne teplej oblasti, kde je menej ako 50 letných dní a najvyššia teplota je 25° C a viac. Mesto patrí do typu mierne suchej až vlhkej „kotlinovej“ klímy s veľkou inverziou teplôt, kde priemerná teplota v januári je od -3,5 až do 6 ° C, v júli je od 16 až 17 ° C a ročný úhrn zrážok je okolo 600 – 800 mm. Počasie v Poprade je ovplyvnené najmä regiónom Vysokých Tatier, ktorý patrí do chladnej klimatickej oblasti. Oblačnosť v Poprade je najväčšia v zime – cca 67 %, ale zvyšuje sa už v novembri, kedy sú časté hmly. Najmenšia oblačnosť je koncom leta v auguste a začiatkom septembra. Veterné pomery sú charakterizované prevažnými

⁷²LESY POPRAD. *Náučný chodník Kvetnica*. [online]. 2011 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: http://www.lesypoprad.sk/index.php?clanok=3&id_clanok=25.

⁷³WIECKOWSKI, M. a D. MICHNIAK, et al. *Poľsko-slovenské pohraničie z hľadiska dopravnej dostupnosti a rozvoja cestovného ruchu*. Varšava: Instytut geografii i przestrzennego za gospodarowania Polska akademia nauk, 2012, s. 16 - 19.

západnými a juhozápadnými vetrami. Najviac dní so silným vetrom je v období december až marec.⁷⁴

Významnou prírodnou atraktivitou je rieka Poprad, ktorá spája Slovensko s Poľskou hranicou. Táto rieka je pre cestovný ruch jedinečná, najmä pre rybárov, rafting a splavovanie. Avšak tento turistický potenciál rieky je na strane Slovenska nedostatočne využitý. Tok rieky Poprad je najviac prevýšený na území Slovenska.⁷⁵

V okolí mesta Poprad, ak pôjdeme na ktorúkoľvek svetovú stranu, môžeme navštíviť národné parky:

- na severe Tatranský národný park TANAP, ktorý je najstarším národným parkom a jeho úlohou je chrániť tatranskú prírodu. Nachádza sa tu najvyšší štít, Gerlachovský štít vysoký 2655 m. n. m. Je súčasťou biosférických rezervácií UNESCO.⁷⁶;
- na juhozápade Národný park Nízke Tatry;
- na juhu Národný Park Slovenský raj;
- na severovýchode Pieninský národný park.⁷⁷

Na území TANAP-u je vyše 100 plies a jazier ľadovcového pôvodu. Významné nástupné miesta na pešie túry sú Podbanské, Štrbské Pleso, Vyšné Hágy, Starý a Nový Smokovec, Nová Polianka, Tatranská Lesná a Tatranská Lomnica. Najviac navštevované sú miesta Štrbské Pleso, Solisko, Mlynická dolina, Popradské pleso, Hrebienok a Skalnaté pleso.⁷⁸

Túry, výstupy a prechádzky po krásnych Vysokých Tatrách, kam sa môžu ľudia jednoducho prepraviť z Popradu patria k prírodným lákadlám zahraničných turistov. Až

⁷⁴POPRAD. *Základné informácie*. [online]. 2013 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>.

⁷⁵WIECKOWSKI, M. a D. MICHNIAK, et al. *Poľsko-slovenské pohraničie z hľadiska dopravnej dostupnosti a rozvoja cestovného ruchu*. Varšava: Instytut geografii i przestrzennego za gospodarowania Polska akademia nauk, 2012., s. 16 - 19.

⁷⁶TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK. *Sprievodca pre Tatranský národný park*. [online], [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.tanap.org/>.

⁷⁷POPRAD. *Poprad – okolie*. [online]. 2009 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/poprad-okolie.phtml?id3=42085>.

⁷⁸WIECKOWSKI, M. a D. MICHNIAK, et al. *Poľsko-slovenské pohraničie z hľadiska dopravnej dostupnosti a rozvoja cestovného ruchu*. Varšava: Instytut geografii i przestrzennego za gospodarowania Polska akademia nauk, 2012, s. 16 - 19.

600 km značkových chodníkov je vhodných pre každého turistu od náročného až po rodiny s deťmi. Trasy pre rodiny s deťmi sú napr.:

- zo zastávky Popradské pleso je cesta k Popradskému plesu, štvrtému najväčšiemu v Tatrách;
- vychádzka z Hrebienka k Rainerovej útulni (najstaršej chate vo Vysokých Tatrách) a Vodopádom Studeného potoka;
- z Tatranskej Lomnice okolo prvej lanovky na Skalnaté pleso na lúky pri Tatranských Matliaroch;
- zo Štrbského plesa k Jamskému plesu a späť.⁷⁹

Pre náročnejších turistov sú určené túry a výstupy:

- k Wahlbergrovým plesám cez Furkotskú dolinu.
- k Veľkému Hincovmu plesu cez Mengusovskú dolinu zo Štrbského, cez Popradské pleso;
- na Téryho (2015 m. n. m) či Zbojnícku (1960 m. n. m) chatu je zo Starého Smokovca cez Hrebienok;
- z Tatranskej Lomnice vedie zaujímavá trasa popri ceste Slobody do Tatranských Matliarov, kde začína turistický chodník k Bielemu a Zelenému plesu po Doline Zeleného plesa;
- výstup na Kaspov vrch (1985 m. n. m.);
- výstup na Predné Solisko (2093 m. n. m.);
- náročné výstupy na Kriváň, Rysy a Slavkovský štít;
- výstup na najvyšší vrch Gerlachovský štít je možný len v sprievode horských vodcov.⁸⁰

Najviac navštevovaná je oblasť pod Tatrami, s priamym spojením z Popradu a tým je osada Štrbské Pleso. Toto atraktívne stredisko cestovného ruchu sa sústreďuje okolo druhého najväčšieho jazera na slovenskej strane Vysokých Tatier. Štrbské Pleso je

⁷⁹VYSOKÉ TATRY. *Horská turistika*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/aktivity/horska-turistika-3/horska-turistika-4/>.

⁸⁰VYSOKÉ TATRY. *Horská turistika*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/aktivity/horska-turistika-3/horska-turistika-4/>.

vyhľadávané zimné stredisko, má výborné prírodné podmienky pre rozvoj zimnej turistiky. Najčastejšia túra zo Štrbského plesa je do Mengusovskej doliny.⁸¹

Významné centrum je Tatranská Lomnica, ktorá je najväčšia tatranská osada. Tatranská Lomnica je jedna z najkrajších osád, kde fungujú kultúrne a zábavné zariadenia, ponúka lyžiarske stredisko na Skalnatom plese a rôzne ďalšie atraktivity cestovného ruchu. Je tu sídlo Tatranského národného parku a výborná dopravná dostupnosť až na Lomnický štít.⁸²

6.1.2 KULTÚRNE PODMIENKY

Mesto Poprad poskytuje v rámci cestovného ruchu aj historické a kultúrne vyžitie. Nachádza sa tu veľa kultúrnych inštitúcií, medzi ktoré radíme:

- Kultúrny dom – súčasťou je divadelná sála, divotvorná scéna a klub zóna. Sú určené na rôzne vystúpenia, premietanie filmov, workshopy, folklórne, či hudobné predstavenia, diskotéky, ap;⁸³
- Divadlo COMMEDIA – založené v roku 1968 patrí k najúspešnejším kolektívom na Slovensku. Hlavným žánrom tohto divadla je komédia aj keď neodmietne ani drámu alebo tragikomédiu;⁸⁴
- Tatranská galéria Poprad – vznikla v roku 1960, konajú sa v nej výstavy významných slovenských a zahraničných výtvarných umelcov. Najviac navštevované sú projekty Factory Art – festival súčasného slovenského umenia a Hry s umením – prezentuje profesionálnych výtvarníkov a študentov umeleckých škôl zo Slovenska a zahraničia;⁸⁵

⁸¹VYSOKÉ TATRY. *Štrbské Pleso*. [online]. 2006 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vysoketaty.sk/strbske-pleso.phtml?id3=14756>.

⁸²VYSOKÉ TATRY. *Tatranská Lomnica*. [online]. 2006 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: http://www.vysoketaty.sk/?id_menu=14753.

⁸³POPRAD. *Dom kultúry*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/dom-kultury.phtml?id3=33634>.

⁸⁴O divadle COMMEDIA. [online]. 2010 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.commedia.sk/>.

⁸⁵MUZEUM. SK. *Tatranská galéria v Poprade*. [online]. 2000 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.muzeum.sk/?obj=galeria&ix=tgpp>.

- Podtatranské múzeum – v súčasnosti slúži na ukážku zbierok v 10 expozíciách, zaujímavých zbierkových predmetov a zväzkov kníh;⁸⁶
- Podtatranské osvetové stredisko – podporuje kultúrny a vzdelanostný rast občanov. Je významné pre kultúru a snaží sa prispievať k vytváraniu rôznych kultúrnych programov, festivalov, súborov, ap.;⁸⁷
- Podtatranská knižnica v Poprade – je vzdelávacia, kultúrna a informačná inštitúcia, ktorá sa snaží uspokojovať kultúrne potreby občanov.⁸⁸

Významný je aj Scherfelov dom, ktorý prispieva ku kultúrnemu a spoločenskému rozvoju v meste a približuje život významnej osobnosti PhMr. Aurela Viliama Scherfela vo Veľkej. Svojou bádateľskou a vzdelanostnou činnosťou prispel k rozvoju kultúry vo Veľkej, ale aj v celom podtatranskom regióne a v Uhorsku.⁸⁹

V rámci kultúrneho potenciálu mesto Poprad ako prvé mesto po Nežnej revolúcii začalo vydávať svoje vlastné noviny. Noviny sú vydávané od roku 1990 a v súčasnosti vychádzajú ako týždenník každú stredu a vydáva ich redakcia novín Poprad. Noviny sú určené pre občanov mesta Poprad, je možné v nich nájsť zoznam kultúrnych podujatí a dočítať sa zaujímavosti o meste Poprad.⁹⁰

V meste Poprad sa nachádzajú Kino Tatran, ktoré sa nachádza v centre mesta a Kino Cinemax v obchodnom centre MAX mimo centra, na sídlisku Nový Juh v Poprade.

Čo sa týka histórie, nachádza sa tu ranogotický kostol sv. Egídia z 13. storočia. Pri kostole je umiestnená renesančná zvonica z roku 1658. História má v sebe aj zachovaná architektúra - klasicistický evanjelický Kostol Svätej Trojice z roku 1829..V meste pôsobilo veľa rôznych osobností. Jednou z významných popradských

⁸⁶BEKESOVÁ, M. *Podtatranské múzeum v Poprade: História*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: http://www.muzeumpoprad.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=27&lang=sk.

⁸⁷PODTATRANSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO. *História*. [online]. 2013 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.osvetapoprad.sk/historia.phtml?id3=73812>.

⁸⁸PODTATRANSKÁ KNIŽNICA V POPRADE. *Zriaďovacia listina*. [online]. 2002 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na internete: <http://www.kniznicapp.sk/index.php/o-kniznici>.

⁸⁹POPRAD. *Scherfelov dom*. [online]. 2013 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/scherfelov-dom.phtml?id3=5265>.

⁹⁰NOVINY POPRAD. *História novín Poprad*. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://v2.noviny-poprad.sk/historia.php>.

osobností bol podnikateľ, hoteliér, starosta a zakladateľ múzea Dávid Husz, ktorý žil v rokoch 1813 – 1889. V rokoch 1868 – 1880 vybudoval Huszov park, v ktorom boli tri hotely so salónmi, turistická ubytovňa, reštaurácia, konferenčná miestnosť, tanečná sála, divadelné javisko, kolkáreň, piváreň, horúce a studené kúpele, park s pestovaným trávnikom, stromami, okrasnými kríkmi a záhonmi kvetov. Jeho zásluhou prechádzala Košicko - bohumínska železničná trať mestom Poprad. S manželkou založil a financoval prvý sirotinec pre opustené deti v Poprade. Po celý svoj život sa snažil o rozvoj mesta Poprad a jeho obyvatelia ho z vďačnosti oslovovali „Otec Husz“.⁹¹

6.1.3 ORGANIZOVANÉ PODUJATIA

Významnou súčasťou primárnej ponuky cestovného ruchu sú aj organizované podujatia. V meste Poprad sa každoročne organizujú rôzne podujatia a akcie:

- Popradská hudobná jar (apríl),
- Leto v Poprade (jún - september),
- Hudobný festival – Fun rádio Dohoda (august),
- Popradská hudobná jeseň (september),
- Medzinárodný festival horských filmov (október),
- Vianočný jarmok (december).⁹²

V podtatranskom regióne, v mestách Vysoké Tatry, Svit a Veľká Lomnica, neďaleko Popradu sa každoročne koná Medzinárodný festival krojovaných bábik. Ide o ukážku folklórnych detských súborov zo Slovenska a zo zahraničia. Počas tohto podujatia sa konajú aj športové podujatia a hry, turistické výstupy po Vysokých Tatrách.⁹³

Ďalšie významné podujatia, ktoré sa uskutočňujú v okolí Popradu, vo Vysokých Tatrách sú napr.:

⁹¹POPRAD. *Časti mesta*. [online]. 2013 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/casti-mesta.phtml?id5=19977..>

⁹²KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: [file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/pshr%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/pshr%20(2).pdf).

⁹³SLOVENSKO. *Medzinárodný festival krojovaných bábik (máj - jún)*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://slovakia.travel/medzinarodny-festival-krojovanych-babik-maj-jun>.

- zimný multižánrový festival - Snežné psy (eskimácky február) v Tatranskej Lomnici;
- FOOD FEST TATRY – gastronomický festival (september);
- Medvedie dni – festival plný hier pre deti a dospelých na Hrebienku (júl – august);
- SKIALP GRANDTOUR – skialpinistický nočný rallyepretek v Tatranskej Lomnici (marec);
- TATRY ICE MASTER – neoficiálne majstrovstvá sveta v tesaní ľadových sôch na Hrebienku(január – február);⁹⁴
- RALLYE TATRY – populárna dlhoročná automobilová súťaž motoristických športov v Poprade, ap.⁹⁵

Koncom januára 2015 sa odohrala na Štrbskom Plese významná Svetová zimná univerziáda. Zimná univerziáda je medzinárodné športové podujatie vysokoškolákov. Na Slovensku sa predstavili súťažiaci v takých významných disciplínach, ako sú skoky na lyžiach, severská kombinácia v behu na lyžiach a biatlon. Počas tejto univerziády sa uskutočnili aj kultúrne podujatia, ktoré prezentovali celé Slovensko: privítanie výprav na Slovensku; otvárací ceremoniál; záverečný ceremoniál; medailové ceremoniály; univerziádny oheň. Univerziáda sa konala vo Vysokých Tatrách po tretí krát.⁹⁶

6.2 SEKUNDÁRNA PONUKA

Poprad patrí z hľadiska regionalizácie do tatranskej oblasti. Potenciál tohto územia v Prešovskom kraji je pre cestovný ruch, rekreáciu a kúpeľníctvo veľmi významný. Je významnou destináciou aj vďaka Vysokým Tatrám s priemerným počtom 23 000 návštevníkov denne.

⁹⁴VYSOKÉ TATRY. *Eventy*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vt.sk/zazitky/eventy/>

⁹⁵RALLYE TATRY. *História*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné: <http://www.rallyetatry.sk/>.

⁹⁶VYSOKÉ TATRY. *Zimná univerziáda 2015*. [online]. 2014 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vt.sk/zazitky/eventy/zimna-univerziada-2015/>.

6.2.1 SUPRAŠTRUKTÚRA CESTOVNÉHO RUCHU

Z hľadiska cestovného ruchu mesto Poprad a jeho okolie poskytuje ubytovacie a stravovacie služby rôzneho druhu. Poskytovanie ubytovacích a stravovacích služieb je predpokladom rozvoja cestovného ruchu. V meste Poprad je v súčasnosti 42 ubytovacích zariadení. Okrem 10 hotelov rôznych tried a 2 turistických ubytovní, sa v meste nachádzajú ubytovania v súkromných domoch, privátoch a penziónoch. Medzi ubytovacie zariadenie vyššej triedy patrí Hotel Aquacity Mountain View a Hotel Európa v kategórii **** aj s možnosťou stravovania. Najväčší počet lôžok (290) má hotel Satel, a.s., v kategórii ***, ktorý poskytuje možnosť stravovania vo vlastnej reštaurácii. Druhý hotel s najväčším počtom lôžok, ktorý poskytuje aj stravovacie služby je Hotel Tatra v kategórii *** s počtom lôžok 260.⁹⁷ Od roku 2006 je vypracovaný projekt Bussiness Horse Centrum, ktorého súčasťou by mal byť hotel na svetovej úrovni a ktorý svojim vybavením a ponukou bude patriť do kategórie *****. Je však je stále otáznou či táto stavba bude plniť aj funkciu hotela a kedy bude vôbec postavená, pretože práce na nej momentálne nepokračujú.⁹⁸ Stravovacie služby v Poprade poskytuje približne až 90 zariadení, ktoré zahŕňajú reštaurácie, pizzérie a koliby.⁹⁹ Môžeme spomenúť Kolibu u Štefana, ktorá sa nachádza vedľa Aquacity Poprad a okrem gastronomického pôžitku, spoločenských podujatí je tu možnosť ubytovacích služieb v penzióne.¹⁰⁰

Tabuľka 1: Hotely, penzióny a ubytovne v meste Poprad

<i>Hotely v Poprade</i>	<i>Počet lôžok</i>
AQUAPARK Poprad, s.r.o. - Hotel MONTAIN VIEW ****	82

⁹⁷KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downl oads/phsr%20(2).pdf.

⁹⁸PODTATRANSKÉ NOVINY. *Horse (ne)stavajú už desať rokov*. In: podtatranskenoviny. sk, [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.podtatranske-noviny.sk/2015/02/horse-destavaju-uz-desat-rokov/>.

⁹⁹VISIT POPRAD. *Kde sa najesť*. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: http://www.visitpoprad.sk/?pagename=filter&map_posttype=gastro&map_filter=cukrarne,kaviarne,koliba,

¹⁰⁰Penzión Koliba u Štefana. [online], 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://www.penzionustefana.sk/>.

AQUAPARK Poprad, s.r.o. - Hotel SEASONS***	80
Hotel EURÓPA****	80
Hotel POPRAD***	120
Hotel SATEL Poprad ***	290
TATRA HOTEL***	260
Hotel GERLACH ***	187
Club hotel OLYMPIA**	28
Hotel SOBOTA**	42
Hotel Café Razy	47

<i>Penzióny v Poprade</i>	
Penzión ALFONZ*	10
Penzión SOU	80
Penzión U Barborky	12
Penzión Dagmar	48
Penzión Sv. Juraja- Spišská Sobota	14
Penzión Fortuna	17
Penzión Atrium	34
Penzión Tatry	15
Penzión Vital	10

Velický zámoček	25
Apartmánový dom Fantázia	18
Penzión pod bránou – Kacvinský	20
Penzión Valentína	30
Penzión Sabato	24
Penzión Apropo	24
Penzión Orlík	30
Penzión Mirka	18
Vila Mery	26
Penzión Jakub	12
Penzión Harmony	16
Koliba Penzión u Štefana ***	42
Penzión Aqualand	26
Penzión u Jonatána	53
Penzión Plesnivec	15
Penzión Pod Lampášom	25
Penzión Slávia	75
Penzión u Alžbetky	14
Vila HouseFamily	8

Vila Pohoda	8
Zámoček Staré časy	12

<i>Ubytovne v Poprade</i>	
Ubytovacie zariadenie Vagonár	40
Domov mládeže	250

Zdroj: internet, vlastné spracovanie

6.2.2 INFRAŠTRUKTÚRA CESTOVNÉHO RUCHU

Podpore cestovného ruchu sa okrem množstva cestovných kancelárií venuje samotné mesto Poprad a mesto Vysoké Tatry prostredníctvom vykonávania funkcie centra pre poskytovanie informácií pre turistov.

Cestovné kancelárie

V meste Poprad a Vysoké Tatry sa nachádza široká sieť cestovných kancelárií. Cestovné kancelárie ako sú Kvalita, Orostours, Family ponúkajú produkty iných cestovných kancelárií. Svoj vlastný produkt ponúka cestovná kancelária Solaris Travel a to chorvátske mesto Petrčane, okrem toho je možné dostať sa aj do iných destinácií celého sveta. Cestovná kancelária EuroTour vznikla už v roku 2000 a špecializuje sa na destináciu v Chorvátsku, Makarská riviéra. V Poprade sú okrem popradských cestovných kancelárií aj cestovné kancelárie, ktoré pôsobia na celom Slovensku a tými významnými sú KartagoTour, Satur či Hydrotour.¹⁰¹

Informačné kancelárie

Medzi ostatné zariadenia cestovného ruchu patria informačné kancelárie, kde v rámci mesta Poprad poskytuje tieto služby Mestské informačné centrum. Okrem toho

¹⁰¹ *Cestovné kancelárie v Poprade*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <https://www.google.cz/#q=cestovn%C3%A9+kancel%C3%A1rie+v+poprade>

sú v tatranskom regióne aj ďalšie informačné kancelárie: Tatranská informačná kancelária v Starom Smokovci, v Tatranskej Lomnici a v Štrbskom Plese.¹⁰²

6.2.3 VŠEOBECNÁ INFRAŠTRUKTÚRA CESTOVNÉHO RUCHU

K rozvoju cestovného ruchu v Poprade prispievajú aj iné, najmä športové a zábavné inštitúcie. V meste sa nachádza zimný štadión, ktorý nie je len domovom hokejového klubu. Okrem ľadovej plochy na hokejovom štadióne, sú dve umelé ľadové plochy v centre mesta na Námestí sv. Egídia a ďalšia je na sídlisku Juh III vedľa športovej haly Aréna postavenej v roku 2006. Významným objektom je AquaCity Poprad, ktorý nahradil krytú a vonkajšiu plaváreň. V meste sa nachádzajú aj fitness centrá, tenisové kurty na sídlisku Starý Juh a vedľa základnej školy na ulici Francisciho I., squash centrá, bowling, futbalové ihriská. Ďalšie objekty sú nákupné centrá MAX, a novo postavené a otvorené koncom októbra 2015 nákupné centrum FORUM. Veľkoobchodné spoločnosti ako sú Tesco, Billa, Kaufland, Lidl a Hypernova sú obchodnými sieťami v Poprade, maloobchodné predajne majú svoje zastúpenie ako Sintra, Coop Jednota, ap.¹⁰³

Zimný štadión mesta Poprad, HK Aquacity ŠKP Poprad, sa začal stavať v roku 1970 a postupne prechádzal rekonštrukciou čím patrí medzi najmodernejšie štadióny hokeja na Slovensku. Koná sa tu druhý najstarší hokejový turnaj v Európe – Tatranský pohár. V roku 2011/12 sa na tomto štadióne hrala druhá najprestížnejšia súťaž na svete – Kontinentálna hokejová liga (KHL) za ktorú hral HC LEV POPRAD. Hokejový štadión môže privítať 4500 divákov.¹⁰⁴

Národné tréningové centrum Slovenského futbalového zväzu v Poprade je nové moderné športové zariadenie postavené v roku 2014 a poskytuje služby reprezentačným

¹⁰²KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/pshr%20(2).pdf.

¹⁰³KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/pshr%20(2).pdf.

¹⁰⁴POPRADE. *Zimný štadión*. [online]. 2013 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zimny-stadion.phtml?id5=20397>.

výberom Slovenskej republiky a domácemu tímu FK Poprad. Zatiaľ je to len druhé národné tréningové centrum na Slovensku.¹⁰⁵

Aréna Poprad je viacúčelová športová hala a je jednou z najmodernejších hál v Európe. V aréne sa uskutočňujú rôzne podujatia od športových sústredení, súťaží, medzinárodných podujatí, vystúpenia skupín a spevácke koncerty, výstavy, konferencie, pracovné porady až po iné kultúrne a spoločenské podujatia. Taktiež je tu možnosť stravovania v reštaurácii, ktorá sa nachádza na hornom poschodí.¹⁰⁶

AquaCity Poprad rezort v Poprade kde sa nachádza Aquapark, ktorý je možné využiť po celý rok, aj ďalšie bazény vonku a vo vnútri, okrem toho, že sa tu turisti chodia kúpať je možné sa ubytovať v hoteloch Mountain View v kategórii ****, Seasons ***, Riverside ***, najesť sa v reštauráciách a využiť kongresové priestory.¹⁰⁷

Golfový rezort BLACKSTORK sa nachádza v blízkom okolí Popradu vo Veľkej Lomnici. Ide o jedno z 19 najkvalitnejších ihrísk na svete. K dispozícii je 27 jamkové ihrisko. Okrem golfového areálu ponúka tento rezort ubytovanie v hoteli, posedenie v hotelovej reštaurácii a lobby bare a taktiež využitie wellness centra.¹⁰⁸

V zimnom období je možnosť navštíviť významné lyžiarske strediská v okolí Popradu a vo Vysokých Tatrách. Najmodernejšie lyžiarske stredisko sa nachádza v stredisku Tatranská Lomnica s dvanástimi zjazdovkami, nová 15-miestna kabínková lanovka na Skalnaté pleso a nové zasnežované lyžiarske zjazdovky. Ide o zážitok z lyžovačky v najvyššie položenej a najstrmšej zjazdovke v Lomnickom sedle až 2190 m.n.m. Najdlhšiu lyžiarsku sezónu má stredisko PARK SNOW Štrbské pleso. V celých Vysokých Tatrách je možné zakúpiť si tatranský skipass a lyžovať s ním kdekoľvek, priamo z hotela chodí tzv. skibus priamo k zjazdovkám.¹⁰⁹ Bližšie k Popradu sa

¹⁰⁵NTC POPRAD. *O nás*. [online]. 2014 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://ntcpoprad.sk/about/>.

¹⁰⁶ARÉNA POPRAD. *Vitajte na nových stránkach Arény Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://arena.poprad.sk/>.

¹⁰⁷AQUACITY POPRAD. *AquaCity Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.aquacity.sk/>.

¹⁰⁸BLACKSTORK. *Golfový rezort Black Stork, A PGA Golf Course*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.golftatry.sk/black-stork>.

¹⁰⁹VYSOKÉ TATRY. *Tatranská lyžovačka*. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontatry.sk/sk/aktivity/lyzovanie/tatranska-lyzovacka/#ov=skiresort&zc=11,20.07168,49.16015>.

nachádza lyžiarske centrum Lopusná dolina a Nová Lopusná dolina, lyžiarsky vlek na Hrebienku a pre menej náročných lyžiarov lyžiarske centrum v Lučivnej, ap.¹¹⁰

Významná cyklotrasa kde je možné využiť bicykle priamo v Poprade vedie cyklochodník zo sídliska JUH III. popri rieke Poprad až do mesta Svit. Chodník je dlhý desať kilometrov, kedy počas cesty je možné sledovať panorámu Vysokých Tatier a je možné sa zastaviť na občerstvenie. Vo Svite je možné pokračovať ďalej po chodníku do Lopusnej doliny.¹¹¹

Iné dobrodružstvá, ktoré môžu návštevníci Popradu a jeho okolia zažiť sú napr.:

- Adrenalinový šport bungeejumping na Štrbskom plese;
- Výhľad na Tatry sa dá užiť letom balónom, paragliding;
- Vyhliadkové lety z letiska Poprad-Tatry;
- Kolobežky je možné využiť v Tatranskej Lomnici;
- Jazda na koni vo Veľkej Lomnici;
- Lanové parky v AquaCity Poprad a v Štrbskom plese;
- Horská bobová dráha v Tatranskej Lomnici, ap.¹¹²

Obchodné centrum MAX v Poprade poskytuje služby na vysokej úrovni, kde je možné okrem nákupov tráviť aj voľný čas, pretože sa tu organizujú rôzne podujatia, nachádzajú sa tu stravovacie zariadenia, bowlingové centrum, lanové centrum ap.¹¹³

Druhé významné je nákupné centrum FORUM, ktoré má prilákať turistov z okolitých miest, vzniklo len nedávno v roku 2015. Nachádza sa tu približne 100 obchodov, parkovanie pre 450 áut, kaviarne a reštaurácie, ktoré je možné využiť v lete na terase a je tu výhľad na Vysoké Tatry. Nákupné centrum je situované v blízkosti

¹¹⁰KAM NA VÝLET NA SLOVENSKU. *Lyžovanie Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.kamnavylet.sk/atrakcie/lyzovanie/poprad>.

¹¹¹BIKER. *Cyklochodník z Popradu do Svitú*. [online]. 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://cyklisticke.trasy.sk/spis/cyklochodnik-poprad-svit#>.

¹¹²VYSOKÉ TATRY. *Zážitky a šport*. [online]. 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/>.

¹¹³MISTRÍK, Ľ. *Štyri obchodné centrá Max prejdú veľkou rekonštrukciou*. In: reality. TREND. sk. [online]. 2014 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://reality.etrend.sk/komerčne-nehnutelnosti/polovica-obchodnych-centier-max-prejde-velkou-rekonstrukciou.html>.

historickej časti Popradu. Ide o moderné strategické centrum v dobrej dostupnosti peši, ale aj mestskou dopravou.¹¹⁴

Doprava v meste Poprad určuje tiež ako sa bude rozvíjať cestovný ruch. Poprad, ktoré sa nachádza na ceste 1. Triedy patrí do takzvaného severného obchvatu, prechádza od Liptovského Mikuláša cez Poprad až do Košíc. Od roku 2009 tadiaľ prechádza aj diaľnica D1, ktorá láka viac turistov, pretože je tu priame spojenie autom. Nevýhodu je úsek diaľnice medzi mestami Žilina - Ružomberok – Ivachnová sú vo výstavbe a prejazdné len cestami prvej triedy. Do Popradu je možné dopraviť sa aj vlakom, prechádzajú ním vnútroštátne ale aj medzinárodné spoje z Viedne a Prahy. Tento druh dopravy je obľúbený hlavne u českej klientely. Pozitívne možno hodnotiť rekonštrukciu popradskej autobusovej aj vlakovej stanice, ktoré mali dosť nereprezentatívny charakter. Z Popradu sa dá dostať osobnými vlakmi alebo autobusmi do jednotlivých turistických oblastí. Do miesta Poprad sa dá cestovať súkromnými spoločnosťami RegioJet, LeoExpress a Pendolino a za cca sedem hodín už sa človek nachádza na území pod Tatrami. Nachádza sa tu aj medzinárodné letisko Poprad – Tatry vo Veľkej. Novinkou je opätovné využitie popradského letiska a vznik leteckého spojenia s Rigou, Londýnom i Varšavou. Vzďialenosť z letiska Poprad-Tatry do najpopulárnejších slovenských lyžiarskych stredísk je iba niekoľko kilometrov. Cesta autom z letiska do Tatranskej Lomnice trvá 15 minút, na Štrbské Pleso 30 minút a do Jasnej pod Chopkom v Nízkych Tatrách okolo 45 minút.¹¹⁵ Z Popradu do okolia krás Vysokých Tatier je možné absolvovať aj cestu miestnou dopravou:

- Tatranská električková železnica (TEŽ) prepojuje centrum Popradu s Vysokými Tatrami. Hlavný uzol je Starý Smokovec, z ktorého električky jazdia do Popradu, do Tatranskej Lomnice a na Štrbské Pleso. Premávajú veľmi často.;

Významnou trasou je práve trasa Poprad-Tatry – Štrbské pleso a späť, kam sa dostanete na rôzne významné prírodné, kultúrne pamiatky, organizované podujatia v blízkosti mesta Poprad každý deň a kde si každý milovník Tatier príde na svoje. V tabuľke vidíme každú stanicu kde električka zastavuje a atraktivity, ktoré je

¹¹⁴GEMO Development. *Nákupní centrum FORUM Poprad*. [online]. 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://www.gemo-development.cz/oc-forum-poprad-d20.html>.

¹¹⁵VYSOKÉ TATRY. *Doprava*. [online], 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontatry.sk/sk/region/ako-k-nam-pridete/doprava/>.

možné vidieť. Určite však aj prechádzkou po týchto miestach je možné načerpať nové sily z horského vzduchu a pohľadom na pohorie.

Tabuľka 2: Trasa Poprad – Štrbské Pleso a atraktivity miest

<i>Železničné stanice</i>	<i>Atraktivity miesta</i>
Poprad – Tatry	Aquapark AquaCity Poprad, kostol sv. Egídia
Veľký Slavkov	Nádherné ubytovanie, výstup na Slavkovský štít,
Nová Lesná	Rímskokatolícky a gotický kostol, najkrajší výhľad na Tatry
Pod Lesom	Lyžiarske stredisko
Dolný Smokovec	Drevená kaplnka
Starý Smokovec	Lanovka na Hrebienok, Vodopád Skok, Bilíkova chata
Nový Smokovec	Lyžiarske stredisko Jakubkova Lúka
Sibír	Menšia miestna časť pri Novom Smokovci, ubytovacia časť
Tatranské Zruby	Klimatické kúpele, Veľická dolina
Tatranská Polianka	Tzv. Žltá stena 1020 metrov, Sliezsky dom
Danielov Dom	Ubytovanie, nádherné prostredie a výhľad
Nová Polianka	Moderná vojenská liečebňa
Vyšné Hágy	Chodník Zdravia, Batizovské Pleso
Popradské Pleso	4. najväčšie jazero - žltozelené (Morské oko), Chata pri Popradskom plese

Štrbské Pleso	Centrum turizmu – jazero, lyžiarske stredisko, chodník na Kriváň, Solisko, ap.
----------------------	--

Zdroj: internet, vlastné spracovanie

- Elektrický motorový vlak spája Tatranskú Lomnicu s Popradom. Niektoré spoje sú priame, pri niektorých je potrebné prestúpiť v Studenom Potoku na vlak, ktorý smeruje do Popradu;
- Zubačka jazdí zo Štrbského Plesa na Tatranskú Štrbu cez stanicu Tatranský Lieskovec. Na Štrbskom Plese je stanica zubačky spoločná so stanicou tatranskej električky. Zubačka sa nachádza na zastávke Štrba;
- V samotnej oblasti Vysokých Tatier je doprava zabezpečená lanovkami. Ich prevádzkovateľ Tatranské lanové dráhy spadajú do pôsobnosti Železníc Slovenskej republiky a spravujú 3 lanové dráhy - pozemnú ozubnicovú dráhu v úseku Starý Smokovec – Hrebienok, kabínovú lanovú dráhu smerom z Tatranskej Lomnice na Skalnaté pleso a visutú lanovku v úseku Skalnaté pleso – Lomnický štít.¹¹⁶

V Poprade a v regióne je koncovou nemocnicou Nemocnica Poprad a.s. Poskytuje zdravotnú starostlivosť v požadovanom rozsahu, kde je možné vyšetriť všetkých pacientov v rámci regiónu, všetkých slovenských, ale i zahraničných pacientov. Okrem toho sa v Poprade nachádzajú dve neštátne polikliniky Adus a Alexandria. Okrem toho môžu ľudia navštíviť liečebné ústavy, kde je možné liečiť napr. TBC v ústave Vyšné Hágy, tiež v Starom Smokovci.¹¹⁷

¹¹⁶VYSOKÉ TATRY. *Doprava*. [online]. 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/region/ako-k-nam-pridete/doprava/>.

¹¹⁷KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20(2).pdf.

7 DOPYT PO CESTOVNOM RUCHU

7.1 SEKUNDÁRNY VÝSKUM

Potenciál cestovného ruchu v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie je pomerne rozsiahly. V tejto oblasti sa nachádzajú hory, čo dáva dobré predpoklady pre rozvoj zimného a letného cestovného ruchu. V kombinácii s wellness službami možno zabezpečiť celoročné vyťaženie zimných horských stredísk. Pre analýzu vývoja dopytu v cestovnom ruchu na Slovensku využívame štatistické údaje za roky 2012 až 2015. Za významné ukazovatele považujeme počet domácich a zahraničných turistov a ich celkový počet prenocovaní

V roku 2012 podiel domácich návštevníkov mesta Poprad bol menší o 18% ako podiel zahraničných návštevníkov, čo vidíme v grafe. Zahraniční návštevníci tvorili 59% celkového počtu a domáci návštevníci 41%. Počet slovenských návštevníkov teda predstavoval počet 27 917 a počet zahraničných 40 086 návštevníkov. Počet prenocovaní bolo zaznamenaných spolu 149 074. Viac ako 6700 návštevníkov tvorili turisti z Českej republiky, ktorí tvorili najvyšší počet turistov, no druhí najvýraznejší návštevníci boli z Južnej Kórey, ktorí tvorili tiež viac ako 6000 zahraničných návštevníkov mesta Poprad. Najmenej návštevníkov sme zaznamenali z krajín ako Nový Zéland, Thajsko, Tunisko, Egypt, Malta či Albánsko.¹¹⁸

¹¹⁸ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Cestovný ruch v Prešovskom kraji*. Prešov: Pracovisko ŠÚ SR. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Desktop/Cestovny_ruch_v_Presovskom_kraji_2012.pdf.

Graf č. 1: Návštevnosť ubytovacích zariadení mesta Poprad (2012)

Zdroj: internet, vlastné spracovanie

V roku 2012 v meste Vysoké Tatry podiel domácich návštevníkov prevyšoval zahraničných návštevníkov o 38% čo vidíme v grafe. Domácich návštevníkov regiónu Vysoké Tatry bolo zaznamenaných 69%, zatiaľ čo zahraničných 31%. Občania Slovenskej republiky prevýšili tak zahraničných návštevníkov viac ako o polovicu. Kým zahraničných návštevníkov Tatier bolo 144 325, tak návštevníkov z domácej krajiny Slovensko bolo 317 310. Najvyšší počet cudzincov tvorili návštevníci z Českej republiky, viac ako 65 000 a Poliaci viac ako 20 000.¹¹⁹

¹¹⁹ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Cestovný ruch v Prešovskom kraji*. Prešov: Pracovisko ŠÚ SR. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Desktop/Cestovny_ruch_v_Presovskom_kraji_2012.pdf.

Graf č. 2: Podiel domácich a zahraničných návštevníkov v regióne Vysoké Tatry (2012)

Zdroj: internet, vlastné spracovanie

Tabuľka 3: Počet návštevníkov mesta Poprad v roku 2013

Rok/mesiac	Počet nocí návštevníkov
Rok 2013	178 573
Marec 2013	21 147
Júl 2013	18 738
August 2013	24 715

Zdroj: internet, vlastné spracovanie

Mesto Poprad prilákalo viac návštevníkov v roku 2013 na základe hlásení ubytovacích zariadení a to 178 573 prenocovaní. V porovnaní s rokom 2012 to predstavuje nárast o 11,1%, čo znamená o 17 851 prenocovaní viac. Podľa štatistiky bolo v Poprade mesačne zaznamenaných viac ako 14 880 prenocovaní, čo predstavuje denne ubytovanie 489 osôb. Podľa počtu prenocovaní boli v roku 2013 najsilnejšími

mesiacmi tie prázdninové. Predovšetkým mesiac marec bol silnejší než v roku 2012 až o 118,98% vďaka sviatku Veľká noc.¹²⁰

V roku 2015 počet návštevníkov na Slovensku vzrástol o 14,2% a taktiež prichádzalo aj oveľa viac zahraničných návštevníkov najmä z Rakúska a z Talianska, o čom hovorí štatistika cestovného ruchu Slovenska z apríla 2015. Mesto Poprad zaznamenalo 31916 návštevníkov, z toho 7254 boli cudzinci, zaznamenaných prenocovaní do tohto obdobia v roku 2015 bolo 84327 a z toho 16753 prenocovaní zisťujeme u cudzincov.¹²¹ Okrem toho v letných mesiacoch júl a august v roku 2015 vzrástol počet turistov o 100%, zatiaľ čo kým v roku 2014 bolo zaznamenaných 4598 návštevníkov Popradu, v júli a v auguste 2015 to bolo 10130 návštevníkov. Táto rekordná letná turistická návštevnosť patrí 45% Slovákom, 20% Čechom a 15% Poliakom. Popradu dopomohol turistický vláčik, retroautička a kultúrne podujatia organizované mestom Poprad, ktoré prilákali až 60 000 návštevníkov.¹²²

Okrem toho rekordnú návštevnosť zaznamenali aj Vysoké Tatry. Až 800 000 návštevníkov prilákal tento významný región. Zatiaľ čo rok 2014 bol neúspešný, rok 2015 prekonal aj ostatné roky, kedy sa cestovnému ruchu darilo a to rok 2008 alebo rok 2013. Nárast bol zaznamenaný v ubytovacích zariadeniach, reštauráciách, vo vysokohorských chatách, v aquaparku v Poprade, na lanovkách.

Podľa tejto štatistiky je vidieť, že čas strávený v tomto regióne sa predlžuje a mesto Poprad hrá dôležitú rolu pre región Vysoké Tatry, ktoré ľudia v rámci svojho pobytu navštevujú. Dôvodom nárastu hostí je pestrejšia a kvalitnejšia ponuka regiónu, viac atrakcií a atraktivít a tvorba nových produktov. Návštevnosť Vysokých Tatier ovplyvňuje hlavne počasie. Okrem Slovákov, Čechov a Poliakov ako už bolo spomenuté, ktorí každoročne navštevujú tento región, tak podiel návštevníkov tvorili aj návštevníci z Maďarska, Nemecka, Izraela, Veľkej Británie, Malajzie, Indie, či Nového

¹²⁰POPRADE. *Poprad prilákal viac návštevníkov*. [online]. 2014 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: http://www.poprad.sk/?program=51&module_action__0__id_ci=45355.

¹²¹ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Vývoj cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach SR*. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/Vybrane_ukazovatele_cestovneho_ruchu_2015_4.pdf.

¹²²*Poprad zaznamenal rekordnú návštevnosť*. In: TV POPRAD. [online]. 4.9.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: <http://www.tvpoprad.sk/poprad-zaznamenal-rekordnu-navstevnost/>.

Zélandu. Turistický región je významný pre všetky vekové kategórie a podľa štatistík v poslednom období najvýraznejšiu kategóriu tvoria rodiny s deťmi.¹²³

V novembri v roku 2015 navštívili Kórejčania mesto Poprad, ktorí majú v blízkej budúcnosti záujem o spoluprácu s mestom Poprad v sektore informačných technológií, automobilovom priemysle a v neposlednom rade v turistike. Kórejskú firmu zaujíma práve tento kraj na východe Slovenska a vidí potenciál v možnosti rozvoja cestovného ruchu v meste Poprad.¹²⁴ Preto je dôležité byť otvorený každému potenciálnemu návštevníkovi, ktorý môže pozitívne ovplyvniť dopyt cestovného ruchu v Poprade.

Na základe štatistických údajov môžeme zhodnotiť, že v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie každoročne narastá väčší počet domácich aj zahraničných návštevníkov. Pozitívne hodnotíme vzrastajúci počet domácich návštevníkov.

7.2 PRIMÁRNY VÝSKUM

Pohľad verejnosti na cestovný ruch vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí a spokojnosť so službami cestovného ruchu v tomto regióne:

Pre hodnotenie spokojnosti návštevníkov so službami cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí a celkový pohľad verejnosti na cestovný ruch v tejto oblasti sme použili dotazníkový prieskum, ktorý sa uskutočnil v období mesiacov december 2015 a január 2016 v dvoch menších hoteloch Poprad a v osade Hrebienok, kde cestuje veľký počet turistov. Dotazník bol distribuovaný v slovenskom a anglickom jazyku. Celkovo bolo rozdanych 150 dotazníkov, pričom návratnosť predstavovala 96, čo predstavuje 64%. Do prieskumu sa zapojilo celkovo 96 domácich aj zahraničných návštevníkov Vysokých Tatier – Popradu a okolia.

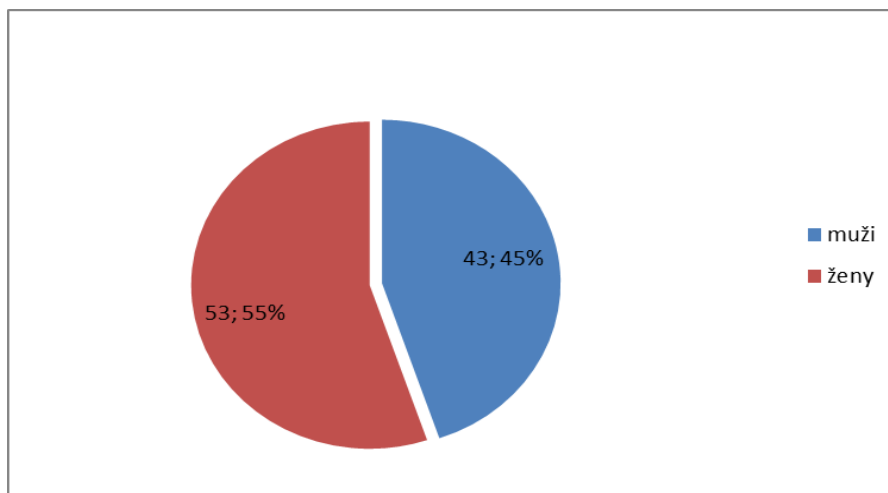
¹²³SITA. *Vysoké Tatry zažívajú renesanciu, majú rekordnú návštevnosť*. In: webnoviny.sk. [online]. 5.9.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: <http://www.webnoviny.sk/slovensko/clanok/988642-vysoke-tatry-zazivaju-renesanciu-maju-rekordnu-navstevnost/>.

¹²⁴POPRADE NOVINY OBČANOV MESTA. *Kórejčania majú záujem o spoluprácu*. In: noviny - poprad.sk. [online]. 11.11.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: http://www.noviny-poprad.sk/na_stiahnutie/noviny_poprad_44-2015_11-11-2015.pdf.

Demografické charakteristiky vzorky respondentov

1. otázka: Pohlavie respondenta

Graf č. 3: Štruktúra respondentov podľa pohlavia

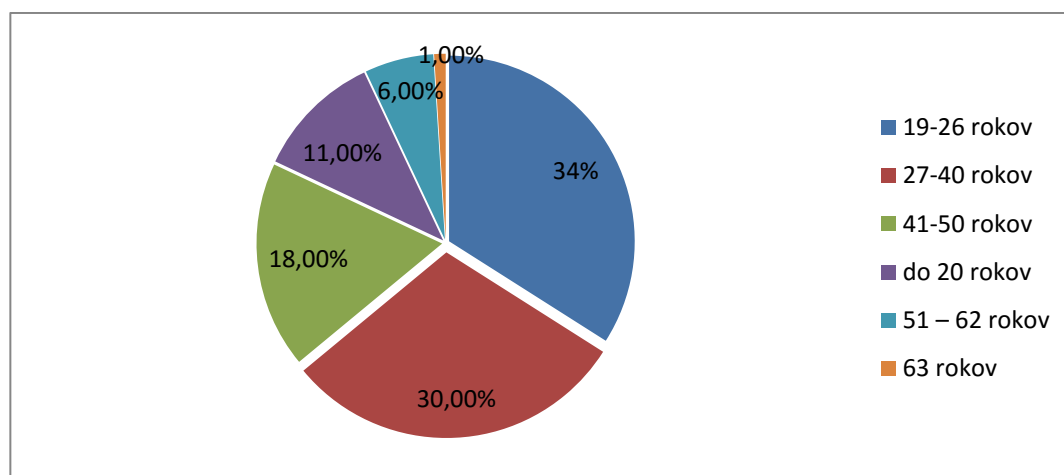

Zdroj: autorka práce, 2016

Celkovo sme zaznamenali 43 mužov, čo predstavuje 45% a 53 žien, čo predstavuje 55% z celkového počtu.

2. otázka: Vek respondenta

Graf č. 4: Štruktúra respondentov podľa veku

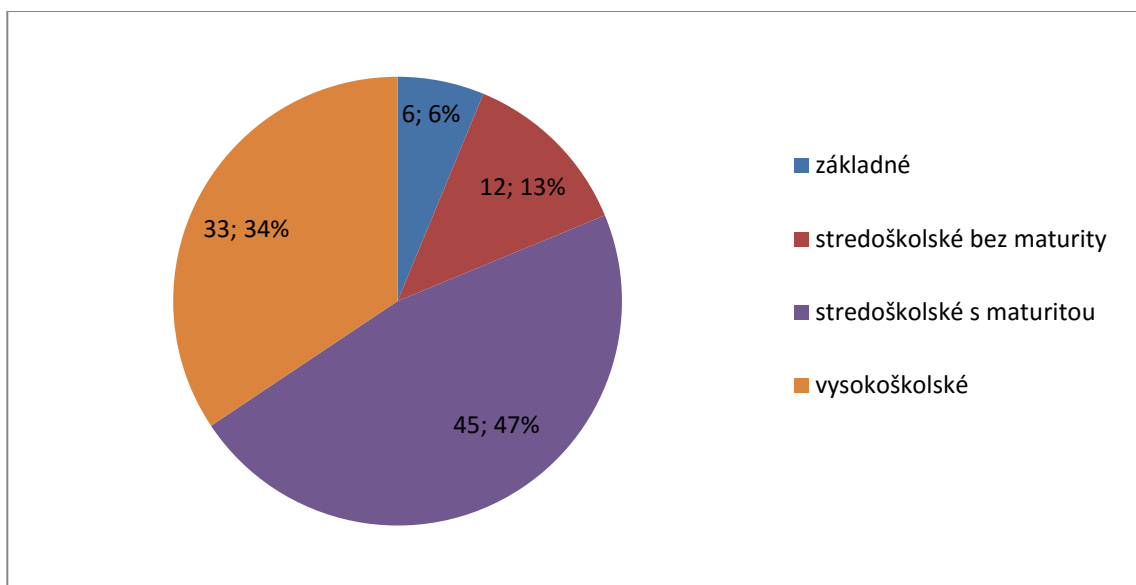

Zdroj: autorka práce, 2016

Návštevníci boli rozdelení do skupín podľa veku, pričom najväčšie zastúpenie mali návštevníci vo veku od 19 – 26 rokov, čo predstavuje 34%, vo veku od 27 – 40 to je 30% a nižšie zastúpenie mala veková kategória od 41 – 50 rokov, čo predstavuje 18%, do 20 rokov, sme zaznamenali 11% a najnižšie zastúpenie mali návštevníci starší od 51 – 62 rokov, t.j. 6% a starší ako 63 rokov, to je 1%.

3. otázka: Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

Graf č. 5: Štruktúra respondentov podľa vzdelania

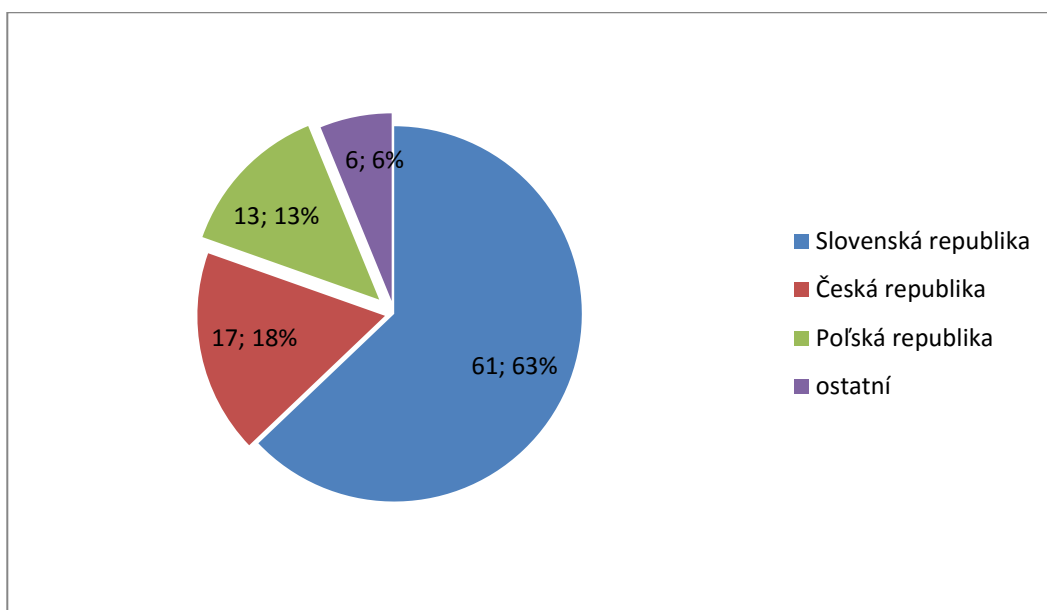

Zdroj: autorka práce, 2016

Pri prieskume sme sa zamerali aj na to, aké vzdelanie majú respondenti, pričom sme zistili, že 6 z opýtaných mali iba základné vzdelanie, čo predstavovalo 6% respondentov, stredoškolské bez maturity mali 12 z opýtaných, t.j. 13%. Z grafu č. xx je zrejme, že najväčšie zastúpenie mali účastníci so stredoškolským vzdelaním a to 45 účastníkov, t.j. 47%. Vysokoškolské vzdelanie malo 33 respondentov, čo predstavuje 34% respondentov z celkového počtu opýtaných.

4. otázka: Odkiaľ pochádzate? (mesto/štát):

Graf č. 6: Štruktúra respondentov podľa krajiny

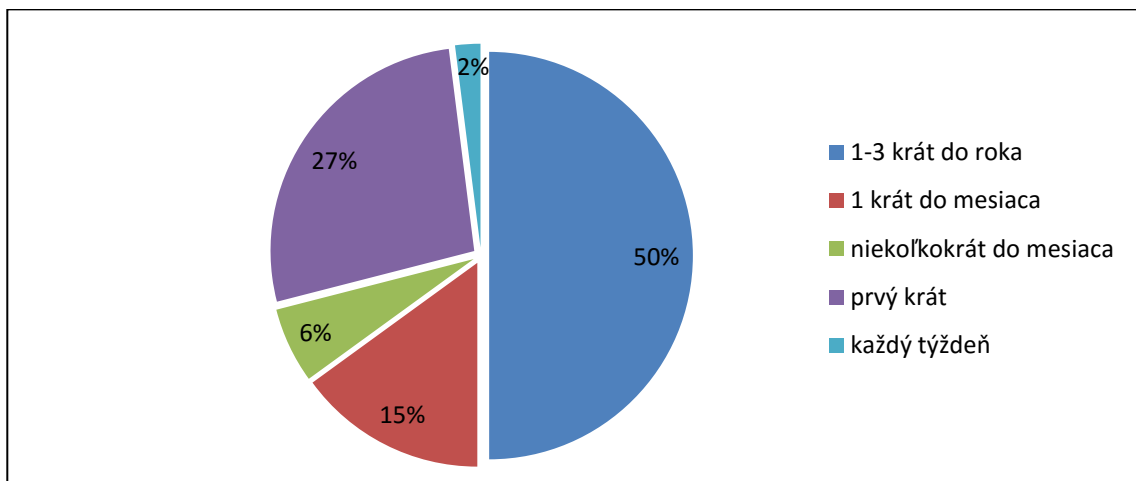
Zdroj: autorka práce, 2016

Možnosť vyjadriť sa k cestovnému ruchu a poskytovaným službám využili domáci aj zahraniční návštevníci. Do prieskumu sa zapojili návštevníci zo Slovenskej republiky, z Českej republiky, z Poľska ako aj z Ruska, či Maďarska. Najväčšie zastúpenie mali slovenskí návštevníci a to 61 respondentov, čo predstavuje 64%. Najviac návštevníkov bolo z východného Slovenska, kde najviac respondentov bolo z miest Košice a Prešov, zaznamenali sme aj mestá ako Nitra či Bratislava. Svoju spokojnosť so službami vyjadrili aj návštevníci z Českej republiky, a to 17 respondentov, čo tvorí 18%. Z Poľskej republiky odpovedalo na otázky 12 návštevníkov, čo je 13%. Odpovedali ešte aj 3 návštevníci z Ruska, 2 návštevníci z Maďarska a 1 z Veľkej Británie čo je spolu 6%.

Vyhodnotenie meritórnych otázok

5. otázka: Ako často navštevujete región Vysoké Tatry – Poprad a okolie?

Graf č. 7: Štruktúra respondentov podľa návštevnosti daného regiónu

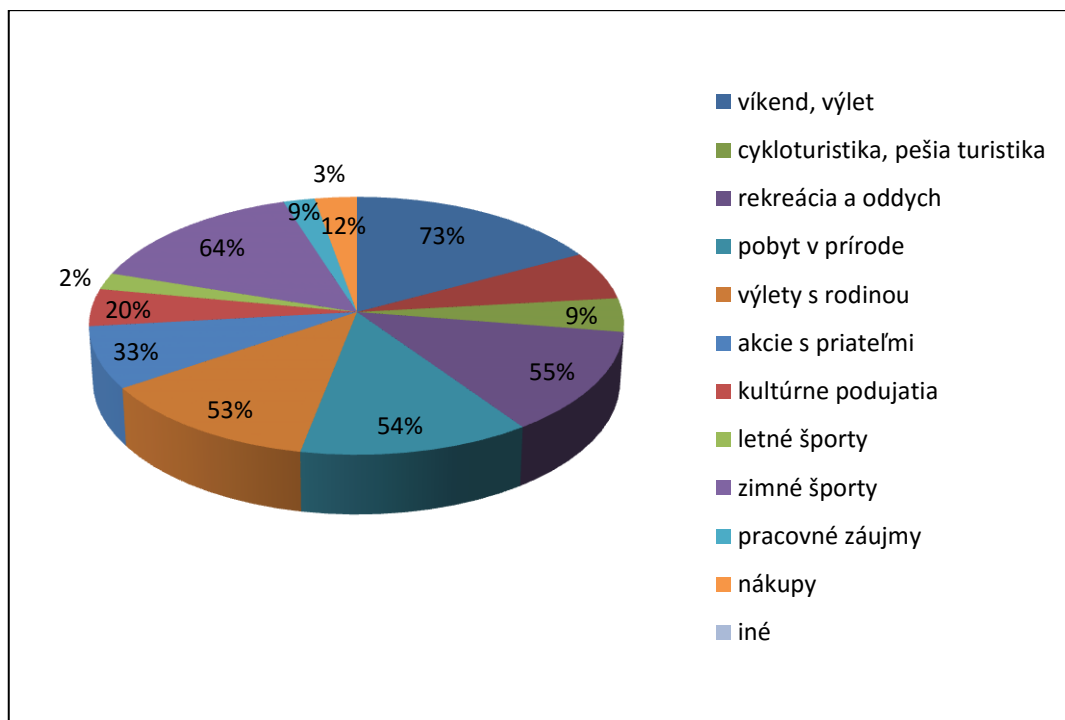

Zdroj: autorka práce, 2016

O obľúbenosti regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie svedčí aj fakt, že väčšina z respondentov na otázku, koľkokrát už navštívili toto miesto, odpovedali, že ho navštívili 1-3 krát do roka (50%), 1 krát do mesiaca (15%), niekoľkokrát do mesiaca (6%). Z celkového počtu opýtaných, 27% uviedlo, že sú tu prvýkrát. 2% respondentov uviedlo že sa tu nachádza každý týždeň.

6. otázka: Za akým účelom navštevujete tento región? (viac odpovedí)

Graf č. 8: Štruktúra respondentov na základe účelu návštevy

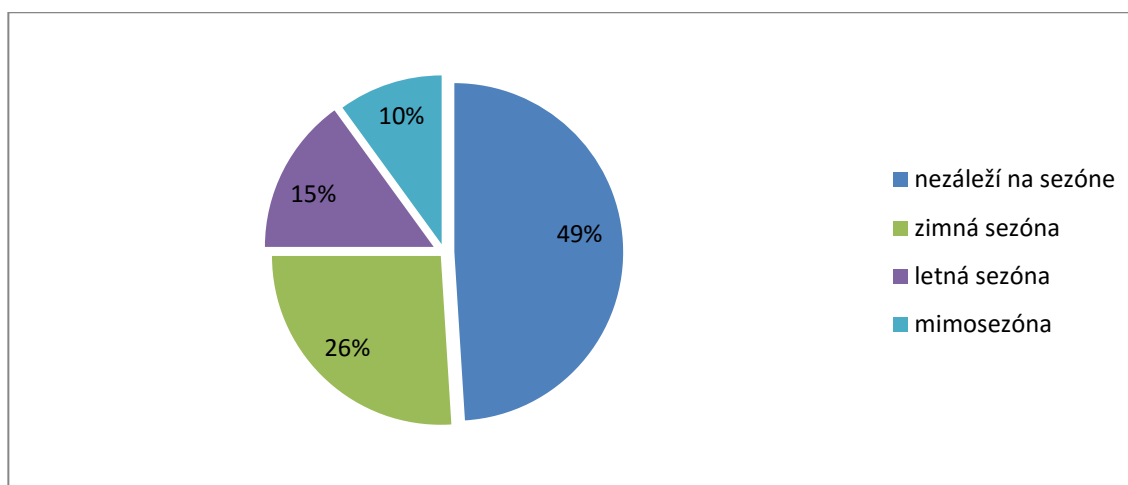
Zdroj: autorka práce, 2016

Dôvodmi výberu lokality Vysoké Tatry – Poprad a okolie ako dovolenkovej destinácie boli predovšetkým výlety, víkendy kde podiel je 73%, zimné športy (64%), rekreácia a oddych (55%) pobyt v prírode (54%) a výlety s rodinou (53%) či akcie s priateľmi (33%). Z celkového počtu odpovedí iba 9% navštevuje tento región z dôvodu letných športov a z dôvodu pracovných záujmov. Kultúrne podujatia predstavujú záujem u opýtaných v podiele 20%, cykloturistika a pešia turistika 18%, nákupy 12%. Možnosť iné nikto nevyužil.

Chceli sme zistiť, aký je hlavný dôvod návštevy regiónu Vysoké Tatry a táto odpoveď nám potvrdila hypotézu č.1 - Väčšina návštevníkov prichádza do regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie za účelom strávenia víkendu a výletu.

7. otázka: Ktorú sezónu uprednostňujete pri návšteve tohto regiónu?

Graf č. 9: Štruktúra respondentov podľa preferovanie sezóny

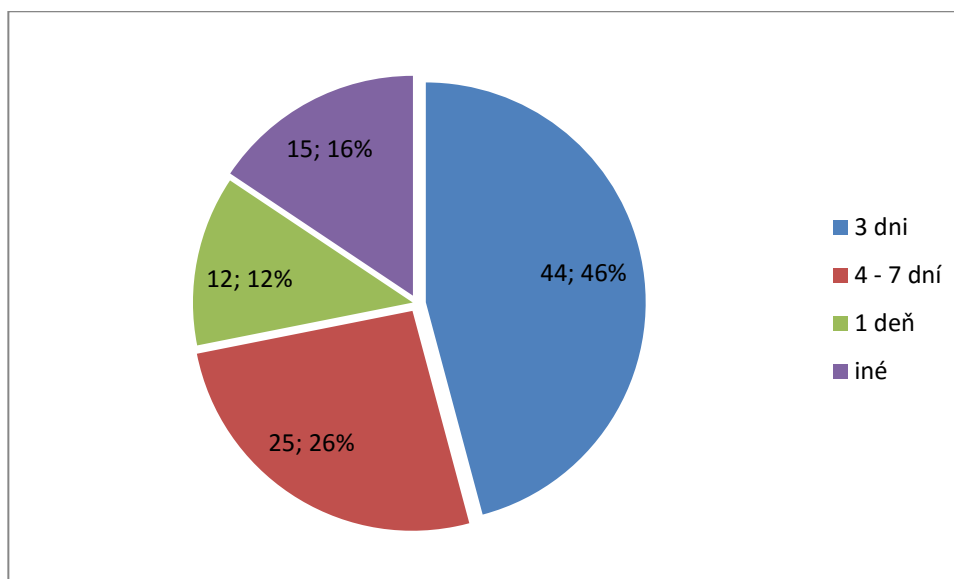
Zdroj: autorka práce, 2016

Z grafu č.7 vyplýva, že až 49% respondentov navštevuje danú lokalitu bez ohľadu na ročné obdobie. Pri porovnaní návštevnosti v lete a v zime, predsa len v zime navštevuje toto miesto viac turistov ako v lete (26% navštevuje v zime a 15% respondentov navštevuje mesto v lete), čo úzko súvisí s lyžiarskymi strediskami. V mimosezónu navštevuje toto miesto 10% respondentov, čo súvisí s tým, že je tu menej ľudí.

Na základe tejto odpovede vyvraciam hypotézu č. 2 - Návštevníci regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie preferujú zimnú sezónu pre návštevu. Návštevníkom nezáleží na sezóne, aby mohli navštíviť daný región, avšak stále viac návštevníkov obľubuje tento región viac v zime ako v lete.

8. otázka: Koľko času tu obvykle strávite?

Graf č. 10: Štruktúra respondentov na základe stráveného času

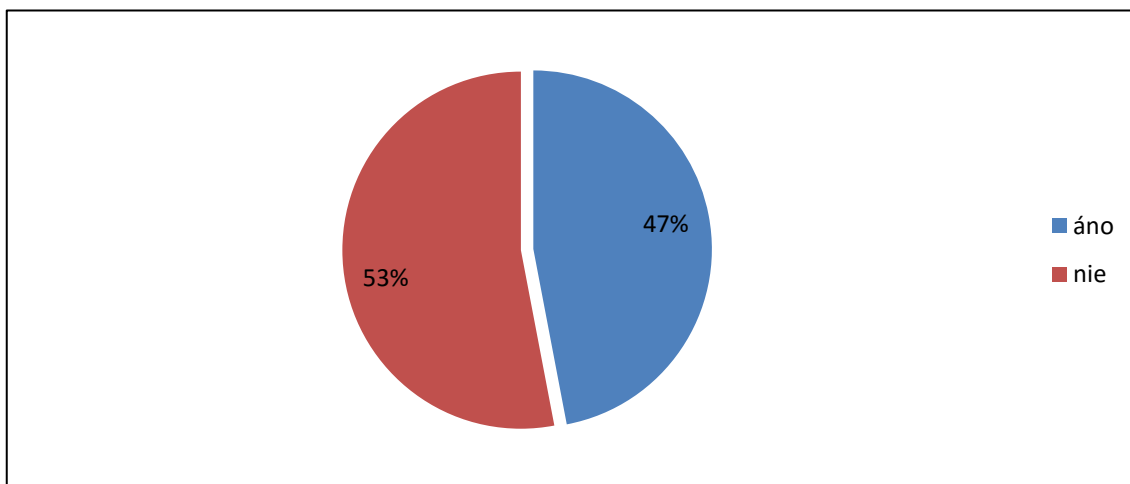

Zdroj: autorka práce, 2016

Z pohľadu trávenia času v danej oblasti 44 respondentov strávi vo Vysokých Tatrách – Poprad a okolie 3 dni, čo predstavuje 46% z celkového množstva opýtaných. 4-7 dní strávi čas 25 účastníkov, t.j. 26%. 12 respondentov sme zaznamenali pri čase 1 deň, čo predstavuje 13%, Pri možnostiach iné sa vyskytovala odpoveď 2 dni, či tri týždne a 15% opýtaných uviedlo túto možnosť.

9. otázka: Poznáte nejaké turistické/športové/kultúrne akcie a podujatia, ktoré sa organizujú vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí ?

Graf č. 11: Štruktúra respondentov na základe poznania organizovaných podujatí

Zdroj: autorka práce, 2016

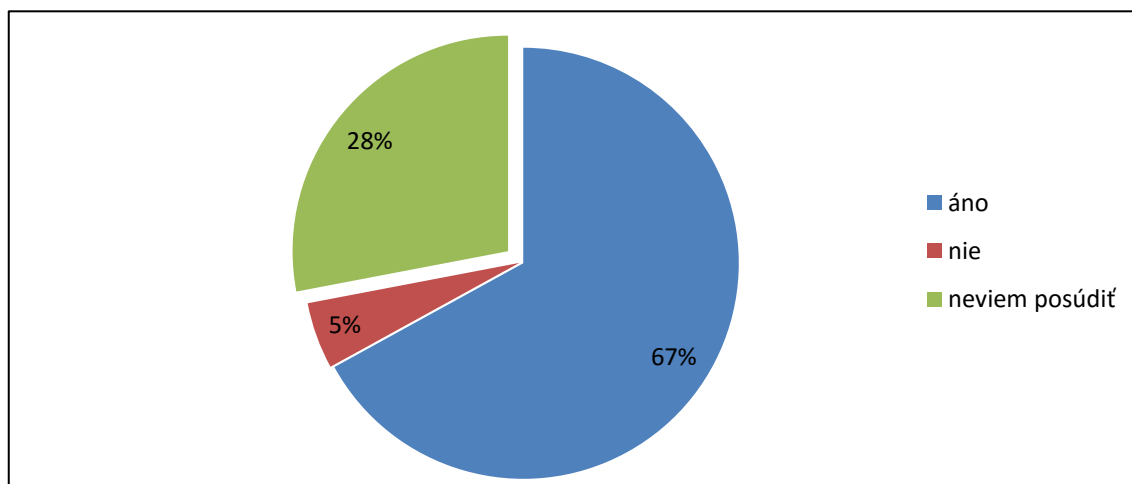
Zaujímavosťou je, že väčšina respondentov označilo, že nepozná organizované akcie a podujatia, ktoré sa tu konajú (53% respondentov). Tí ktorí poznajú organizované podujatia bolo 47% respondentov.

10. otázka: Ak poznáte vyššie uvedené akcie, ktoré sú to?

Z predchádzajúceho ho grafu č. 9 vyplýva, že je slabá reklama organizovaných podujatí tejto navštevovanej lokality. U odpovedí, ktorí označili, že poznajú organizované podujatia, tak najviac odpovedí získala výstava ľadových sôch na Hrebienku a športové akcie, ktoré sa konajú vo Vysokých Tatrách.

11. otázka: Myslíte si, že sú v tomto regióne vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity?

Graf č. 12: Štruktúra respondentov podľa otázky č. 11

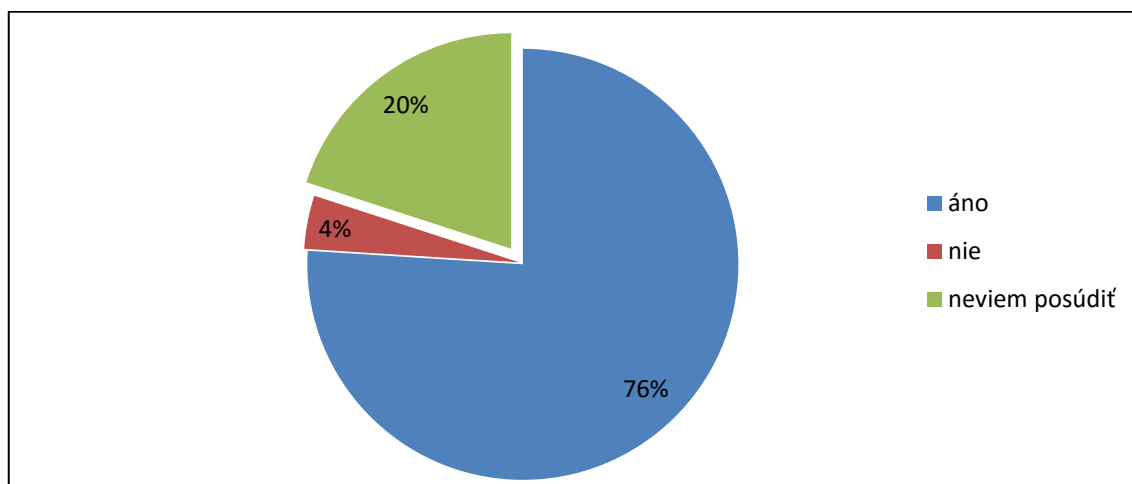

Zdroj: autorka práce, 2016

Na otázku, čo si myslíte, že sú v tomto regióne vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity, najčastejšie uvádzali, že áno, až 67% respondentov, resp. nie len 5% . 28% respondentov nevie posúdiť, či sú v tomto regióne vhodné podmienky.

12. otázka: Ak si myslíte, že v tomto regióne sú vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity, ste za to, aby sa vo Vysokých Tatrách zorganizovali Zimné olympijské hry?

Graf č. 13: Štruktúra respondentov podľa odpovede na otázku č. 12

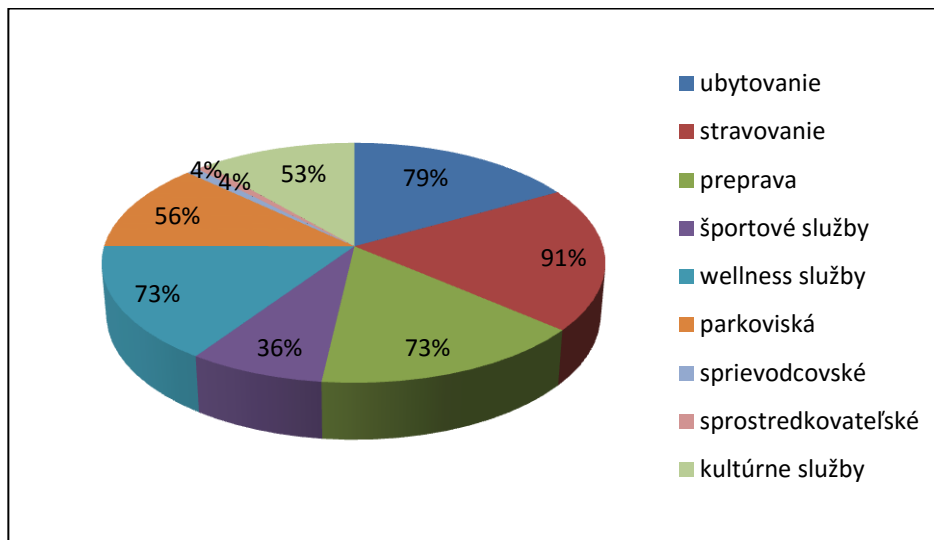

Zdroj: autorka práce, 2016

V rámci otázky či sú vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity, nadväzovala otázka či sú za to aby sa v tejto lokalite organizovali Zimné olympijské hry. Až 76% opýtaných je za to, aby sa zorganizovali olympijské hry a to najmä domáci návštevníci zo Slovenska, 4% zahraničných návštevníkov nie je za to, aby sa tu zorganizovali olympijské hry a 20% návštevníkov nevie posúdiť či je za to alebo nie.

13. otázka: Ktoré služby cestovného ruchu v regióne využívate? (viac možných odpovedí)

Graf č. 14: Štruktúra respondentov podľa využívania služieb

Zdroj: autorka práce, 2016

Ďalej sme zisťovali aké služby cestovného ruchu v danom regióne návštevníci využívajú. Každoročne mesto navštevuje veľký počet turistov, ktorí majú možnosť využiť širokú ponuku služieb. Väčšina opýtaných využila možnosť ubytovania (79%) práve v hoteloch keďže tam boli dotazníky distribuované. Možnosť stravovacích služieb využila 91% opýtaných návštevníkov. 73% návštevníkov využilo v tejto lokalite miestnu prepravu a taktiež wellness služby. Športové služby využilo 36%, služby parkovísk 56%, sprievodcovské služby len 4% ako aj sprostredkovateľské služby. Kultúrne služby využilo 28% opýtaných. Možnosť iné nikto z opýtaných nevyužil.

Prostredníctvom nasledujúcich dvoch hodnotiacich otázok (14 a 15) sme chceli zistiť priemernú známku poskytovaných služieb v danej lokalite, pričom respondenti hodnotili jednotlivé služby známkou 1 – 5, kde 1 bola tá najlepšia známka a 5 bola tá najhoršia známka. Cieľom otázok bolo zistiť, ako sú zákazníci spokojní s kvalitou poskytovaných služieb a s cenovou úrovňou služieb.

14. otázka: Ohodnoťte kvalitu uvedených služieb cestovného ruchu.

Tabuľka 4: Kvalita poskytovaných služieb

Posudzované služby	Priemerná známka
Ubytovanie	1,58
Stravovanie	1,54
Preprava	1,5
Športové služby	1,68
Wellness	1,62
Parkoviská	2,4
Spríevodcovské služby	1,86
Sprostredkovateľské služby	2,1
Kultúrne služby	2,4

Zdroj: dotazník, vlastné spracovanie

Čo sa týka kvality služieb, po spriemerovaní priradených známok poskytovaných služieb sme zistili, že celkovo uspokojujú potreby návštevníkov. Väčšina respondentov známkou 1 a 2 vyjadrovala spokojnosť s ubytovaním a tak ubytovanie dosiahlo priemernú známku 1,58. Stravovacie možnosti taktiež uspokojili potreby návštevníkov, ešte viac ako ubytovacie je teda priemerná známka je 1,54. Spokojnosť s prepravou v tejto lokalite od 1 do 5 známkou získala priemernú známku 1,50. Aj wellness služby

či športové služby splnili svoj účet a opýtaní vyjadrili celkovú spokojnosť a teda konečná priemerná známka je 1,62, a 1,68 čiže skončili podobne. Najhoršie ohodnotené skončili kultúrne služby so známkou 2,4, služby parkovísk a to známkou 2,1 a sprostredkovateľské služby 1,93. Sprievodcovské služby mali známku 1,86 a možnosť iné nikto nevyužil.

15. otázka: Ohodnoťte cenu uvedených služieb cestovného ruchu.

Tabuľka 5: Cenová úroveň poskytovaných služieb

Posudzované služby	Priemerná známka
Ubytovanie	1,88
Stravovanie	1,84
Preprava	1,78
Športové služby	1,62
Wellness	2,1
Parkoviská	2,64
Sprievodcovské služby	2,75
Sprostredkovateľské služby	1 pár
Kultúrne služby	1,72

Zdroj: dotazník, vlastné spracovanie

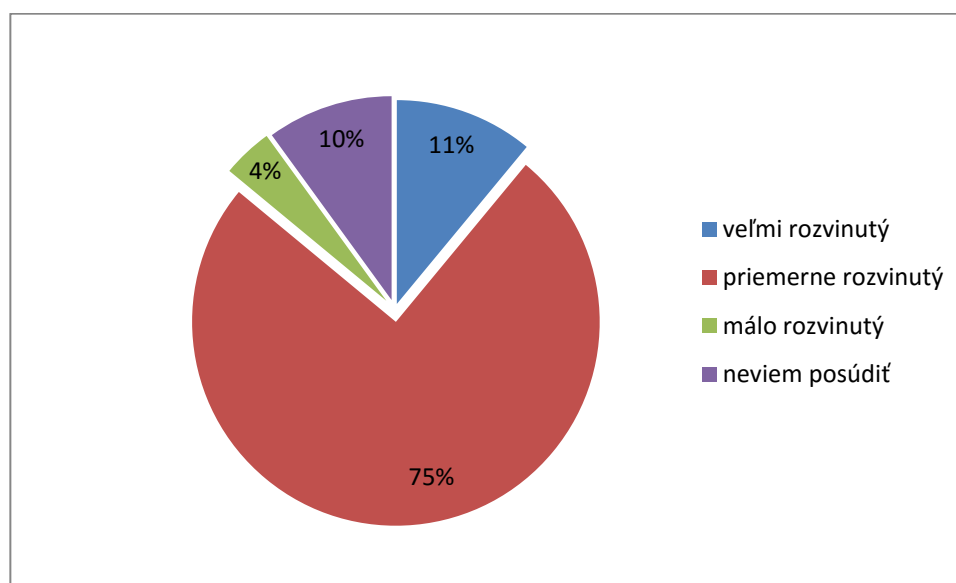
Pri posudzovaní cenovej úrovne poskytovaných služieb dochádzalo k hodnoteniu cien služieb vyššími známkami hlavne zo strany návštevníkov z okolitých miest Slovenska. Zahraniční návštevníci naopak vyjadrovali známkami 1 a 2 svoju spokojnosť s cenovou úrovňou služieb. Ceny ubytovacích zariadení tak dosiahli priemernú známku 1,88, stravovacie zariadenia 1,84. Preprava dosiahla známku 1,78,

športové služby 1,62. Najhoršie dopadli sprievodcovské služby známkou 2,75 a potom parkoviská 2,64. Wellness služby si zaslúžili známku 2,1. Sprostredkovateľské služby so známkou 2,3 a s úrovňou cien kultúrnych služieb sú návštevníci spokojní so známkou 1,72.

Otázkami č. 14 a č. 15 potvrdzujeme hypotézu č. 3 - Návštevníci regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie sú spokojní so službami cestovného ruchu. Návštevníci sú celkovo spokojní s úrovňou poskytovaných služieb, najmä s ubytovacími a stravovacími službami, avšak cena týchto služieb prekáža viacerým návštevníkom daného regiónu.

16. otázka: Ako hodnotíte súčasný stav cestovného ruchu v danej oblasti?

Graf č. 15: Štruktúra respondentov podľa hodnotenia stavu cestovného ruchu v danej oblasti

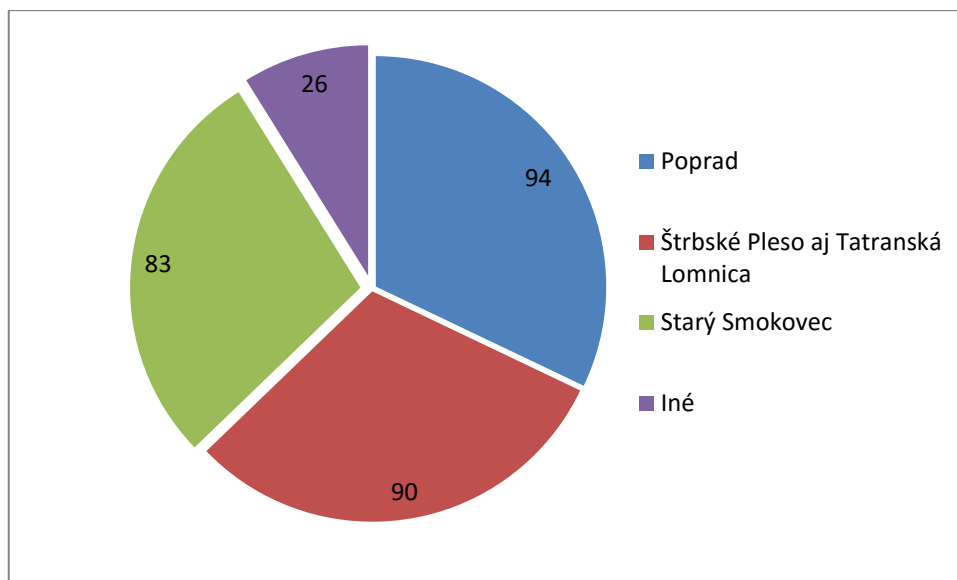

Zdroj: autorka práce, 2016

Celkovo súčasný stav cestovného ruchu v tejto oblasti je označený ako priemerne rozvinutý, keďže až 75% krúžkovalo túto odpoveď. 11% respondentov hodnotí súčasný stav cestovného ruchu ako veľmi rozvinutý. 10% respondentov nevie posúdiť a len 4% návštevníkov a to zahraničných si myslí, že je málo rozvinutý.

17. otázka: Aké cieľové miesta ste v regióne navštívili? (viac možných odpovedí)

Graf č. 16: Štruktúra respondentov podľa navštívených miest v danom regióne

Zdroj: autorka práce, 2016

Keďže bol dotazníkový prieskum distribuovaný najmä v hoteloch v Poprade, tak najviac navštíveným miestom bolo mesto Poprad s podielom 94%, ostatné miesta ako Štrbské Pleso, Tatranská Lomnica mali rovnako, 90% podiel úspešnosti návštevy. Starý Smokovec mal 83% úspešnosť u návštevníkov. Viac ako 10% a menej ako 50% podiel sme zaznamenali u osady Hrebienok a miesta Popradské Pleso a Lomnický štít.

18. otázka: Čo Vám chýba v regióne Vysokých Tatier – Poprade a okolí ?

Pri voľnej odpovedi čo Vám chýba v regióne Vysokých Tatier len 46 respondentov odpovedalo. Najviac odpovedí, čo im chýba bolo zlepšenie podmienok ceny a kvality služieb, taktiež vytvoriť zľavy v lyžiarskych strediskách alebo vo wellness centre. Taktiež sa vyskytovali odpovede u respondentov, ktorí by si priali viac kultúrnych podujatí alebo zábavných centier, či viac parkovísk, kde by nemuseli platiť.

19. otázka: Čím si myslíte, že je daný región výnimočný?

Cieľom dotazníka bolo aj prostredníctvom druhej otvorenej otázky zistiť, čo si myslia o danom regióne, čo je v ňom výnimočné. Iba 61 respondentov vyjadrili svoj názor týmto spôsobom, ostatní túto otázku nevyplnili alebo napísali, že nič tam nie je. Najviac a skoro v každej odpovedi boli napísané, že tento región je výnimočný tým, že sú to hory Vysoké Tatry a druhou častou odpoveďou bola krásna príroda. Tretia odpoveď, ktorá bola ešte prevyšovaná nad ostatnými bola atmosféra.

7.3 VPLYV CESTOVNÉHO RUCHU NA VYSOKÉ TATRY – POPRAD A OKOLIE

Vysoké Tatry ovplyvňujú cestovný ruch v Poprade, vďaka ktorým patrí medzi najnavštevovanejší región spolu s Bratislavou na Slovensku. Vysoké Tatry ovplyvňuje investícia od Tatry Mountain Resorts, ktorej patria dva najvýznamnejšie strediská Štrbské Pleso a Tatranská Lomnica. Doprava ovplyvňuje taktiež mesto Poprad, v akej vzdialenosti sa nachádza od Košíc, poľského mesta Krakow, dôležité bude ako budú vybudované ďalšie diaľnice, ktoré budú spájať mesto Poprad s ostatnými mestami. Cestovný ruch ovplyvňujú najmä investície, ktoré Poprad môže využiť na zlepšenie.¹²⁵ Mestu Poprad v oblasti cestovného ruchu stále pracuje na tvorbe rôznych projektov v oblasti vybavenosti opráv a rekonštrukcie budov. Park, ktorý sa vybudoval pred železničnou stanicou je vhodným prostredím pre oddych a je výborným prvým dojmom pre návštevníkov mesta, ktorí cestujú vlakom. Boli vytvorené podmienky pre rozširovanie zdravotníckych objektov, obchodných a nákupných centier, kultúrnych stredísk, hotelových služieb, ap. Vytváraním pracovných miest prispievajú k zníženiu nezamestnanosti v rámci celého popradského okresu. To, že Poprad má za sebou úspešné projekty stále nevyužíva svoj potenciál naplno a pokračovať bude aj v ďalších východiskách pre lepší rozvoj ako je rekonštrukcia fontány a jej okolia, bude sa snažiť

¹²⁵WIECKOWSKI, M. a D. MICHNIAK, et al. *Poľsko-slovenské pohraničie z hľadiska dopravnej dostupnosti a rozvoja cestovného ruchu*. Varšava: Instytut geografii i przestrzennego za gospodarowania Polska akademia nauk, 2012, s. 71 - 72.

zmodernizovať autobusovú hromadnú dopravu, chce vybudovať cyklistický chodník a bude sa snažiť poskytnúť pomoc za každú cenu.¹²⁶

Mesto Poprad patrí medzi najmenej rozvinuté oblasti Slovenskej republiky a medzi 10 najzaostalejších regiónov Európskej únie. Dôvodom je nedostatočne rozvinutá doprava, technická a občianska infraštruktúra. Na druhej strane má odvetvia cestovného ruchu, ktoré posúvajú tento región k zlepšovaniu kvality a tiež ekonomika mu dáva perspektívu do budúcnosti rozvíjať sa v každej oblasti života.¹²⁷

Oblasť cestovného ruchu je široká oblasť a stále má mesto Poprad nedostatky a nevyužitý všetok svoj potenciál, ktorý načrtneme v ďalšej kapitole možnosti rozvoja cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprad a okolie. Snažíme sa priniesť nové nápady pre ďalší možný kvalitatívny rozvoj Popradu, ktorý by mohol prispieť k spokojnosti a záujmu všetkým obyvateľom a turistom, aby mesto Poprad bolo miesto, ktoré návštevníci budú neustále vyhľadávať.

Ekonomický vplyv:

Mesto Poprad je poznačené transformáciou ekonomiky a je významným turistickým centrom. Priemysel mesta je orientovaný na strojársku, stavebnú a chemickú výrobu. Dominantné postavenie, čo do objemu produkcie a taktiež zamestnávania pracovníkov, v priemyselnej základni mesta má strojársky priemysel, reprezentovaný podnikmi Tatravagónka a.s. Poprad, Tatramata.s. Poprad, Whirpool Slovakia s.r.o., Poprad, Baliarne obchodu Popra, ap. V oblasti poľnohospodárstva pestujú obilniny, ľan a krmoviny pre živočíšnu výrobu, najmä chov hovädzieho dobytku, oviec a ošípaných. V rámci cestovného ruchu poskytuje hlavne ubytovacie, stravovacie a služby, ktorú sú zamerané hlavne na rekreáciu a turizmus. Cestovný ruch je z pohľadu zamestnanosti významným zamestnávateľom v Poprade. K 31.12.2012 dosiahla miera evidovanej nezamestnanosti v Poprade 12,62%, disponibilným počtom záujemcov o prácu bol

¹²⁶POPRADE. *Základné informácie*. [online], 2013 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>.

¹²⁷KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: [file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20(2).pdf).

8 348 osôb. Miera nezamestnanosti v meste Poprad má stúpajúcu tendenciu. V roku 2012 skutočné príjmy dosiahli 30 136 423 EUR a oproti roku 2011 poklesli o 936 708 EUR. Základné zložky sú príjmy z podielových daní štátneho rozpočtu, vlastné daňové príjmy (miestne dane a poplatky), výnosy z majetku mesta a jeho predaja, štátne dotácie, granty a transfery, úvery a pôžičky, prevody z fondov mesta a ostatné príjmy.¹²⁸

ZHRNUTIE

Swot analýza

Silné stránky

- Výborná geografická poloha mesta Poprad, vstupná brána do Vysokých Tatier
- Výborné prírodné podmienky pre rozvoj
- Nádherná panoráma z Popradu na pohorie Vysoké Tatry
- Blízkosť Poľskej republiky, neďaleko hraníc
- Rast cestovného ruchu v meste Poprad, rozvoj atraktivít
- Vysoký podiel návštevníkov zo zahraničia
- Na každú svetovú stranu sú prítomné národné parky
- Modernizovaná železničná stanica, dopravné spojenie medzi Popradom a Prahou súkromnými vlakovými dopravcami
- Letisko Poprad – Tatry a nové lety zo severských krajín
- Spojenie Poprad – Štrbské Pleso tatranskou železnicou
- Významné lyžiarske strediská v Poprade a vo Vysokých Tatrách
- Aquapark AquaCity Poprad
- Významné športové areály Aréna Poprad, hokejový štadión, futbalový štadión
- História a kultúra, každoročné podujatia v okolí Popradu
- Funkčná infraštruktúra pre rozvíjajúci sa obchod a služby
- Rieka Poprad

¹²⁸KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: [file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20(2).pdf).

Slabé stránky

- Zlá poloha vo vzťahu k mestu Bratislava
- Preťažená vnútorná cestná doprava
- Meškajúca železničná doprava
- Chýbajúca univerzita
- Slabá podpora športových aktivít
- Finančná náročnosť pre rozvoj cestovného ruchu v rámci ponuky cestovného ruchu
- Malé mesto, chýbajúca plocha pre výstavby
- Nové diaľnice
- Chýba pravidelné letecké spojenie
- Nedokončený rezort Business centrum
- Vysoký počet ľudí bez domova
- Poškodenie lesov vo Vysokých Tatrách veternou kalamitou
- Slabá marketingová značka medzi zahraničnými turistami
- Nedostatočná spolupráca medzi jednotlivými lokalitami v oblasti cestovného ruchu
- Nízky počet návštevníkov v meste Poprad počas celého roka

Príležitosti

- Možnosť spolupráce s jednotlivými regiónmi, destináciami
- Projekt Business centrum
- Zimné olympijské hry vo Vysokých Tatrách – Poprade v spolupráci s Poľskom
- Dobudovať diaľničné spojenie Žilina - Ružomberok - Ivachnová
- Rozvoj medzinárodného letiska
- Využiť finančné prostriedky na rozvoj bytovej výstavby
- Vytvorenie Popradskej univerzity
- Možnosť využitia grantov a dotácií, aby sa rozvíjal cestovný ruch
- Postavenie Popradu ako nadregionálne centrum
- Rast počtu zahraničných obchodov a firiem
- Poprad ako marketingová značka, vstupné centrum do Vysokých Tatier
- Usporiadanie podujatí v lete a v zime
- Záujem o projekty, ktoré podporujú cestovný ruch

- Vytvorenie aplikácie v mobile pre mesto Poprad
- Medzinárodné súťaže v splave na rieke Poprad

Ohrozenia

- Neznáma krajina pre zahraničných turistov, malé veľhory
- Nepriaznivý vplyv rozvoja hospodárstva, cestovného ruchu na životné prostredie
- Nedostatok finančných zdrojov na pokrytie zimných olympijských hier
- Prichádzajúci migranti z Afriky
- Rómska problematika
- Malé mesto pre rozvoj letiska a priamych letov
- Nesúlad medzi ponukou a dopytom vzdelávacích inštitúcií
- Nezáujem o šport
- Nedostatočné prispôsobenie sa služieb štandardom na Slovensku a mimo neho
- Konkurencia v oblasti cestovného ruchu
- Nepripravenosť na potreby návštevníkov
- Nevyužitie potenciálu v rozvoji cestovného ruchu
- Nezáujem mladých ľudí vo voľnom čase o atraktivity
- Zanedbanie tradičných organizovaných podujatí
- Finančná náročnosť na dobudovanie cestnej infraštruktúry, obchodného centra

V predchádzajúcich kapitolách sme sa zaoberali analýzou súčasného stavu regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie. Analyzovali sme primárnu a sekundárnu ponuku a taktiež sme spravili štatistiku prenocovaní a návštevnosti v jednotlivých mestách a celkovú analýzu návštevníkov (domácich aj cudzincov) Vysokých Tatier a Popradu za jednotlivé roky. Výsledky analýzy odhalili potenciál pre ďalší rozvoj cestovného ruchu i jeho súčasný stav vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí a stala sa tak základom pre tvorbu koncepcie rozvoja cestovného ruchu v tomto regióne. V tomto danom regióne a jeho blízkom okolí je množstvo príležitostí ako tráviť voľný čas, t.j. potenciál pre cestovný ruch je pomerne vysoký. Na riešenom území je teda možné vymedziť niekoľko možností rozvoja cestovného ruchu, ktorých rozvoj bude mať pozitívny vplyv na rozvoj tejto lokality. Problémom ostáva v súčasnosti nedostatočne vybudovaná infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu.

Zo získaných údajov a informácií sme zistili, že v analýze ktorú sme spracovali, domáci návštevníci v posledných rokoch prevažujú cudzincov. Keď sa pozrieme podrobnejšie na každú jednu štatistiku alebo dotazník, môžeme vidieť, že počet zahraničných návštevníkov v uplynulých rokoch výrazne poklesol. Usúdiť to môžeme aj z celkovej analýzy prenocovania vo Vysokých Tatrách a v Poprade. Vidieť tam, že domáci návštevníci viac cestujú po Slovensku ako zahraniční návštevníci. Z našich informácií ponúkame nové možnosti, ktorými chceme aby cestovný ruch či už vo Vysokých Tatrách a v Poprade alebo na Slovensku bol prosperujúci a aby sa zvýšila návštevnosť zahraničných turistov. Snahou tejto tatranskej destinácie je podporovať známosť a obľúbenosť Vysokých Tatier nielen na domácom trhu, ale oslovovať s jedinečnou a špecifickou ponukou aj iné európske trhy. A preto sa neustále hľadajú cesty a formy strategických partnerstiev, výnimočnú podporu smerujúcu k rozvoju nášho regiónu a podporu dostupnosti aj z iných destinácií. Takouto podporou, ktorá sa prejavila v návštevnosti regiónu aj v zime 2015-2016 je pravidelná linka Poprad - Riga, ktorá podporuje návštevnosť našej destinácie z Pobaltia, taktiež priame linky do Londýna.

K pozitívam tejto destinácie patrí aj rad organizovaných podujatí, ktoré navštevujú turisti počas celej turistickej sezóny ako sú: TATRY ICE MASTER, Tatranský dóm ako najväčšia atraktivita zimnej sezóny, či RALLYE v Poprade v letnej sezóne.

Tak prírodné prostredie, výhodné klimatické podmienky, historické bohatstvo ako aj kultúrno-historické pamiatky, poskytujú priestor na trávenie voľného času v tomto mieste. Analýza vymedzeného územia poukázala na silné stránky a príležitosti, ktoré treba rozvíjať a podporovať a zároveň vymedzila nedokonalosti, ktorých sa treba vyvarovať alebo obmedziť ich vplyv.

Môžeme vytýčiť 10 naj prírodných atraktivít vo Vysokých Tatrách, ktoré prispievajú k návštevnosti tejto oblasti.:

1. Belianska jaskyňa – jediná jaskyňa otvorená pre verejnosť, má bohatú výzdobu
2. Vodopád Skok – najvodnatejší vodopád Vysokých Tatier, má 25 m a nachádza sa v Mlynickej doline
3. Štrbské pleso – dotvára charakter Vysokých Tatier, je najznámejšie pleso

4. Veľké Hincovo pleso – najhlbšie jazero a nachádza sa v Hincovskej kotline
5. Kôprova dolina – 12km dlhý turistický chodník
6. Kriváň – impozantný vrch západných Tatier
7. Lomnický štít – pripomína pyramídu, je to druhý najväčší vrch, nachádza sa tam visutá lanovka
8. Gerlachovský štít – najvyšší vrch Tatier
9. Sedielko – jedno zo sediel v Tatrách, spája Studenú dolinu a zadnú Javorovú dolinu
10. Stena malého Kežmarského štítu – najmohutnejšia stena v Tatrách, vhodná pre horolezcov.

Taktiež vytýčime z analýzy top 5 kultúrnych a historických objektov, ktoré je možné navštíviť v tejto lokalite Vysoké Tatry – Poprad a okolie:

1. Rímskokatolícky kostol sv. Egídia v Poprade a námestie v Poprade
2. visutá lanová dráha z Tatranskej Lomnice na Lomnický štít – technická pamiatka
3. kostol sv. Juraja v mestskej časti Spišská Sobota, ktorý pochádza z 13. storočia.
4. Významnou kultúrnou pamiatkou je Symbolický cintorín pri Popradskom plese venovaný pamiatke obetiam Vysokých Tatier.
5. Poprad – Kvetnica, Rímskokatolícky Kostol sv. Heleny

Možnosti pre voľný čas v Poprade zhrnieme: Aquacity Poprad (wellnes, bazény, tobogány, hotel), Aréna Poprad (športové centrum), cyklistický chodník v Poprade, hokejový štadión v Poprade (Extraliga).

Plusom tejto lokality je, že sa tu nachádzajú prítťažlivé veľhory s výnimkou Álp v dosahu 1000km. Sú určené najmä pre slovenskú, poľskú, českú a ukrajinskú klientelu. Je to región, ktorý je možné navštíviť celoročne. Prítomnosť letiska umožňuje príchod zahraničných klientov, pretože z letiska na svahy Vysokých Tatier je to 20 minút. Mínusom je nedostatočne vybudovaná infraštruktúra a slabá podpora štátnej správy.

8 NÁVRHY NA MOŽNOSTI ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU

8.1 NÁVRHY NA ODSTRÁNENIE NEDOSTATKOV ZISTENÝCH DOTAZNÍKOVÝM PRIESKUMOM

Na základe dotazníkového prieskumu možno vysloviť, resp. navrhnúť niekoľko opatrení, ktoré by mohli viesť k zlepšeniu rozvoja cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí. Spolupráca Vysokých Tatier s mestom Poprad by mohla viesť k zlepšeniu kvality poskytovaných služieb. Zamerali sme sa na to, ako sú zákazníci spokojní so službami v Poprade a okolí ako aj v regióne Vysoké Tatry. Vo väčšine prípadov sme zaznamenali spokojnosť s celkovými službami. Problém, ktorý bol vytykávaný je cenová dostupnosť služieb. Vysoké Tatry a mesto Poprad ponúka ubytovanie vo viacerých cenových kategóriách. Vysoká cena ubytovania nezodpovedá kvalite a štandardu poskytovaných služieb. V tom prípade navrhujeme zvýšenie komfortu v miestnych ubytovacích zariadeniach, rozšírením spektra ponúkaných služieb. Keďže ľudia vyhľadávajú lacnejšie možnosti strávenia víkendu ako sú napr. víkendy v kúpeľoch Piešťany, v Liptovskom Hrádku, kde navštívia Tatralandiu, či menej známe miesta, ktoré sú 40 km od Popradu. Práve preto by stálo za zmienku zváženie zníženie cien jednotlivých vstupov do Aquacity wellness, do lyžiarskych stredísk, na kultúrne podujatia, resp. zavádzanie špeciálnych akcií, regionálnych zliav a ďalších zliav. Vo väčšine prípadov domáci aj zahraniční návštevníci preferujú aj športové využitie voľného času v zime. Na stránke Popradu a Vysokých Tatier poskytujú informácie o tom, čo všetko sa tu nachádza. Na internetovej stránke je síce uvedené, že tu nájdú zákazníci množstvo zábavy, aktivít a rôznych miest, ktoré sa oplatí vidieť, avšak neuvádzajú nič konkrétne. Uvítali by sme novú aplikáciu mesta Poprad a Vysokých Tatier, v ktorej by sa konkrétne uvádzali ďalšie možnosti ako napr. vlakové, resp. autobusové spojenia s Vysokými Tatrami, možnosť športového využitia golfového ihriska, ktoré sa nachádza v blízkosti Popradu, nájsť trasy a vyznačiť čo presne v týchto miestach je možné vidieť. Taktiež navrhujeme zvýšenie propagácie Popradu ako vstupnej brány do Vysokých Tatier v zahraničí prostredníctvom distribúcie informačných brožúr, ktoré by boli dostupné v cestovných kanceláriách a informačných centrách v okolitých krajinách. Podľa dotazníkového prieskumu sa väčšina

respondentov opierala o to že táto lokalita je výnimočná vďaka horám a prírode Tatier, nikto neuviedol mesto Poprad ako výnimočný vďaka svojej atmosfére. Informačné brožúry budú slúžiť hlavne pre starších návštevníkov, ostatné mladšie vekové kategórie by využívali aplikáciu Poprad - Vysoké Tatry.

Z dotazníkového prieskumu vyplýva, že cestovný ruch je v tejto oblasti veľmi dobre rozvinutý a turisti by uvítali možnosť konania olympijských hier. So stále rastúcim záujmom miest o usporiadanie OH však vždy predchádzajúce projekty narazili na silnú medzinárodnú konkurenciu. V prípade 2006 zasa projekt Popradu narazil na konkurenciu talianskeho Turína (konečný víťaz).¹²⁹ Posledná kandidatúra na ZOH 2022 bola v roku 2013. Kandidovalo Slovensko spolu s Poľskom a to mestá Poprad-Tatry a Krakov nakoniec však Krakov stiahol svoju kandidatúru po neúspešnom referende. *„Treba povedať, že Slovensko nemá na to, aby sa samo uchádzalo o usporiadanie zimných olympijských hier. Naša jediná šanca usporiadať aspoň niektoré olympijské súťaže je iba v spolupráci s Poľiakmi. Podobná šanca sa podľa mňa už dlho nezopakuje. Pochybujem, že v dohľadnom čase sa o to niekto v tomto regióne znovu pokúsi. Súčasný hlas občanov Krakova proti olympijskej kandidatúre zaznel tak silno, že sa to nedá spochybniť,“* uviedol Chmelár.¹³⁰ V tejto súvislosti si preto môžeme položiť otázku, akým smerom by sa mal olympijský projekt uberať, aby bol schopné presadenia sa v medzinárodnej konkurencii a teda postupu do ďalších fáz? Skúsenosti z minulých projektov nám umožňujú pristupovať k tejto otázke z niekoľkých hľadísk. Preto navrhujeme riešenia, kde by bolo načasovanie projektu hier do obdobia s priaznivejším stavom štátneho rozpočtu SR alebo vytvorenie takého projektu hier, ktorého finančná stránka nebude predstavovať jeho neúmerné zaťaženie. To je možné v podobe projektu založeného na silnej finančnej podpore súkromného sektora tak, aby bola minimalizovaná finančná účasť štátu. Je dôležité, aby mesto Poprad prosperovalo v podnikateľskej oblasti a snažil sa o medzinárodnú prestíž, stále sa zviditeľňoval.

¹²⁹SOUČEK, Ľ. *Kandidatúry Popradu-Tatier na usporiadanie ZOH*. Bratislava: Slovenský olympijský výbor. [online] . [cit. 25/04/2015]. Dostupné na: <http://www.olympic.sk/dokumenty/kandidatury-na-zoh-kandidaturyZOH.pdf-1.pdf>.

¹³⁰*Olympiáda na Slovensku nebude, Krakov stiahol kandidatúru*. In: info.sk. [online]. 26.05. 2014 [cit. 22/04/2015]. Dostupné na: <http://www.info.sk/sprava/37265/olympiada-na-slovensku-nebude-krakov-stiahol-kandidaturu/>.

Projekt sa taktiež môže oprieť o širšie spektrum už existujúcich zariadení (napr. ubytovacích, výstavných priestorov, dopravnej infraštruktúry – letisko v tesnej blízkosti, električka ap.). Olympijské hry by sa tiež mohli oprieť o možnosť využitia štátnych rozpočtov dvoch krajín a to Slovenska a Poľska, keďže sú v tesnej blízkosti a spolupráca týchto dvoch krajín by prispela k zviditeľneniu na medzinárodnej úrovni. Tým by sa propagoval zdravotný štýl, spravilo by to reklamu nielen Popradu a Vysokým Tatrám, ale aj celému Slovensku.

8.2 NÁVRHY V OBLASTI MARKETINGU

Rovnako dávame do pozornosti aj informačné služby. V meste ako aj v najbližšom okolí sa nachádza iba jedno mestské informačné centrum, ktoré je síce v centre mesta, ale na mieste, ktoré je ťažko dostupné návštevníkom. Odporúčame zviditeľniť Mestské informačné centrum prostredníctvom navigačných billboardov, resp. výraznejšie označenie tejto kancelárie. Taktiež dané informačné centrum nemá svoju vlastnú internetovú stránku a teda turista nemá šancu dozvedieť sa, čo sa kde v meste nachádza. Informácie je možné nájsť iba na internetovej stránke mesta Poprad, avšak aj táto stránka je veľmi stručná a neprehľadná. Dotazníkový prieskum nám ukázal, že spokojnosť zákazníkov je na veľmi vysokej úrovni. Ovplyvniť cenovú úroveň poskytovaných služieb je veľmi ťažké. Konkurencia v poskytovaní služieb je vysoká a všetci poskytovatelia majú rovnaký cieľ - dosiahnuť zisk. Je dôležité zvýšiť dôveryhodnosť samosprávy a imidžu mesta v očiach občanov, návštevníkov a investorov. Dôležitá je najmä zmena filozofie inštitúcie samosprávy, spôsobu myslenia a prístupu k občanom, návštevníkom a investorom.

Je potrebné, aby sa prírodné a historické atraktivity vo väčšej miere stali súčasťou regionálneho produktu cestovného ruchu, aby bola zabezpečená ich propagácia a ponuka, najmä pre zahraničných návštevníkov. Tiež je potrebné zlepšiť ich dopravnú prístupnosť (k miestam a pamiatkam atraktívnych pre turistov), s tým súvisí aj rozvoj letiska v Poprade a vytvorenie nových diaľnic, ktoré by spájali Poprad s ostatnými mestami, zamerať sa na budovanie a údržbu turistických chodníkov, cyklotrás, kultúrnych trás a ich zrozumiteľné priestorové značenie.

Na zvýšenie návštevnosti a rozvoja cestovného ruchu v tejto oblasti môže mať vplyv aj človek, personál v ubytovacích, stravovacích a ďalších zariadeniach poskytujúcich služby. Ak chceme aby bol zákazník s poskytovanými službami spokojný, potrebujeme mať aj kvalitný personál, ktorý bude vždy k dispozícii zákazníkovi. Samozrejme mal by mať priateľské vystupovanie, pretože propagujú imidž oblasti Vysoké Tatry – Poprad a okolie.

Spoznávanie krajiny zo sedla sa stáva čoraz obľúbenejším dopĺňaním energie pre ľudí žijúcich a pracujúcich v mestskom prostredí. V súčasnosti je na území Popradu aj miesto s chovom koní, avšak podmienky pre jazdu pre verejnosť nie sú vytvorené. Pri jazdách pre verejnosť je problémom nízke povedomie o tejto možnosti trávenia voľného času. Vhodná by bola najmä printová propagácia v rámci regiónu. Jej financovanie je možné zabezpečiť z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, kde jedným z cieľov je podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Pri organizácii verejnosti so záujmom o jazdenie, je vhodná segmentácia času podľa zákazníkov, t.j. rozčlenenie dňa podľa záujmu, a tým docieľiť vytvorenie skupín záujemcov, čím by sa znížili personálne náklady.

V minulosti sa raft a splavovanie slovenských riek viazalo len na skupinu profesionálnych vodákov. Rieka Poprad je splavná a práve je výhodná pre svoju nenáročnosť a teda možnosť splavu pre všetky vodácke či vekové kategórie. Spôsob prekonávania prekážok na rieke závisí na skúsenostiach vodákov. Tí odvážnejší a skúsenejší sa často rozhodnú dané úseky splaviť. Ak by sa každoročne organizovali viaceré súťaže pre vodákov, určite by to mestu pomohlo prilákať turistov.

V meste Poprad bol ešte do roku 2011 veľkolepý hudobný festival OKEY LETO, neskôr nazývaný Fest Europa 2, čím si v lete stratil priaznivcov zábavy. Navrhujeme, aby znovu vznikol nový hudobný festival, ktorý by trval tri dni a tým by prilákal mladých nadšencov hudby a kultúry. Tento festival by sa mohol organizovať na dvoch miestach, v Poprade na futbalovom štadióne a v Tatranskej Lomnici, tak by ľudia cestovali v rámci lokality aj do Vysokých Tatier. Hudobný festival by prilákal aj ďalších zahraničných turistov. Hudobný festival by sa mohol zamerať v meste Poprad na popovú a rockovú muziku a v Tatranskej Lomnici na rap, Rand B a funk.

8.3 NÁVRHY V OBLASTI SPOLUPRÁCE

K najdôležitejším konkurentom patria lokality cestovného ruchu európskeho významu najmä regióny v Alpách, ktorých úroveň a kvalita je podstatne vyššia a mala by byť vzorom ďalšieho rozvoja regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie. Mesto Poprad vzhľadom na jeho prírodno-geografickú výnimočnosť výrazne neohrozuje žiadne domáce konkurenčné územie. Je dopravným uzlom, bezprostredne ho obklopujú štyri národné parky (Tatranský národný park, Pieninský národný park, Národný park Nízke Tatry a Slovenský Raj) a mnohé známe turistické centrá ako Tatranská Lomnica, Štrbské Pleso. K rozvíjaniu a upevneniu postavenia Tatranského regiónu v súvislosti zo by mohla byť cezhraničná spolupráca s Poľským mestom Zakopane ako turistickým centrom Poľskej strany Vysokých Tatier. Poľsko je krajinou s ktorým by mohla byť spolupráca v každom smere.

Čo sa týka financií navrhujeme upriamiť pozornosť na možnosti partnerstva pri získavaní zdrojov z grantov a projektov, ktoré nie sú špecificky nasmerované na cestovný ruch, ale súvisia s cestovným ruchom. V rámci reálnych možností iniciovať požiadavky na financovanie vybraných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu z prostriedkov združených s inými mestami a obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami, taktiež hľadať možnosti nepriamej podpory.

Ďalšou alternatívou rozvoja je prepojiť v okolí Popradu AQUACITY Poprad a AQUASPA v Gánovciach, je to menší aquapark kde je termálna voda a slúži k relaxácii a oddychu, o ktorej sme sa dozvedeli je, že v blízkom okolí Popradu. Môže to priniesť nové možnosti k rozšíreniu ponúkaných služieb ale aj k rôznym investičným aktivitám. Vďaka tomuto bude môcť ponúkať návštevníkom (domácim aj zahraničným) celoročné kúpanie vo všetkých vonkajších bazénoch. Nie je to veľmi známe, preto by bolo potrebné spojiť AQUACITY s AQUASPA a spropagovať na trhu. Ide o tzv. kúpele v blízkosti Popradu, ktoré môžu návštevníci využívať celoročne.

8.4 OSTATNÉ NÁVRHY

Analýza primárnej a sekundárnej ponuky lokality Vysoké Tatry – Poprad a okolie nám ukazuje, že toto miesto sa vyvíja správnym smerom a stále má čo ponúknuť v prírodnej, kultúrno – historickej oblasti, či v organizovaných podujatiach. Má množstvo zariadení požadovanej kvality, či už ubytovacie, stravovacie zariadenia, športové zariadenia, no stále sa cestovný ruch v tejto lokalite iba vyvíja a preto je potrebné snažiť sa o to, aby rozvoj cestovného ruchu sa zlepšoval a nové návrhy boli aj uskutočnené.

V prípade zrealizovania stavby nákupno - zábavného centra HORSE by bolo dobré ak by sa dobudovalo. Výstavba tohto multifunkčného centra by prispela k rozvoju obchodného cestovného ruchu, zabezpečia mestu a regiónu dlhodobú prosperitu, znížia nezamestnanosť a napomôžu k celkovému rozvoju života. Zvýšenie príjmov pre región by dopomohlo k vytváraniu ďalších aktivít pre cestovný ruch. Dôvodom, pre ktorý by mesto sa malo rozhodnúť postaviť nové zábavné centrum, je jeho veľký rekreačný potenciál. Čím viacej tu budeme mať takýchto projektov, tým to bude pre náš región lepšie.

Taktiež navrhujeme vytvoriť súkromnú Popradskú univerzitu, ktorá by prilákala aj zahraničných študentov do tejto oblasti, pomohlo by to k výstavbe nových bytových zariadení, internátov a nákupných centier.

Ďalej navrhujeme pomôcť odstrániť, resp. minimalizovať negatívne vnímané javy zo strany návštevníkov tejto oblasti, aby bola stále najmä čistota v uliciach mesta, zeleň v meste, ochrana a starostlivosť o historické objekty v meste, bezpečnosť v meste, podpora úrovne a rôznorodosti stravovacích služieb v meste, verejná preprava do AQUACITY a do ďalších služieb, podporiť tie prvky, ktoré sú v súčasnosti vnímané ako pozitíva z hľadiska domácich obyvateľov a návštevníkov mesta, najmä využívanie AQUACITY v lete a v zime, kultúrne vyžitie v meste, aby sa podporovali rôzne podujatia na námestí v Poprade.

Myslíme si, že táto oblasť Vysoké Tatry – Poprad a okolie vďaka možnostiam rozvoju cestovného ruchu bude porovnateľná oblasť s alpskými strediskami a turisti budú rozmýšľať o Poprade ako o mieste, kde sa ubytovať, spríjemniť si pobyt vo wellness, nakúpiť si a kvôli atmosfére prírody, kultúry a rôznych podujatí a o Vysokých

Tatrách ako o mieste, kde sa dajú využiť rôzne športové aktivity, či už lyžovanie v strediskách v zime alebo turistické prechádzky v lete. Ďalším bodom je, aby ceny služieb odpovedali aj kvalite, cieľom je neustále skvalitňovanie služieb pre potreby zákazníka na základe hodnotenia spokojnosti zákazníkov. Dôležité je, aby malo viditeľné miesto na mape Európy, preto je potrebné zviditeľňovať toto miesto a imidž tejto oblasti prostredníctvom brožúr a internetu. V neposlednom rade usmíati a spokojní návštevníci, ktorí sa budú pravidelne vracat' a tiež pribúdajúci noví návštevníci je cieľom v budúcnosti, ktoré sa dosiahnu pri realizovaní návrhov možností cestovného ruchu v oblasti Vysoké Tatry – Poprad a okolie.

ZÁVER

Pre návštevníkov regiónu je dôležité, ako ich región privíta, čo im ponúkne, aké im vytvorí podmienky na ich pobyt a tým aj predpoklady na ich opätovný návrat. Je veľmi dôležité vypracovať nové návrhy rozvoja cestovného ruchu v regióne, ktoré by podporili jeho rozvoj a prilákali čo najväčší počet návštevníkov.

Hlavným cieľom práce bolo navrhnuť možnosti ďalšieho rozvoja regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie na základe analýzy cestovného ruchu v tejto oblasti.

V prvej časti práce sme vychádzali z teórie cestovného ruchu. Pri analýze primárnej a sekundárnej ponuky mesta Poprad a Vysokých Tatier sme zistili, že mesto sa vyvíja správnym smerom. Prírodný, kultúrno-historický potenciál a organizované podujatia v tomto regióne stále ponúkajú veľa možností, no v niektorých oblastiach je tento potenciál nevyužitý a stále je čo zlepšovať. Taktiež pri analýze infraštruktúry sme zistili, že mesto Poprad a Vysoké Tatry majú množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení požadovanej kvality, športové zariadenia a rovnako aj cestovné kancelárie. Analyzovali sme vplyv cestovného ruchu na oblasť Vysoké Tatry – Poprad a okolie a zistili sme, že cestovný ruch ovplyvňujú najmä investície, ktoré Poprad môže využiť na zlepšenie. Mesto Poprad v oblasti cestovného ruchu stále pracuje na tvorbe rôznych projektov v oblasti vybavenosti opráv a rekonštrukcie budov a sú tu vytvorené podmienky pre rozširovanie objektov, obchodných a nákupných centier, kultúrnych stredísk, športových udalostí. Vytváraním nových pracovných miest prispievajú k zníženiu nezamestnanosti v rámci celého regiónu.

V praktickej časti sme sa zaoberali možnosťami ako by sme vylepšili náš cestovný ruch v regióne. Tu sme navrhli možné riešenia, ktoré by mohli priniesť regiónu očakávanú zvýšenú návštevnosť. Východiskom bol aj dotazník pomocou ktorého sme sledovali pohľad verejnosti na cestovný ruch v oblasti Vysoké Tatry – Poprad a okolie, s tým, že sme zistili, že túto oblasť navštevujú ako domáci aj zahraniční návštevníci, majú poznatky o tejto oblasti a je to obľúbená destinácia na strávenie dovolenky najmä vďaka svojim veľhorám a prírode v zimnej sezóne. Celkovo označili súčasný stav cestovného ruchu v tejto oblasti za priemerne rozvinutý. V dotazníku odpovedali aj na otázku konania zimných olympijských hier v tomto regióne a veľká väčšina je za to,

aby bolo toto podujatie zorganizované. Zhodnotili sme, že najbližšia udalosť Zimných olympijských hier by sa mohla konať v tomto regióne v spolupráci s Poľskou republikou, čím by si obe krajiny spravili imidž a prilákali by návštevníkov zo všetkých krajín sveta. Zo SWOT analýzy, kde sme načrtli pozitívne a negatívne stránky, možné príležitosti a riziká, sme vyhodnotili výsledky primárnej a sekundárnej ponuky, aký kultúrny a prírodný potenciál má v sebe tento región. Cestovný ruch v tejto oblasti má stále niečo nové ponúknuť. Na území tohto regiónu je široká sieť turistických a náučných chodníkov, cyklotrás a lyžiarskych stredísk, navyše sa k regiónu viaže celá rada kultúrnych a historických pamiatok a pravidelných organizovaných podujatí a návštevníci chcú stráviť víkend v tejto oblasti alebo prísť na výlet.

Hypotézu č. 1 - Väčšina návštevníkov prichádza do regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie za účelom strávenia víkendu a výletu. - sa podarilo potvrdiť. Podľa dotazníkového prieskumu, kde bolo viacero možných odpovedí, sme zistili, že hlavným účelom cesty do daného regiónu je stráviť voľný čas v podobe víkendu a výletu

Hypotézu č. 2 - Návštevníci regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie preferujú zimnú sezónu pre návštevu. - sa podarilo vyvrátiť. Na základe dotazníka sa nám podarilo zistiť, že návštevníkom nezáleží na sezóne, aby mohli navštíviť daný región. Zimnú sezónu však stále považujú návštevníci za viac obľúbenú, s čím súvisela aj odpoveď organizovania Zimných olympijských hier, čo by dokázalo prilákať ďalších turistov do tejto oblasti.

Zamerali sme sa v dotazníkovom prieskume na hodnotenie spokojnosti so službami v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie. Zistili sme, že návštevníci sú spokojní viac s kvalitou poskytovaných služieb ako s cenovou dostupnosťou týchto služieb. Zaostávajú však služby múzeí a ďalších kultúrnych inštitúcií, pretože nie sú veľmi propagované a návštevníci nevedia, čo všetko je možné v tejto oblasti vidieť.

Hypotézu č. 3 - Návštevníci regiónu Vysoké Tatry – Poprad a okolie sú spokojní so službami cestovného ruchu.- sa podarilo potvrdiť. Z dotazníkového prieskumu vyplynul záver, že návštevníci sú celkovo spokojní s úrovňou poskytovaných služieb, avšak najväčšiu prekážku vidia v cenovej dostupnosti.

Na základe tohto vyhodnotenia analýzy a dotazníkového prieskumu sme urobili konkrétne návrhy, týkajúce sa nových možností rozvoja cestovného ruchu v regióne Vysoké Tatry – Poprad a okolie. Vyhodnotili sme, že dôležitá je najmä informovanosť návštevníkov prostredníctvom rôznych brožúr, reklám, najmä pre staršiu klientelu, prostredníctvom internetu pre mladšiu klientelu, kde sme navrhli vytvorenie aplikácie Poprad – Tatry, ktorá by pomohla lepšie sa orientovať v tomto regióne. Navrhli sme v rámci prírodných podmienok využiť rieku Poprad na medzinárodné súťaže v splave, využiť priestor, kde sa chovajú kone, aby slúžil verejnosti. Ďalšie návrhy v rámci kultúrno-historických podmienok bolo dokončenie výstavby Business centra HORSE, spojenie aquaparkov, čo zvýši záujem u ďalších potenciálnych návštevníkov. Navrhli sme aj obnovenie hudobného festivalu, ktorý sa koná v lete, aby sa konal na dvoch miestach, v Poprade a vo Vysokých Tatrách a ďalšie návrhy, ktoré prispievajú k rozvoju regiónu.

V konečnom dôsledku sme zhodnotili, že cestovný ruch sa bude v budúcnosti rozvíjať, či už prostredníctvom rozširovania služieb a nových projektov, udalostí zo strany Popradu a tiež Vysokých Tatier. Región Vysoké Tatry – Poprad a okolie bude porovnateľná oblasť s alpskými strediskami a návštevníci sa sem budú chcieť vrátiť každý rok vďaka kvalitným službám ubytovacích zariadení, stravovacích zariadení, wellness službám, nákupom, atmosfére prírody v zime či v lete, kultúrnym a športovým podujatiam.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

Zoznam použitých slovenských zdrojov

BOROVSKÝ, J. SMOLKOVÁ, E. a I. NIŇAJOVÁ. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. ISBN 978-80-8078-215-3.

GÚČIK, M. *Cestovný ruch. Úvod do štúdia*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-89090-80-8.

GÚČIK, M. et al. *Manažment regionálneho cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-89090-67-9.

GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000. ISBN 80-8055-355-6.

LACIKA J. a D. KOLLÁR. *S batohom po Slovensku: Vysoké Tatry – Severný Spiš*. Bratislava: Dajama, 2001. ISBN 8088975344.

MICHALOVÁ, V., ŠUTEROVÁ, V., NOVACKÁ, L., KONEČNÁ, A. a V. SNIŠČÁK. *Služby a cestovný ruch*. Bratislava: Sprint, 1999. ISBN 80-88848-51-2.

WIECKOWSKI, M., MICHNIAK, D. et al. *Poľsko-slovenské pohraničie z hľadiska dopravnej dostupnosti a rozvoja cestovného ruchu*. Varšava: Instytut geografii i przestrzennego za gospodarowania Polska akademia nauk, 2012. ISBN 978-83-61590-93-4.

Zoznam použitých zahraničných zdrojov

BINEK, J. et al.: *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: MMR ČR, 2008. ISBN 978-80-87147-06-1.

ČERTÍK, M. et al. *Cestovní ruch - Vývoj, organizace a řízení*. 1. vyd. Praha: OFF, 2000. ISBN 80-238-6275-8.

FORET, M. a V. FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-X.

HESKOVÁ, M. Základní problémy cestovního ruchu. Praha: VŠE, 1999. ISBN 80-7079-047-4.

INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.

JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha : Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3247-3

ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 1996. ISBN 80-85970-27-9.

PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3748-5.

PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3750-8.

PÁSKOVÁ, M. a J. ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 978-80-7435-006-1

PETRU, Z. a J. HOLUBOVÁ. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1994. ISBN 80-901462-5-2.

RYGLOVÁ K., BURIAN, M. a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-8 0- 247-4039-3.

TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN: 978-80-247-3842-0.

VYSTOUPIL, J. a M. ŠAUER. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4205-2.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., HOLEŠINSKÁ, A. a P. METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. Vysokoškolské skriptum. Brno: ESF MU, 2006. ISBN 80-210-4167-6.

ŠIMKO, V. a A. KUCHAR. Poprad – mesto pod Tatrami. Košice: Východoslovenské tlačiarne, 1981,

WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a J. BLAŽEK. *Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, a.s., 2008. ISBN 978 80 7201-699-0.

ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. Vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Ministerstvo pro místny rozvoj české republiky. Strategie regionálního rozvoje České republiky.

Zoznam použitých internetových zdrojov

AQUACITY POPRAD. *AquaCity Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.aquacity.sk/>.

ARÉNA POPRAD. *Vitajte na nových stránkach Arény Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://arena.poprad.sk/>.

BEKESOVÁ, M. *Podtatranské múzeum v Poprade: História*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: http://www.muzeumpoprad.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=27&lang=sk.

BIKER. *Cyklochodník z Popradu do Svitú*. [online], 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://cyklisticke.trasy.sk/spis/cyklochodnik-poprad-svit#>.

BLACKSTORK. *Golfový rezort Black Stork, A PGA Golf Course*. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.golftatry.sk/black-stork>.

Cestovné kancelárie v Poprade. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <https://www.google.cz/#q=cestovne%20kancelarie+v+poprade>.

GEMO DEVELOPMENT. *Nákupní centrum FORUM Poprad*. [online], 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://www.gemo-development.cz/oc-forum-poprad-d20.html>.

KAM NA VÝLET NA SLOVENSKU. *Lyžovanie Poprad*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.kamnavylet.sk/atrakcie/lyzovanie/poprad>.

KOLEKTÍV. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta do roku 2015*. Poprad. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: [file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/phsr%20(2).pdf).

LESY POPRAD. *Náučný chodník Kvetnica*. [online]. 2011 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: http://www.lesypoprad.sk/index.php?clanok=3&id_clanok=25.

MISTRÍK, Ľ. *Štyri obchodné centrá Max prejdú veľkou rekonštrukciou*. In: reality. TREND. sk. [online], 2014 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://reality.etrend.sk/komerne-nehnutelnosti/polovica-obchodnych-centier-max-prejde-velkou-rekonstrukciou.html>.

MOJE SLOVENSKO. *Vysoké Tatry región*. [online]. 2015 [cit. 17/10/2015]. Dostupné na: <http://www.mojeslovensko.sk/vysoke-tatry-region>.

MUZEUM. *Tatranská galéria v Poprade*. [online]. 2000 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.muzeum.sk/?obj=galeria&ix=tgpp>.

NAŠE OBCE. *Mesto Poprad - Základné informácie o meste*. Naše Obce. sk. [online]. 2013 [cit. 18/11/2015]. Dostupné na: <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/1539-poprad>.

NOVINY POPRAD. *História novín Poprad*. [online], 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://v2.noviny-poprad.sk/historia.php>.

NTC POPRAD. *O nás*. [online], 2014 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://ntcpoprad.sk/about/>.

O divadle COMMEDIA. [online]. 2010 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.commedia.sk/>.

Olympiáda na Slovensku nebude, Krakov stiahol kandidatúru. In: info.sk. [online]. 26.05. 2014 [cit. 22/04/2015]. Dostupné na: <http://www.info.sk/sprava/37265/olympiada-na-slovensku-nebude-krakov-stiahol-kandidaturu/>.

Penzión Koliba u Štefana. [online], 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://www.penzionustefana.sk/>.

PODTATRANSKÁ KNIŽNICA V POPRADE. *Zriad'ovacia listina*. [online]. 2002 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na internete: <http://www.kniznicapp.sk/index.php/o-kniznici>.

PODTATRANSKÉ NOVINY. *Horse (ne)stavajú už desať rokov*. In: [podtatranskenoviny.sk](http://www.podtatranskenoviny.sk), [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.podtatranske-noviny.sk/2015/02/horse-destavaju-uz-desat-rokov/>.

PODTATRANSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO. *História*. [online]. 2013 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.osvetapoprad.sk/historia.phtml?id3=73812>.

POPRADE. *Časti mesta*. [online], 2013 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/casti-mesta.phtml?id5=19977>.

POPRADE. *Dom kultúry*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/dom-kultury.phtml?id3=33634>.

POPRADE. *Poprad – okolie*. [online]. 2009 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/poprad-okolie.phtml?id3=42085>.

POPRADE. *Poprad prilákal viac návštevníkov*. [online]. 2014 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: http://www.poprad.sk/?program=51&module_action__0__id_ci=45355.

POPRADE. *Scherfelov dom*. [online], 2013 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/scherfelov-dom.phtml?id3=5265>.

POPRADE. *Základné informácie*. [online], 2013 [cit. 1/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>.

POPRADE. *Zimný štadión*. [online]. 2013 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.poprad.sk/zimny-stadion.phtml?id5=20397>.

Poprad zaznamenal rekordnú návštevnosť. In: TV POPRADE. [online]. 4.9.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: <http://www.tvpoprad.sk/poprad-zaznamenal-rekordnu-navstevnost/>.

POPRAD NOVINY OBČANOV MESTA. *Kórejčania majú záujem o spoluprácu*. In: noviny poprad.sk. [online]. 11.11.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: http://www.noviny-poprad.sk/na_stiahnutie/noviny_poprad_44-2015_11-11-2015.pdf.

RALLYE TATRY. *História*. [online]. 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné: <http://www.rallyetatry.sk/>.

SITA. *Vysoké Tatry zažívajú renesanciu, majú rekordnú návštevnosť*. In: webnoviny.sk. [online]. 5.9.2015 [cit. 22/11/2015]. Dostupné na: <http://www.webnoviny.sk/slovensko/clanok/988642-vysoke-tatry-zazivaju-renesanciu-maju-rekordnu-navstevnost/>.

SLOVAK HOLIDAY. *Poprad*. [online]. 2007 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.slovensko-privat.sk/ubytovanie-poprad/>.

SLOVENSKO. *Medzinárodný festival krojovaných bábik (máj - jún)*. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://slovakia.travel/medzinarodny-festival-krojovanych-babik-maj-jun>.

SOUČEK, Ľ. *Kandidatúry Popradu – Tatier na usporiadanie ZOH*. Bratislava: Slovenský olympijský výbor. [online] [cit. 25/04/2015]. Dostupné na: <http://www.olympic.sk/dokumenty/kandidatury-na-zoh-kandidaturyZOH.pdf-1.pdf>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Cestovný ruch v Prešovskom kraji*. Prešov: Pracovisko ŠÚ SR. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Desktop/Cestovny_ruch_v_Presovskom_kraji_2012.pdf.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Vývoj cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach SR*. [online]. 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%BE/Downloads/Vybrane_ukazovatele_cestovneho_ruchu_2015_4.pdf.

TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK. *Sprievodca pre Tatranský národný park*. [online], [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: <http://www.tanap.org/>.

VISIT POPRAD. *Kde sa najesť*. [online], 2015 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: http://www.visitpoprad.sk/?pagename=filter&map_posttype=gastro&map_filter=cukrarne,kaviarne,koliba,

Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2003 o používaní symbolov mesta Poprad. [online], 2003 [cit. 2/11/2015]. Dostupné na: file:///C:/Users/U%C5%BE%C3%ADvate%C4%B5/Downloads/vzn_3_2003_o_pouzivani_symbolov_mesta_poprad.pdf.

VYSOKÉ TATRY. *Doprava*. [online], 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/region/ako-k-nam-pridete/doprava/>.

VYSOKÉ TATRY. *Eventy*. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vt.sk/zazitky/eventy/>.

VYSOKÉ TATRY. *Horská turistika*. [online]. 2015 [cit. 3/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/aktivity/horska-turistika-3/horska-turistika-4/>.

VYSOKÉ TATRY. *Štrbské Pleso*. [online]. 2006 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vysoketaty.sk/strbske-pleso.phtml?id3=14756>.

VYSOKÉ TATRY. *Tatranská Lomnica*. [online]. 2006 [cit. 21/11/2015]. Dostupné na : http://www.vysoketaty.sk/?id_menu=14753.

VYSOKÉ TATRY. *Tatranská lyžovačka*. [online], 2015 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/sk/aktivity/lyzovanie/tatranska-lyzovacka/#ov=skiresort&zc=11,20.07168,49.16015>.

VYSOKÉ TATRY. *Vysoké Tatry - Průvodce oblastí*. [online], [cit. 18/11/2015]. Dostupné na: <http://www.slovenske.cz/vysoke-tatry/pruvodce.html>.

VYSOKÉ TATRY. *Zážitky a šport*. [online], 2015 [cit. 11/11/2015]. Dostupné na: <http://regiontaty.sk/>

VYSOKÉ TATRY. *Zimná univerziáda 2015*. [online]. 2014 [cit. 4/11/2015]. Dostupné na: <http://www.vt.sk/zazitky/eventy/zimna-univerziada-2015/>.

WEBLAHKO. *Vysoké Tatry*. [online]. 2015 [cit. 17/10/2015]. Dostupné na:
<http://www.vysoketatry.wbl.sk/VYSOKE-TATRY.html#.Vilt69Jruko>.

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Hotely, penzióny a ubytovne v meste Poprad.....	48
Tabuľka 2: Trasa Poprad – Štrbské Pleso a atraktivity miest.....	56
Tabuľka 3: Počet návštevníkov mesta Poprad v roku 2013.....	60
Tabuľka 4: Kvalita poskytovaných služieb	74
Tabuľka 5: Cenová úroveň poskytovaných služieb	75

Zoznam grafov

Graf č. 1: Návštevnosť ubytovacích zariadení mesta Poprad (2012)	59
Graf č. 2: Podiel domácich a zahraničných návštevníkov v regióne Vysoké Tatry (2012).....	60
Graf č. 3: Štruktúra respondentov podľa pohlavia.....	63
Graf č. 4: Štruktúra respondentov podľa veku.....	63
Graf č. 5: Štruktúra respondentov podľa vzdelania	64
Graf č. 6: Štruktúra respondentov podľa krajiny	65
Graf č. 7: Štruktúra respondentov podľa návštevnosti daného regiónu.....	66
Graf č. 8: Štruktúra respondentov na základe účelu návštevy	67
Graf č. 9: Štruktúra respondentov podľa preferovanie sezóny	68
Graf č. 10: Štruktúra respondentov na základe stráveného času	69

Graf č. 11: Štruktúra respondentov na základe poznania organizovaných podujatí.	70
Graf č. 12: Štruktúra respondentov podľa otázky č. 11	71
Graf č. 13: Štruktúra respondentov podľa odpovede na otázku č. 12.....	72
Graf č. 14: Štruktúra respondentov podľa využívania služieb.....	73
Graf č. 15: Štruktúra respondentov podľa hodnotenia stavu cestovného ruchu v danej oblasti	76
Graf č. 16: Štruktúra respondentov podľa navštívených miest v danom regióne.....	77

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A – Dotazník	I
Príloha B – Obrázky	VI

Príloha A – Dotazník

Pohľad verejnosti na cestovný ruch vo Vysokých Tatrách – Poprad a okolie

Vážení priatelia,

Tento dotazník je určený na skúmanie hodnotenia spokojnosti verejnosti so službami cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí. Je súčasťou riešenia diplomovej práce. Všetky získané údaje budú podkladom pre korektnú prácu, nedotknú sa Vášho osobného života, dotazník je anonymný.

Pozorne si prečítajte všetky otázky. Nad odpoveďami dlho nepremýšľajte. Variant odpovede, ktorý je najbližší Vášmu názoru, zakrúžkujte perom.

Vopred Vám ďakujem za trpezlivosť pri vyplnení dotazníka!

Michaela Mindoková

1. Ako často navštevujete región Vysoké Tatry – Poprad a okolie?

- a. každý týždeň
- b. niekoľkokrát do mesiaca
- c. 1 krát do mesiaca
- d. 1-3 krát do mesiaca
- e. Iné (vypíšte):

2. Za akým účelom navštevujete tento región? (viac možných odpovedí)

- a. víkend, výlet
- b. cykloturistika, pešia turistika
- c. rekreácia a oddych
- d. pobyt v prírode
- e. akcie s priateľmi
- f. výlety s rodinou
- g. kultúrne podujatia (Folklórne festivaly, podujatia...)
- h. letné športy
- i. zimné športy
- j. pracovné záujmy
- k. nákupy

1. Iné (vypíšte):
- 3. Ktorú sezónu uprednostňujete pri návšteve tohto regiónu?**
- a. letná sezóna
 - b. zimná sezóna
 - c. mimosezóna
 - d. nezáleží na sezóne
- 4. Koľko času tu obvykle strávite?**
- a. 4-7 dní
 - b. 3 dni
 - c. 1 deň
 - d. Iné (vypíšte):
- 5. Poznáte nejaké turistické/športové/kultúrne akcie a podujatia, ktoré sa organizujú vo Vysokých Tatrách – Poprade a okolí ?**
- a. áno
 - b. nie
- 6. Ak poznáte vyššie uvedené akcie, ktoré sú to? (vypíšte)**
-
- 7. Myslíte si, že sú v tomto regióne vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity?**
- a. áno
 - b. nie
 - c. neviem posúdiť
- 8. Ak si myslíte, že v tomto regióne sú vhodné podmienky pre voľnočasové aktivity, ste za to, aby sa vo Vysokých Tatrách zorganizovali Zimné olympijské hry?**
- a. áno
 - b. nie
 - c. neviem posúdiť

9. Ktoré služby cestovného ruchu v regióne využívate? (viac možných odpovedí)

- a. ubytovanie
- b. stravovanie
- c. preprava (lyžiarske vleky, lanovky, električka)
- d. športové služby (fitness centrum, apod.)
- e. wellness (Aquacity Poprad, apod.)
- f. parkoviská
- g. sprievodcovské služby
- h. sprostredkovateľské služby (cestovná kancelária, cestovná agentúra)
- i. kultúrne služby
- j. Iné (vypíšte):

10. Ohodnoťte kvalitu uvedených služieb cestovného ruchu. (1 – výborná, 2 – veľmi dobrá, 3 – dobrá, 4 – dostatočná, 5 – nedostatočná)

- a. ubytovanie
- b. stravovanie
- c. preprava (lyžiarske vleky, lanovky, električka)
- d. športové služby (fitness centrum, apod.)
- e. wellness (Aquacity Poprad, apod.)
- f. parkoviská
- g. sprievodcovské služby
- h. sprostredkovateľské služby (cestovná kancelária, cestovná agentúra)
- i. kultúrne služby
- j. Iné (vypíšte):

11. Ohodnoťte cenu uvedených služieb cestovného ruchu. (1 – výborná, 2 – veľmi dobrá, 3 – dobrá, 4 – dostatočná, 5 – nedostatočná)

- a. ubytovanie
- b. stravovanie
- c. preprava (lyžiarske vleky, lanovky, električka)
- d. športové služby (fitness centrum, apod.)
- e. wellness (Aquacity Poprad, apod.)
- f. parkoviská
- g. sprievodcovské služby

- h. sprostredkovateľské služby (cestovná kancelária, cestovná agentúra)
- i. kultúrne služby
- j. Iné (vypíšte):

12. Ako hodnotíte súčasný stav cestovného ruchu v danej oblasti?

- a. veľmi rozvinutý
- b. priemerne rozvinutý
- c. málo rozvinutý
- d. neviem posúdiť

13. Čo Vám chýba v regióne Vysokých Tatier – Poprade a okolí ? (vypíšte)

.....

14. Čím si myslíte, že je daný región výnimočný? (vypíšte)

.....

15. Aké cieľové miesta ste v regióne navštívili? (viac možných odpovedí)

- a. Štrbské Pleso
- b. Tatranská Lomnica
- c. Poprad
- d. Starý Smokovec
- e. Iné (vypíšte):

16. Som:

- a. muž
- b. žena

17. Vek:

- a. do 18 rokov
- b. 19 - 26
- c. 27 - 40
- d. 41 – 50
- e. 51 – 62
- f. 63 a viac

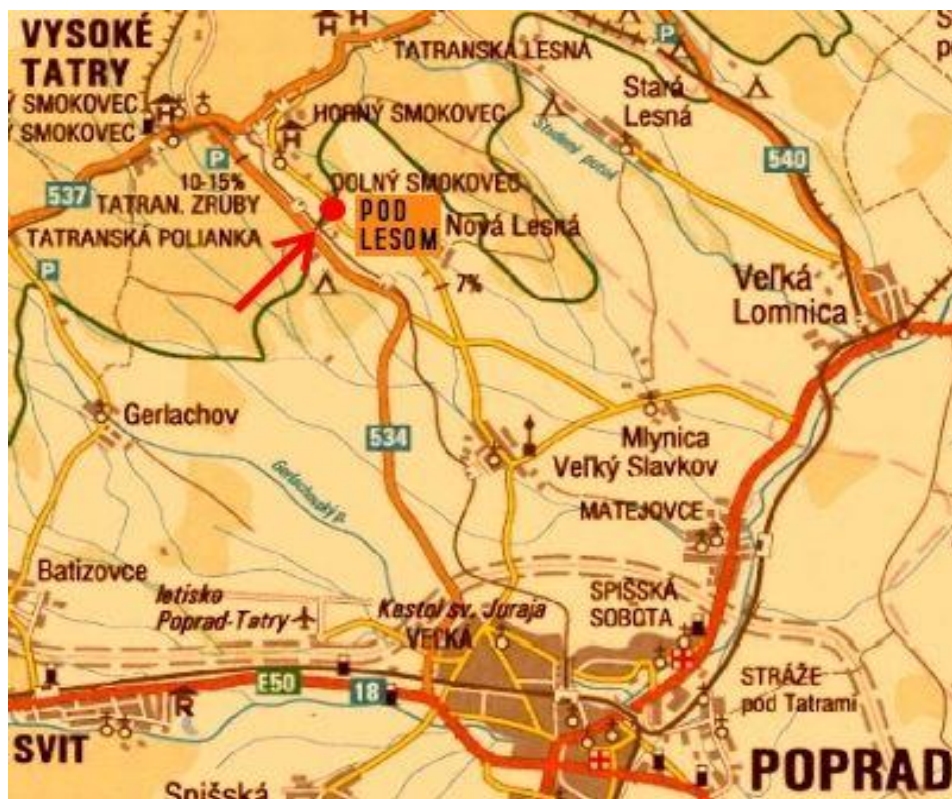
18. Aké je Vaše navyššie dosiahnuté vzdelanie?

- a. základné
- b. stredoškolské bez maturity
- c. stredoškolské s maturitou
- d. vysokoškolské vzdelanie

19. Odkiaľ pochádzate? (mesto/štát):

Príloha B – Obrázky

Región Vysoké Tatry – Poprad a okolie

Trasa Poprad – Vysoké Tatry (Štrbské Pleso)

PREDAJ CESTOVNÝCH LÍSTKOV V TARIFNOM SYSTÉME TATRANSKÝCH ELEKTRICKÝCH ŽELEZNÍC

SAMOOLSŮŽNÝ VÝPRAVNÝ SYSTÉM

CENNIK NA TEŽ / PRICELIST / PREISLISTE

JEDNA CESTA / SINGLE JOURNEY / EINFACHE FAHRT

km	Dospely / Adult / Erwachsene	Zlomaný / Reduced Fare / Ermäßigang
0 - 2	0,50 EUR	0,25 EUR
3 - 6	1,00 EUR	0,50 EUR
7 - 19	1,50 EUR	0,75 EUR
20 - 34	2,00 EUR	1,00 EUR

CASOVÉ LÍSTKY / SEASON TICKETS / ZEITKARTEN

Platnosť / Validity / Gültigkeit	Dospely / Adult / Erwachsene	Zlomaný / Reduced Fare / Ermäßigang
1 deň / Day / Tag	4 EUR	2 EUR
3 dni / Days / Tage	6 EUR	4 EUR
7 dni / Days / Tage	14 EUR	7 EUR
1 mesiac / Month / Monat	16 EUR	10 EUR

Platí aj na vymačkanej trati ŽSR. / Valid also on a marked track of ŽSR. / Gilt auch auf der bezeichneter Strecke der ŽSR. V cene je zahrnutá 20 % DPH.

TEŽ - TATRANSKÉ ELEKTRICKÉ ŽELEZNICE a OZUBNICOVÁ ŽELEZNICA

ŽSR - ŽELEZNICE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

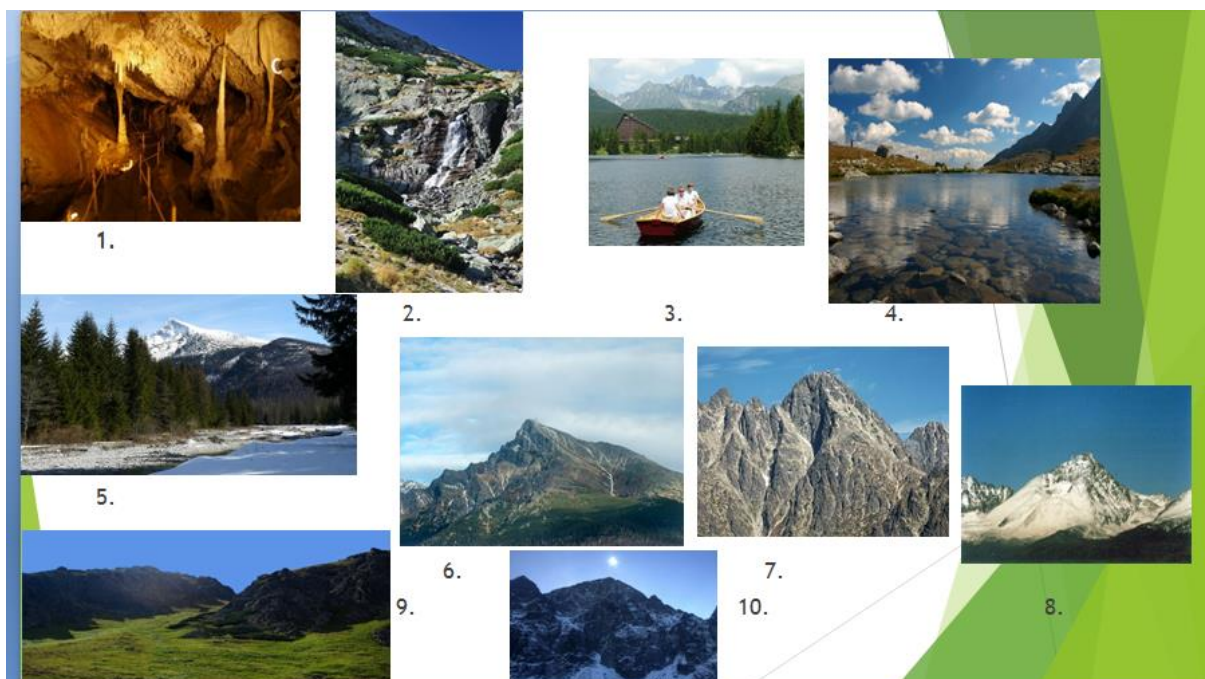
www.slovakrail.sk

www.facebook.com/slovakrail

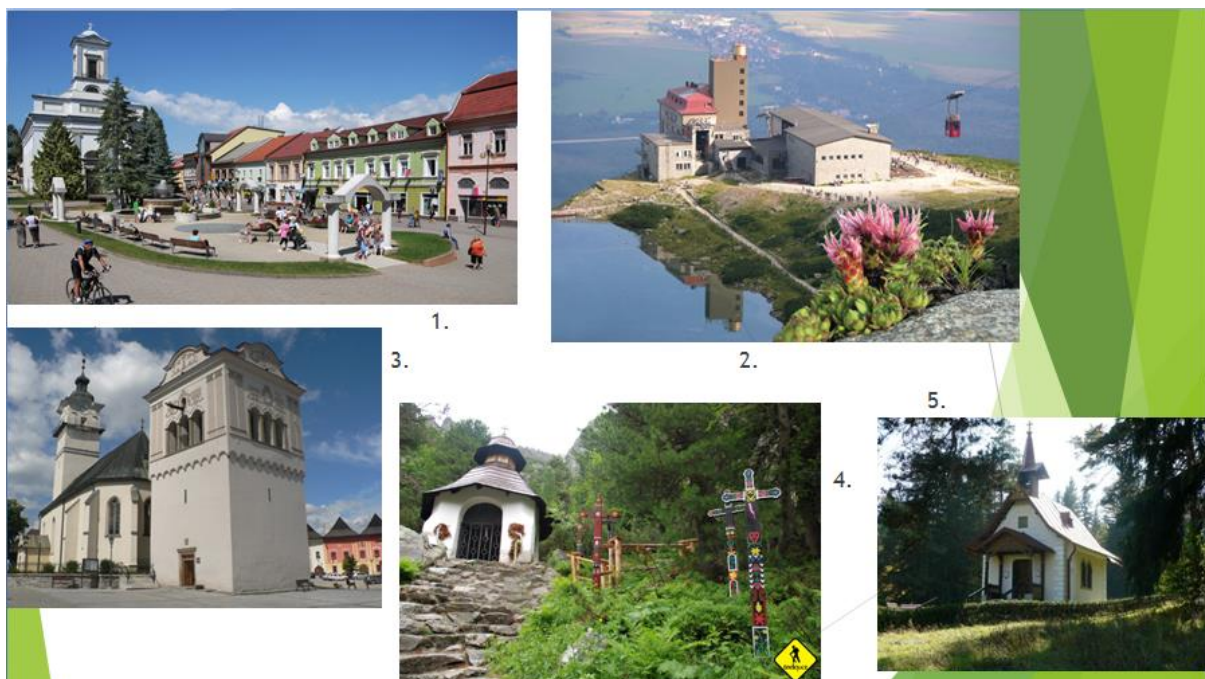
info@slovakrail.sk

☎ 18 188 (nemop)

Prírodný potenciál (10 objektov)

Kultúrny potenciál (5 objektov)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Michaela Mindoková

Odbor: Management cestovného ruchu

Forma štúdia: Prezenčná

Názov práce: Možnosti rozvoja cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách - Poprad a okolie

Rok: 2016

Počet strán textu bez príloh: 86

Celkový počet strán príloh: 8

Počet titulov slovenských použitých zdrojov: 7

Počet titulov zahraničných použitých zdrojov: 19

Počet internetových zdrojov: 51

Vedúci práce: Doc. Ing. Lubomír Kmeco, PhD.